

KIRKKONUMMEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2012

Kunnanvaltuusto 17.6.2013

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAKERTOMUS

Kunnanjohtajan katsaus	1
Kunnan organisaatio	2
Yleinen taloudellinen kehitys	3
Kirkkonummen kunnan toiminnan ja talouden kehitys	5
Kunnan sisäisen valvonnan järjestäminen	11
Tilikauden tulos ja toiminnan rahoittaminen	15
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	22
Konsernin toiminnanohjaus	22
Tilikauden tuloksen käsittely	22

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Vuodelle 2012 asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen	23
Konserniyhteisöille asetettavien tavoitteiden toteutuminen	
Käyttötalouden toteutuminen	31
Tarkastuslautakunta	33
Kunnanhallitus	33
Perusturvalautakunta	45
Sivistyslautakunta	65
Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta	71
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta	79
Liikuntalautakunta	84
Nuorisolautakunta	87
Yhdyskuntatekniikan lautakunta	91
Rakennus- ja ympäristölautakunta	100
Palvelutuotannon johtokunta	103
Vesihuoltolaitoksen johtokunta	115
Eerikinkartanon johtokunta	117
Tuloslaskelmaosa	119
Investointiosa	123
Rahoitusosa	129

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma	131
Rahoituslaskelma	
Kunnan tase	
Konsernituloslaskelma	
Konsernirahoituslaskelma	
Konsernitase	
Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	
Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma	
Vesihuoltolaitoksen tase	

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

145

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

164

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset

Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Tilinpäätösvuosi 2012 osoitti kuntatalouden ailahtelevaisuuden. Parin vahvan edeltävän vuoden jälkeen kuntataloutemme tilaa osoittavat tunnusluvut heikentyivät huomattavasti. Verotulojen kasvun pysähtymisen ja käyttötalousmenojen kasvun kiihtymisen seurauksena tilikauden tulos muodostui noin 8,4 miljoonaa euroa tappiolliseksi vuosikatteen jäädessä noin 4,8 miljoonaan euroon. Tilanteen muuttumisen havainnollistamiseksi vuoden 2011 vastaavat luvut olivat + 10,4 milj. € (tulos) ja 23,1 milj. € (vuosikate). Arviot lähivuosien kuntatalouden kehityksestä ovat varovaisen epämääräisiä, joten myös Kirkkonummen kunnan tulee valmistautua toimenpidetasolla pidempikestoiseen hitaan kasvun kauteen.

Toiminnallisesti vuotta 2012 voitaneen kuvailla aktiivisen tavanomaiseksi. Merkittäviä kunnan palveluja linjaavia päätöksiä ei tehty eikä uusia palveluyksiköitä otettu käyttöön uutta kunnantaloa lukuun ottamatta. Vuoden 2012 alussa kunnan hallinto- ja asiakaspalvelut keskitettiin eläkevakuumatyytiö Kevan rakennuttamaan kunnantaloon, jonka kunta on vuokrannut käyttöönsä pitkällä vuokrasopimuksella. Pitkävaikutteisista päätöksistä voitaneen mainita myös jätevesisopimus kunnan ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän kanssa sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimus (MAL-sopimus), joka määrittää Helsingin seudun kuntien asuntotuotantomääriä vuosille 2012 - 2015.

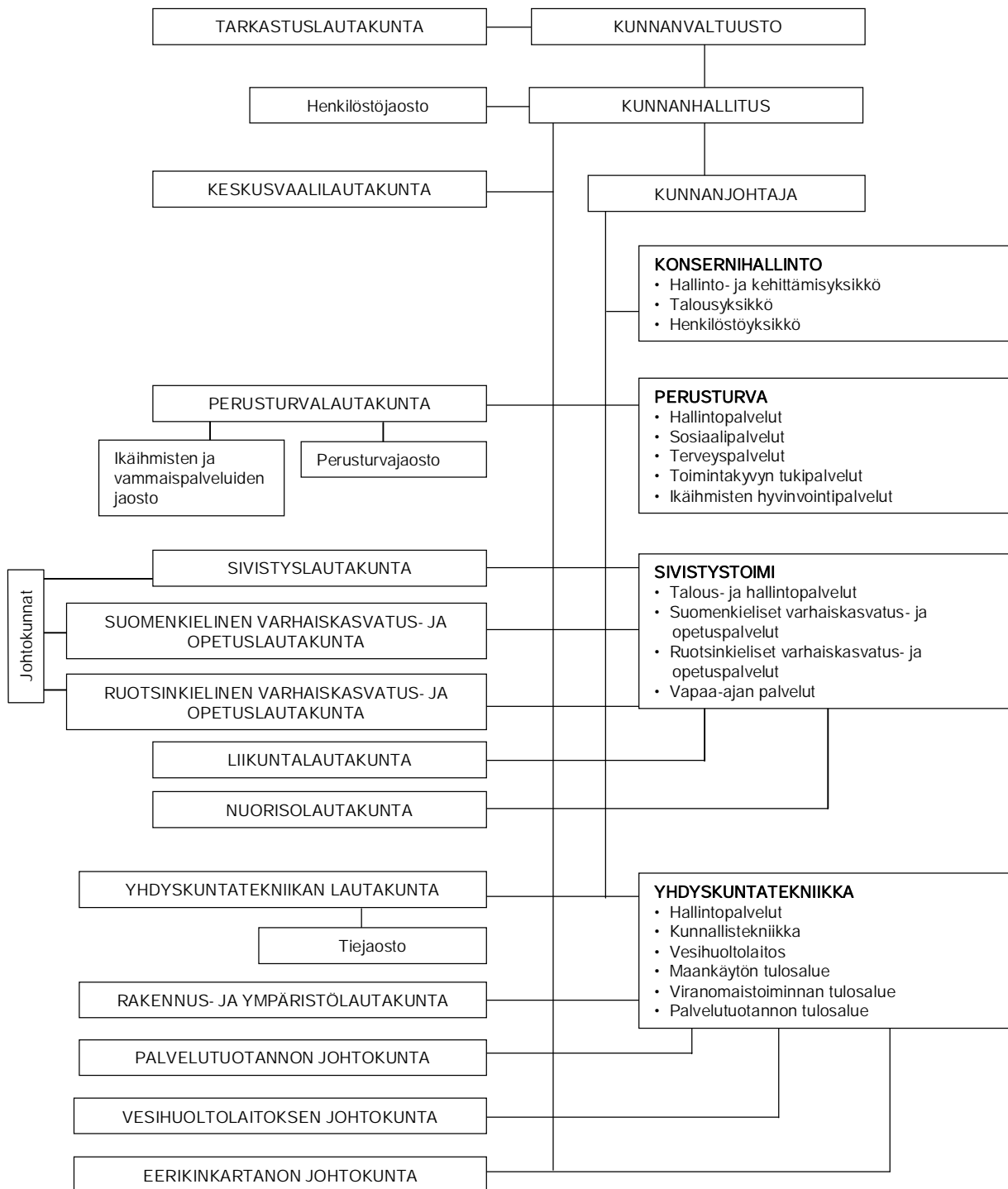
Kuntien välisen yhteistoiminnallisuuden lisääntyminen ilmeni em. sopimusten lisäksi myös muissa tilinpäätösvuoden päätöksissä. Sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistä asiakastietojärjestelmän hankintayhteistyötä (Apotti -hanke) koskeva sopimus; alueellinen maaseutuhallintosopimus; Helsingin seudun kehyskuntien Kuuma -yhteistyösopimus sekä päätös talous- ja henkilöstöhallintopalveluja tuottavan Kunnan Taitoa Oy:n osakemerkinnästä osoittavat Kirkkonummen sitoutuneen alueelliseen ja verkostomaiseen yhteistyöhön. Lausunnossaan valtiovarainministeriölle huhtikuussa 2012 valtuusto torjuikin esitykset Kirkkonummen, Siuntion ja Inkoon sekä sille vaihtoehtoisesta suur-Helsingin kuntajakoselvityksestä vedoten juuri yhteistyöhakuisuutensa palvelurakenteensa kehittämässä. Kuntauudistus, metropolihallinto ja sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämismallit tullevat kuitenkin ratkaistaviksi jossakin muodossa kuluvan valtuustokauden aikana.

Kuntarakenteisiin ja -hallintoon kohdistuvista muutospaineista riippumatta Kirkkonummen kunnan tulee keskittyä toimintamalliensa ja palveluprosessiensa kriittiseen tarkasteluun. Väestönkasvun maltillistuminen tuo huolen verotulojen kehityksestä mutta toisaalta se mahdollistaa mm. investointisuunnitelmamme uudelleen arvioinnin. Valtuuston päätösvallassa olevat kaavoitusohjelma ja maapoliittinen ohjelma vaikuttavat niin halutessamme merkittävästikin kuntatalouteemme. Erityisesti uusinvestointeja edellyttävät palvelujen saatavuutta tai tasoa koskevat päätökset tulee arvioida huolellisesti ja tarvittaessa luopua investoinnista tai etsiä sille vaihtoehtoinen ratkaisu.

Vuosi on kunnan ja kuntatalouden kehityksessä lyhyt ajanjakso. Siksi valtuusto päättikin talousarvion hyväksymisen yhteydessä joulukuussa, että talouden tasapainottamistoimenpiteiden tulee kääntää taloussuunnitelmavuosien tulos positiiviseksi viimeistään vuonna 2015. Tehtävä on haastava mutta realistinen sekä ennen kaikkea välttämätön. Tässä työssä tarvitsemme luottamushenkilöiden, virkamiesjohdon ja henkilöstön saumatonta yhteistyötä, innovatiivisuutta ja keskinäistä luottamusta – eli menestyksen avaimet ovat omissa käsissämme.

TARMO AARNIO
kunnanjohtaja

KUNNAN ORGANISAATIO 2012

YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Syksyllä 2012 alkoi näkyä merkkejä siitä, että maailmantalouden kasvun hidastuminen olisi kääntymässä lievään nopeutumiseen. Teollisuuden luottamusluvut piristivät varovasti ympäri maailmaa. Selkeimpiä käänteen merkit olivat Kiinassa, jossa tehdyt elvytystoimet näyttivät alkaneen tehoa. Investointien ja vähittäiskaupan kasvu kiihtyi ja näkyvissä oli selviä merkkejä maailmantalouden kasvun vahvistumisesta. Yhdysvalloissa rohkaisevia olivat yhä selkeämmät merkit asuntomarkkinoiden piristymisestä, jonka odotettiin tuovan tukeaa kulutuksen kasvuille. Eurooppa ajautui taantumaan vuoden 2011 lopulla. Keväällä 2012 merkit noususta alkoivat vahvistua, kunnes eurokriisin uusi kärjistyminen pysäytti kehityksen. Ennakoivat indikaattorit kertovat Euroalueen tuotannon yhä supistuvan lähitulevaisuudessa, mutta taantumien loppu saattaa jo hämmöttää. Nettoviennin odotetaan piristävän ja samalla finanssipolitiikan kiristysten olevan maltillisempia ensi vuonna.

Suomessa on jo vuoden ajan vallinnut maltillinen taantuma. Vaikeaa tilannetta kuvastaa poikkeuksellisen heikko kuluttajien ja yritysten luottamus sekä rakennusalan synkät näkymät. Vaikka talouden suunta näyttää olevan yhä alaspäin, on näkyvissä joitakin toiveita paremmasta. Arvioiden mukaan Suomen talous kääntyy kasvuun kuitenkin vasta vuonna 2014 maailmantalouden imussa. Siihen asti työttömyys tulee kasvamaan, asuntojen reaali hinnat laskevat, julkinen velkasuhde nousee ja vaihtotase pysyy alijäämäisenä. Kansantalouden tuotanto kääntyi laskuun kesäkuussa 2012 ja Suomen kokonaistuotannon kasvu jää nolnaan tai sen alle. Kuluvan vuoden kasvu ylittää mahdollisesti kotimaisen kysynnän varassa noin prosenttiin, vuonna 2014 kasvu voi nousta kahteenkin prosenttiin tai jopa sen yli. Vasta vuonna 2015 on kuitenkin edellytykset kunnon suhdannenousulle.

Työmarkkinoilla näkymät ovat edelleen vaikeat ja talouden piristyminen lisää työn kysyntää aikaisintaan vuoden 2013 lopulla. Työttömyysasteen odotetaan kohoavan syksyllä yli 8 prosentin. Tämä tarkoittaa käytännössä nykytilanteeseen verrattuna 25 000 työpaikan vähennystä työttömien määrän lisääntymistä noin 20 000 henkilöllä.

Tammikuussa 2013 kuluttajahintojen nousu hidastui 1,6 prosenttiin. Sen odotetaan kuitenkin palaavan yli 2 prosenttiin tulevina vuosina. Kuluttajahintoja ovat vauhdittaneet erityisesti ruoan kallistuminen ja useat kuluvan vuoden alussa tehdyt veronkorotukset, jotka selittävät hintojen noususta lähes prosenttiyksikön. Yleinen arvonlisäverokanta nousi vuoden 2013 alussa yhdellä prosenttiyksiköllä ja korotuksen vaikutus välittyi osittain hintoihin. Toteutunut markkinakorkojen lasku painaa asuntolainojen korkoja vielä vuoden 2013 puolella ja jarruttaa edelleen kuluttajahintojen nousua, mutta sen vaikutus pienenee vähitellen. Kuluttajien luottamusindikaattori oli vuoden 2012 joulukuussa 3,5 ja marraskuussa 1,0. Tammikuussa luottamusindikaattori oli 4,5. Tammikuussa luottamus talouteen oli hieman vahvempi kuin vuotta aiemmin, jolloin indikaattori oli 3,4. Se oli kuitenkin selvästi heikompi kuin pitkällä ajalla keskimäärin (12,5).

Rahamarkkinat ja korkokehitys

Velkaongelmat jatkuivat Etelä-Euroopan valtioissa myös vuonna 2012 ja ne vaikuttivat sekä rahoitus- että sijoitusmarkkinoiden toimintaan. Vuoden loppua kohti euroalueen tulevaisuuteen liittyvä epävarmuus hellitti jonkin verran, kun päätös Euroopan vakausmekanismin synnystä saatiin tehtyä ja Euroopan keskuspankki jatkoi kevyttä sekä elvyttävää rahapolitiikkaa. Tulossa oleva, pankkien toimintaan kohdistuva uusi sääntely ja pääomavaateiden kiristyminen vaikuttivat luotonannon entistä valikoidumpaan kohdentumiseen ja ehtojen tiukkenemiseen. Monet eurooppalaiset pankit joutuvatkin joko hankkimaan lisää omaa pääomaa tai ajamaan taseitaan alas, mikä voi hyydyttää talouden toipumista.

Euroalueen lyhyet ja pitkät markkinakorot laskivat historiallisen alhaisille tasoille vuoden loppussa. Esimerkiksi 10 vuoden koronvaihtosopimuksen korko oli noin puolet vuodesta selvästi alle 2 prosenttia. Julkisen sektorin rahoitus koki mitä todennäköisimmin pysyviä muutoksia vuosien 2011–2012 aikana. Erityisesti valtiolainojen välille syntyi merkittäviä eroja

riskikäsitteksen suhteen ja sama tulevaisuus on varmaankin edessä kuntasektorilla. Verotusoikeus ei enää jatkossa ole tae rajattomalle luotonsaannille. Julkisen sektorin on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota taloudellisesti terveeseen toimintaan ja pääomien tehokkaaseen käyttöön.

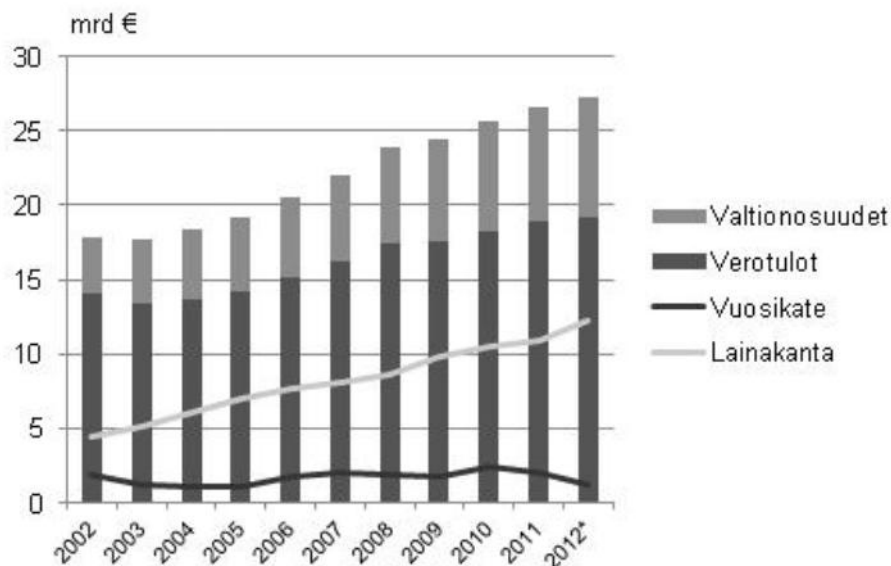
Kuntien tilinpäätösarviot 2012

Tilastokeskuksen keräämien tilinpäätösarviotietojen mukaan kuntien vuosikatteet heikkenivät 767 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna Manner-Suomessa, eivätkä vuosikatteet riittäneet täysimääräisesti kattamaan poistoja. Vuosikatteiden alenemiseen vaikuttivat kuntien toimintakatteiden heikentyminen yhdessä verotulojen heikon kasvun kanssa. Yhä useammalla kunnalla vuosikate jäi negatiiviseksi.

Kuntien lainakanta jatkoi kasvuaan noin 1,4 miljardilla eurolla. Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien verotulot kasvoivat edellisestä vuodesta 1,4 prosenttia ja valtionosuudet 5,3 prosenttia. 663 milj. euron verorahoituksen lisäys ei kuitenkaan riittänyt kattamaan toimintakatteiden 1,5 miljardin euron heikkenemistä, mikä näkyy vuosikatteiden laskuna.

Kuntien vuosikatteet laskivat tilinpäätösarvioiden mukaan 37,3 prosenttia. Kaikkiaan 63 kuntaa arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi. Vuonna 2011 vuosikate oli negatiivinen 36 kunnalla. Vuoden 2012 arvioiden perusteella vuosikate asukasta kohden oli kunnissa keskimäärin 238 euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 382 euroa. Poistoista ja arvonalentumisista vuosikate kattoi kunnissa ainoastaan 69,6 prosenttia ja investoinneista 33,6 prosenttia.

Kuntien lainakanta oli vuoden 2012 lopussa 12,3 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 12,5 prosenttia, vajaalla 1,4 miljardilla eurolla. Kuntayhtymien lainakanta kasvoi 9,6 prosenttia ja oli yhteensä 2,7 miljardia euroa vuoden 2012 lopussa. Asukasta kohden lainakanta oli kunnissa 2 282 euroa, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 2 038 euroa. Investointeihin kunnat arvioivat vuonna 2012 käyttäneensä 3,8 miljardia euroa, mikä on 5,7 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kuntayhtymien investointimenot olivat tilinpäätösarvioiden mukaan yhteensä 851 miljoonaa vuonna 2012.

Lähde: Tilastokeskus

KIRKKONUMMEN KUNNAN TOIMINNAN JA TALOUDEN KEHITYS

Väestökasvu

Lähde: Väestötieto- järjestelmä	2011			2012		
	lisäys	kum.	muutos % (vuoden alusta)	lisäys	kum.	muutos % (vuoden alusta)
tammikuu	23	36 965	0,06	46	37 238	0,12
helmikuu	22	36 987	0,12	27	37 265	0,20
maaliskuu	54	37 041	0,27	59	37 324	0,35
huhtikuu	50	37 091	0,40	75	37 399	0,56
toukokuu	58	37 149	0,56	67	37 466	0,74
kesäkuu	12	37 161	0,59	40	37 506	0,84
heinäkuu	19	37 180	0,64	33	37 539	0,93
elokuu	-16	37 164	0,60	-38	37 501	0,83
syyskuu	8	37 172	0,62	11	37 512	0,86
lokakuu	-31	37 141	0,54	5	37 517	0,87
marraskuu	52	37 193	0,68	53	37 570	1,02
joulukuu	-1	37 192	0,68	13	37 583	1,05

*) enn.tietoja

*) enn.tietoja

Kunnan väkiluku kasvoi vuoden aikana 391 henkilöllä eli 1,05 %.

Väestömuutokset 2008 – 2012

31.12.	2008 %-osuus		2009 %-osuus		2010 %-osuus		2011 %-osuus		2012 %-osuus	
0 - 6 v	4 060	11,3	4 075	11,2	4 083	11,1	4 014	10,8	3 954	10,5
7 - 15 v	4 837	13,4	4 887	13,4	4 942	13,4	5 014	13,5	5 049	13,4
16 - 19 v	1 834	5,1	1 898	5,2	1 961	5,3	1 972	5,3	1 978	5,3
20 - 64 v	21 748	60,4	21 941	60,1	21 982	59,5	21 910	58,9	21 987	58,5
65 - 74 v	2 237	6,2	2 372	6,5	2 558	6,9	2 804	7,5	3 047	8,1
75 - 84 v	1 006	2,8	1 047	2,9	1 099	3,0	1 160	3,1	1 219	3,2
85 v -	259	0,7	289	0,8	317	0,9	318	0,9	333	0,9
	35 981	100,0	36 509	100,0	36 942	100,00	37 192	100,00	37 567	100,00
muutos	840		528		433		250		375	
muutos, %	2,39		1,47		1,19		0,68		1,01	

Ikäryhmän, 0-6 -vuotiaat, väestömäärä oli vähentynyt 60 henkilöllä ja 1,5 prosentilla vuoteen 2011 verrattuna (2011: -69 henkilöä, -1,7 %; 2010: +8 henkilöä, 0,2 %; 2009: +15 henkilöä, 0,4 %; 2008: +94 henkilöä, 2,4 %). Kouluikäisten ikäryhmän (7-15 v) henkilömäärän kasvu oli 35 eli 0,7 % (2011: +72 henkilöä, 1,5 %; 2010: +55 henkilöä, 1,1 %; 2009: +50 henkilöä, 1 %; 2008: +44 henkilöä, 0,9 %). Työikäisen väestön eli 20 - 64-vuotiaiden ikäryhmän osuus koko väestöstä oli vuoden lopussa 58,5 %. Ikäryhmään kuuluvien henkilöiden määrä oli lisääntynyt 77 henkilöllä ja 0,4 % (2011: -72, -0,4 %; 2010: +0,2 %; 2009: +0,9 %).

Yli 75-vuotiaiden ikäryhmään kuuluvien henkilömäärä kasvoi vuoden aikana 74 henkilöllä eli 5,0 % (2011: +62 henkilöä, 4,4 %; 2010: +80 henkilöä, 6 %; 2009: +71 henkilöä, 5,6 % ja 2008: +71 henkilöä, 6 %). Ikäryhmän osuus väestöstä vuonna 2007 oli 3,4 % ja vuonna 2012 4,1 %.

Väestökasvun rakenne 2008 – 2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Elävänä syntyneet	523	495	535	475	474
Kuolleet	-188	-180	-174	-188	-187
Syntyvyyden enemmitys	335	315	361	287	287
Maassamuutto, tulomuutto	2 466	2 280	2 143	2 173	2 165
Maassamuutto, lähtömuutto	-2 045	-2 171	-2 144	-2 271	-2 228
Maassamuutto, netto	421	109	-1	-98	-63
Maahanmuutto	173	195	181	188	291
Maastamuutto	-101	-94	-130	-129	-143
Väkiluvun korjaus	12	-3	0	2	0
Kokonaismuutto	840	522	411	250	372
Väkiluku yhteensä	35 981	36 503	36 914	37 164	37 536
Lisäys, %	2,39	1,45	1,13	0,68	1,00

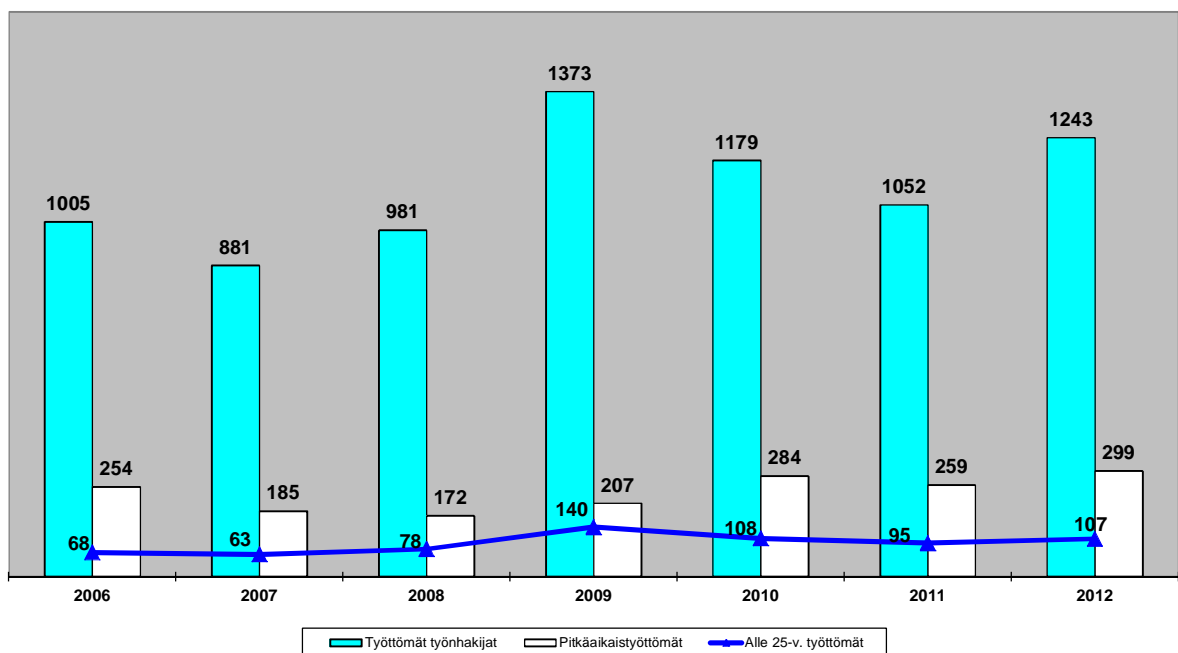
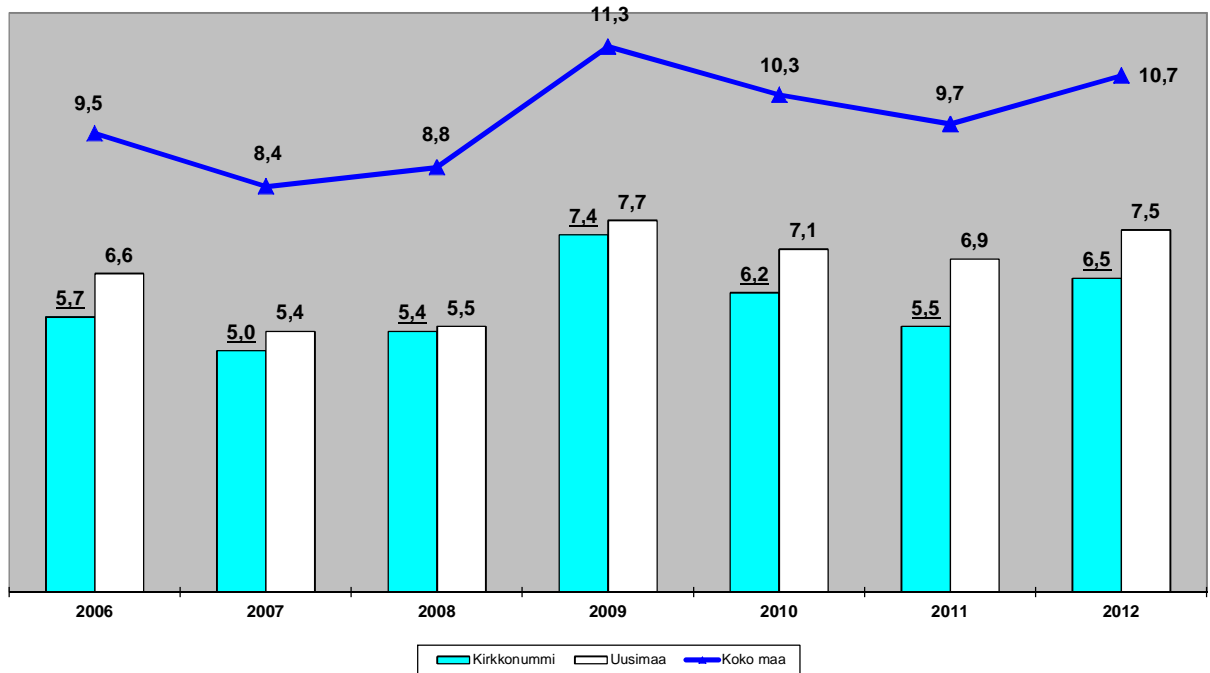
Lähde: Tilastokeskus (2012:enn.tieto)

Kunnan väestökasvu oli edelleen vahvasti syntyvyyden varassa, syntyneiden määrä oli samaa suuruusluokkaa kuin edellisenä vuonna. Syntyneiden määrä vuonna 2012 oli 474. Väestörakennetiedot olivat vielä tilinpäätöksen julkaisuvaiheessa ennakkotietoja.

Työllisyyden kehitys

Vuoden lopussa kunnan työttömyysaste oli 6,5 % (2011: 5,5 %; 2010: 6,2 %; 2009: 7,4 %) ja työttömien kokonaismäärä 1.243 (2011: 1.052; 2010: 1.179; 2009: 1 373). Heistä yli vuoden työttömänä oli ollut 299 henkilöä ja alle 25-vuotiaista työttömistä oli 107 henkilöä.

Työttömyysaste vuosina 2006 – 2012

Kunnan elinkeinotoimi

Kunta osallistui yrityspalvelujen kehittämiseen ohjaamalla yrityshautomotoimintaa yhteistyössä Espoon kaupungin ja muiden sidosryhmien kanssa sekä osallistumalla tiiviisti Espoon seudun uusyrityskeskuksen toimintaan. YritysEspoon toimintamallia kehitettiin vastaamaan paremmin kirkkonummelaisten yrittäjien tarpeita ottamalla käyttöön vuodenvaihteessa 2012/2013 paikalliset koulutustilaisuudet ja käynnistämällä yritysneuvojen säännölliset vastaanotot kunnantalolla.

Talouden yleisestä epävarmuudesta huolimatta kiinnostus kunnan tarjoamia yritystontteja kohtaan oli aktiivista ja vuonna 2012 tehtiin useita yritystonttikauppoja yhteensä noin 630 000 eurolla.

Kirkkonummi oli aktiivisesti mukana KUUMA –kuntien kilpailukyky suunnittelussa sekä yhteisen elinkeinoryhmän työskentelyssä, jossa tutkittiin eri vaihtoehtoja yritysrekistereiden käyttöönottamiseksi koko alueella. Kunta osallistui Länsi-Uudenmaan matkailutyöryhmän toimintaan, jonka tavoitteena on tehostaa alueen matkailumarkkinointia. Mahdollisen yhteismarkkinointiyhtiön suunnittelu eteni jonkin verran ja tuloksia saatetaan nähdä vuonna 2013. Kunnan uusi matkailuesite saatiin valmiiksi vuodenvaihteessa 2012/13 ja osallistuimme yhteisosastolla matkamessuille.

Toukokuussa 2013 avattavan Haltia -luontokeskuksen valmistelua ohjaavan toimintaryhmän sekä Metsähallituksen ”Löydä Nuukio” –hankkeen ohjausryhmän puitteissa luodut verkostot saattavat olla hyödyksi syksyllä 2012 suunnitellun ”Esiselvitys Eerikinkartanon toiminnallisuuden kehittämiseksi” –projektin toteutuksessa. Syksyllä suunniteltu EU Leader –hanke käynnistyy keväällä 2013.

PKS-KOKO ohjelman viimeiset käynnissä olleet hankkeet suljettiin keväällä 2012 ja menestyksellä yhteistyö Helsingin, Espoon ja Vantaan kanssa päättyi tältä osin. Toiminnan tuloksena syntyi hyvä yhteistyöverkosto, josta voi olla kunnallemme hyötyä jatkossa erilaisissa kehittämishankkeissa.

Vuonna 2012 kunta kävi useaan otteeseen neuvotteluja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa Kirkkonummen TE-toimiston lakkautuksen tiimoilta. TE-toimiston siirtymisestä Leppävaaraan johtuen, kunta on päättänyt sijoittaa työvoimahallinnon asiakaspalvelukoneen kirjaston tiloihin, jossa työnhakijoilla on mahdollisuus verkkopalveluun.

Elinkeinotoimen yhteistyö oppilaitosten Omnian ja Luksian kanssa jatkui entiseen malliinsa.

Vuoden 2012 aikana seudullinen maaseutuhallinto organisoitiin uudelleen ja uusi Maaseutuhallintoyksikkö keskitettiin Inkooseen. Kirkkonummi on yksi uuden yksikön rahoittajista ja maaseutuyrittäjämme saavat palvelunsa sieltä.

Kirkkonummen Yrittäjät ry:n jokavuotinen yrittäjäjuhla, jonka järjestelyä edesauttoi perinteisesti myös kunta, järjestettiin vuonna 2012 Peuramaalla ja kuntamme pääsi hyvin esille koko Uudenmaan yrittäjäpiireissä (”Lännen Vetovoimaa 2012” – yrittäjätapahetki). Vuonna 2012 juhlittiin lisäksi Erikilä Oy:n 100 –vuotisjuhlaa sekä Prysman Groupin suurta tehdaslaajennusta.

Vuoden 2012 alusta alkaen käyttöönotettu uusi kunnantalo on otettu hyvin vastaan yrittäjien keskuudessa ja talostamme on muodostunut tärkeä kohtaamispaikka.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa vuonna 2012

Uusi kunnantalo

Kirkkonummen uusi kunnantalo valmistui vuoden 2011 lopulla ja oli käytössä koko toimintavuoden 2012. Kunnantalo on vajaan 200 henkilön työpaikka, jossa asiakas- ja asiantuntijapalvelut sekä hallintohenkilöstön tuottamat palvelut ovat keskittyneet saman katon.

Pysäköintilaitoksen rakentaminen

Skanska Talonrakennus Oy:lle myönnettiin vuonna 2011 lisäaikaa pysäköintilaitoksen rakentamista varten 16.11.2012 asti. Alkuperäisen kauppakirjan mukaan pysäköintilaitoksen piti valmistua jo vuoden 2011 lopussa. Pysäköintitalo valmistui ja otettiin vastaan joulukuussa 2012.

Talouden tasapainottamisohjelma 2012 – 2016

Kunnanvaltuusto hyväksyi elokuun 2011 kokouksessaan talouden tasapainottamisohjelman. Vuoden 2012 talousarviovalmistelu perustui tasapainottamisohjelmassa määriteltyihin reunaehdoin ja toimintavuosi 2012 oli tasapainottamisohjelman ensimmäinen vuosi. Vuoden 2012 toteutuma ylitti tasapainottamisohjelman raja-arvot monilta osin.

Johtosäätöuudistus

Laaja johtosäätöuudistusprojekti oli käynnissä koko toimintavuoden aikana ja uudistetut johtosäännöt vahvistettiin kunnanvaltuuston joulukuun kokouksessa.

Kunnallisvaalivuosi

Toimintavuosi oli istuvan hallituksen ja valtuuston viimeinen toimintavuosi ja lokakuussa järjestettiin kunnallisvaalit.

Kunnan henkilöstöpolitiikka

Vuosille 2010 - 2011 laadittu kunnan henkilöstöstrategia päivitettiin eräänlaiseksi ylimenokauden strategiaksi vuodelle 2012. Keskeisiksi strategisiksi henkilöstöpolitiikkaa ohjaaviksi elementeiksi nostettiin kunnan arvot: luottamus, avoimuus, yhteistyö, oikeudenmukaisuus, innovatiivisuus ja tuloksellisuus. Kriittisiksi menestystekijöiksi määritettiin panostaminen oikeisiin asioihin, osaamisen varmistaminen sekä työhyvinvointi.

Kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti keväällä 2012 valmistui työhyvinvointiohjelma. Myös osaamisen kehittämisessä vuoden 2012 pääpainoksi nimettiin työhyvinvointi. Painotus näkyi erityisesti henkilöstöyksikön keskitetysti järjestämien koulutusten sisältövalinnoissa.

Esimiesten työhyvinvoinnin johtamisosaamista vahvistettiin oppisopimuskoulutuksella. Työyhteisöjen työhyvinvoinnin tukemiseksi järjestettiin yksipäiväisiä ”hyvinvoivana työyhteisössä” -teematilaisuuksia, jotka saivat innovatiivisuutensa vuoksi laajaa positiivista julkisuutta myös kuntaorganisaatiomme ulkopuolella.

Varhaiskasvatuksen vastuualueella käynnistyi mittava työhyvinvointihanke. Sen tavoitteeksi asetettiin sairauspoissaolojen väheneminen ja uudenlaisen työterveysyhteistyön kehittäminen. Hankkeen ohjausryhmä on organisaatorajat ylittävä, ja tulosten ennakoidaan tuovan uusia oivalluksia sekä Kirkkonummen kunnan että laajemminkin Kuuma-kuntien käyttöön.

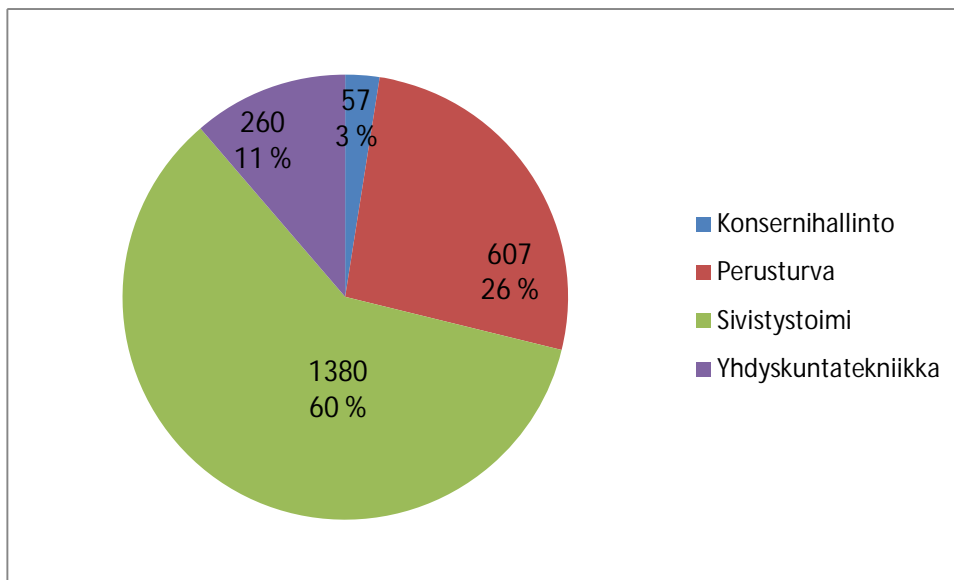
Työhyvinvoinnin lisäksi vuoden 2012 henkilöstöpolitiikan toiseksi keskeiseksi elementiksi nostettiin osaamisen ennakointi. Sen katsottiin lähtevän palvelutarpeista ja se määritettiin luonteeltaan ennakoivaksi. Osaamisen varmistamisella pyritään sekä edistämään tuottavuutta että vahvistamaan henkilöstön kokemaa työhyvinvointia. Käytännössä tämä linjaus näkyi koulutuksellisissa sisällöissä, henkilöstösuunnittelun tehostamisena ja rekrytointiprosessin uudistamistyön käynnistämisenä.

Vuonna 2012 otettiin käyttöön koko kunnan kattava yhtenäinen rekrytointijärjestelmä ja käynnistettiin suunnitelmallinen kehittämissuunnitelma rekrytointiprosessin uudistamiseksi. Kehittämissuunnitelma jatkuu vuoden 2013 aikana.

Työhyvinvoinnin tilaa arvioitiin toteuttamalla vuoden 2012 keväällä koko henkilöstölle kohdennettu työhyvinvointikysely. Edellinen kysely toteutettiin vuonna 2009 työtyytyväisyyskyselyn nimellä. Kyselyn sisältöä uudistettiin siten, että sen tuottamat tulokset tukevat aiempaa tehokkaammin työhyvinvointiin vaikuttavien vahvuksien sekä kehittämiskohteiden tunnistamista.

Kunnan henkilöstön rakenne 31.12.2012

Toimialojen henkilöstömäärä ja prosenttiosuus (koko- ja osa-aikainen henkilöstö)

Henkilöstömäärät 31.12.2012	KOKO- JA OSA-AIKAISET				Sivutoimiset	Yht. ilman työllistettyjä	Työllistetyt
	Vakinaiset	Sijaiset	Määräaik.	Yhteensä			
Konsernihallinto yht.	52	2	3	57		57	1
Perusk. ja lukiot op.	353	42	75	470	29	499	
Päivähoito	510	79	41	630		630	
Muu sivistystoimi	213	15	52	280	98	378	
Sivistystoimi yht.	1076	136	168	1380	127	1507	3
Yhdyskuntateknikka yht.	244	10	6	260		260	1
Perusturva yht.	476	83	48	607		607	14
Kunta yhteensä	1848	231	225	2304	127	2431	19

KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että Kirkkonummen kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla varmistetaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, päätösten perusteena olevien tietojen riittävyys ja luotettavuus sekä lakien ja asetusten, viranomaisohjeiden ja toimielinten ja johdon päätösten noudattaminen sekä se, että kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kunnan johtamis- ja hallintojärjestelmää, strategista ja operatiivista toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa, poikkeamiin reagoimista sekä suoriutumisen arviointia.

Kunnan johtamisjärjestelmä ja säädetty valvontaympäristö luovat puitteet valvontaprosesseille ja edistävät tavoitteiden saavuttamista sekä henkilöstön valvontatietoisuutta. Valvontaympäristön osatekijöitä ovat mm.

- kunta- ja palvelustrategia
- toimialakohtaiset ja tehtäväkohtaiset strategiat
- selkeään tehtäväjakoon perustuva organisaatorakenne
- tehtävien ja vastuiden jakaminen säännöin ja delegointipäätöksin.

Riittävä sisäisen valvonnan järjestäminen on toimialoilla toimielinten (lautakunnat, johtokunnat) vastuulla. Kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä on yksityiskohtaisemmin ohjeistettu kunnanhallituksen hyväksymissä sisäisen valvonnan ohjeissa. Sisäisen valvonnan ohjeiden päivittämisprosessin läpivieminen ei toteutunut vuoden 2012 aikana, mutta maaliskuussa 2013 kunnanhallitus hyväksyi Kirkkonummen kuntakonsernin sisäisen valvonnan yleisohjeen.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntalain 51 §:ssä säädetyn otto-oikeusmenettelyn avulla valvotaan, että toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset on tehty lakien ja säännösten mukaisesti. Otto-oikeuden käyttämisestä on määräykset hallintosäännössä. Muiden päätösten osalta laillisuusvalvonta on lautakuntien vastuulla.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kunnan operatiiviset toiminta- ja taloustavoitteet on määritelty kunnanvaltuuston vuosittain hyväksymässä taloussuunnitelmassa ja talousarviossa. Kunnan johdolle ja esimiehille on luotu mahdollisuus tavoitteiden toteutumisen jatkuvaan seurantaan. Kunnanhallitukselle on raportoitu tavoitteiden toteuttamisesta osavuosikatsauksissa, jotka laaditaan huhtikuun ja elokuun tilanteen perusteella sekä tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Osavuosikatsaukset annetaan myös kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista seurataan vähintään joka toinen kuukausi laadittavilla raporteilla, jotka käsitellään kunnanhallituksessa. Vuoden 2012 aikana talousyksikkö on raportoinut talouden toteutumisesta lähes kuukausittain kunnanhallitukselle. Raportoinnin avulla voidaan varsin varhaisessa vaiheessa saada käsitys tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien arviointi ja -hallinta kohdistuu toisaalta kunnan toimintaympäristöstä ja toimintaedellytyksistä ja niiden muutoksista johtuviin ulkoisiin riskeihin ja toisaalta kunnan oman organisaation tulosyksiköiden toimintojen ja prosessien suunnittelussa ja johtamisessa todettujen olennaisimpien riskien tunnistamiseen ja torjuntaan.

Kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta ja yhteensovittamisesta sekä päättää omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta.

Toimialatasolla tilivelvolliset toimielimet, toimialajohtaja ja muut tilivelvolliset viranhaltijat huolehtivat riskienhallinnan järjestämisestä ja sen riittävyden ja vaikuttavuuden valvonnasta. Yksiköiden esimiehet vastaavat riskienhallinnan käytännön toimenpiteistä yksikössä.

Uudessa sisäisen valvonnan ohjeessa, joka tulee voimaan 1.5.2013 lukien, edellytetään valvonnan suunnitelmallisuuden edistämiseksi, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmat on laadittu jokaisella toimialalla niin, että kaikkien toimialalla toimivien yksiköiden toiminta on osa koko toimialan suunnitelmaa. Suunnitelmassa esitetään sisäisen valvonnan painopiste- ja kehittämisaalueet sekä toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Suunnitelma suositellaan valmisteltavaksi niin, että se perustuu toimielinten käyttösuunnitelmiin.

Sisäisen valvonnan suunnitelma tulee laatia niin, että se on vuosittain käsitelty ja hyväksytty toimielimen kokouksessa ja annettu tiedoksi kunnanhallitukselle viimeistään huhtikuun loppuun mennessä. Vuoden 2013 osalta määräaika on pidempi.

Suunnitelman toteuttamisesta toimielinten tulee raportoida osavuosikatsausten yhteydessä. Kunnanhallitus arvioi vuosittain toimintakertomuksen osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja kehittämistarpeita sekä laatii niistä selonteon.

Selontekoa varten toimielimet antavat toimintakertomuksen yhteydessä omat arvionsa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä kehittämistarpeista. Valvontaa voidaan toteuttaa jatkuvalla, tavanomaiseen toimintaan liittyvällä seurannalla, erillisillä määräajoin tehtävillä arvioinneilla tai näiden yhdistelmällä.

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa kunnanhallitus. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Omaisuuksien hankinta, luovutukset ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankintaan, luovutukseen tai hoitoon liittyviä ennakoimattomia menetyksiä, valvonnan puutteita tai laiminlyöntejä ei ole ilmennyt. Kunta ei ole joutunut korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen siten, että sillä olisi kunnalle olennaista merkitystä.

Sopimustoiminta

Kunnan sopimuksia hallinnoidaan hajautetusti. Hyväksytyjen sopimusten valvonta kuuluu sopimuksen hyväksyneen toimielimen alaiselle toimialajohtajalle ja viranhaltijapäätösten osalta sopimuksen hyväksyneelle viranhaltijalle tai heidän määräämilleen viranhaltijoille. Yhteistä sopimusrekisteriä ei ole.

Sopimusehtojen seuraamisen varmistamiseksi tulee nykyistä selkeämmin nimetä sopimuksen seurannan vastuuhenkilö(t) jo sopimuksen hyväksymisen yhteydessä. Yhteinen sähköinen sopimusrekisteri erilaisine hälytys- ja herätetoimintoinen tehostaisi sopimusten seuranta merkittävästi. Järjestelmän hankinta on suunnitteilla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä ja muista toimintaa vaikuttavista tekijöistä

Kirkkonummen kuntakonsernin onnistunut toiminta perustuu hyvään toiminnan suunnitteluun ja oikeisiin strategisiin valintoihin. Epäonnistuminen kunnan kehittämisen strategisesti merkittävissä hankkeissa ja investoinneissa tai tuotettujen palvelujen kohdentamisessa ja tuotantotapojen valinnassa ja toteuttamisessa vaikuttaisi negatiivisella tavalla Kirkkonummen kunnan toiminnalliseen ja taloudelliseen kehitykseen sekä kuntalaisten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Talousarvion vahvistamisen yhteydessä määritetään Kirkkonummen kuntastrategiasta johdetut sitovat vuositasen tavoitteet. Tavoitemäärittelyllä pyritään Kirkkonummen kunnan kuntastrategian näkökulmiin ja päämääriin perustuen ohjaamaan kunnan toimintaa valitun strategian mukaisesti kunnan ja kuntalaisten kannalta parhaaseen suuntaan. Kunnan toiminta on useiden asioiden ja tapahtumien kokonaisuus ja yksittäisillä asioilla voidaan katsoa olevan harvoin niin suurta vaikutusta kunnan toimintaan tai talouteen, että asetettujen tavoitteiden saavuttaminen voisi merkittävästi vaarantua. Mikäli useita riskejä toteutuu samanaikaisesti tai lyhyellä aikavälillä, voi niillä olla negatiivinen vaikutus asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle.

Riskienhallinta onnistui tilinpäätösvuonna 2012 pääosin hyvin, vaikka talousarviossa asetettuja tavoitteita ei täysin saavutettukaan ja yksittäisiä riskejä toteutui. Tarttumalla havaittuihin riskitekijöihin ja toteuttamalla tarvittavia toimenpiteitä, onnistuimme varmistamaan sen, että Kirkkonummen kuntakonsernin toiminnassa ei toteutunut merkittäviä riskejä.

Kunnalla ei ole vireillä eikä tiedossa sellaisia sopimuserimielisyyksiä, joihin liittyisi olennaisia korvausvaateita.

Taloustilanteen vaikutus Kirkkonummen kuntakonsernille

Yleiset talouden kehitysnäkymät ovat erittäin epävarmat ja Suomi on ollut taantumassa jo vuoden ajan. Edelleen näyttää siltä että taantuma jatkuu myös vuonna 2013. Se, miten kulluttajien ja yritysten toiminta tulee muuttamaan ja miten se vaikuttaa kuntakenttään ja Kirkkonummen kuntaan, on erittäin haasteellista ennakoida. Kun valtiontaloutta tasapainotetaan ja tehdään lakimuutoksia, joilla kuntien velvoitteita lisätään samalla kun esimerkiksi valtionosuuksia pienennetään, on kuntatalous erityisissä haasteissa.

Palvelutuotantomme järjestämiskustannukset ovat viime vuosina olleet voimakkaassa kasvussa. Kunnan toimintamenot kasvoivat vuonna 2012 yhteensä 19 milj. euroa eli 8,8 prosenttia. Palvelutarpeiden lisääntyminen, väestömäärän kasvu jo vuosien ajan lähes kokonaan syntyvyyden kautta ja heikentynyt työllisyystilanne sekä ostopalveluiden ja raaka-aineiden hintojen nousu aiheuttavat edelleen kustannuksille kasvupainetta.

Talouden tasapainottamistoimenpiteitä ei toteutettu tilinpäätösvuonna ja tilinpäätös ei monilta osin toteutunutkaan kunnanvaltuuston kesällä 2011 vahvistaman talouden tasapainottamishojelman mukaisena. Tulevina vuosina ja jo vuoden 2013 aikana kunnan talouden tasapainottamiseen on ryhdyttävä. Mikäli tulorahoitusta ja menokehitystä ei toimenpiteistä huolimatta saada riittävään tasapainoon, joudutaan entistä enemmän lisäämään ulkopuolista rahoitusta. Taloustilanteemme yhdessä toimintaympäristön muutosten kanssa pakottaa Kirkkonummen kunnan tarkastelemaan palvelutuotannon prosesseja ja niiden tehokkuutta sekä vaihtoehtoisia tuotantotapoja. Toimintojamme on tehostettava ja resurssejamme kohdennettava tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kunnan perustehtävänä on palvelujen järjestäminen kuntalaisille. Edellytyksenä hyvälle palvelulle on niin oman tuotannon kuin ostopalveluiden saatavuuden ja laadun varmistaminen. Mikäli palvelutuotannon jatkuvuudessa ja laadussa on häiriöitä, voivat ne aiheuttaa palvelunsaajille merkittävääkin vahinkoa.

Vesihuoltoon, energihuoltoon ja eri tietojärjestelmiin kohdistuvat häiriöt voivat aiheuttaa pahimmassa tapauksessa vaaratilanteita. Palvelutuotannon häiriöiden vaikutukset voivat olla laajoja ja kohdistua laajemmalle taholle kuin ainoastaan palvelunsaajiin. Erilaisilla häiriöillä on usein myös kielteinen vaikutus kunnan julkisuuskuvaan sekä talouteen. Kun kielteiset vaikutukset kertautuvat, voivat haitat olla erittäin suuria ja pitkäaikaisia. Erityisesti tietojärjestelmiin kohdistuvat uhat muodostavat merkittävän riskin kunnan palvelutuotannolle. Keskeisen tietojärjestelmän toimintahäiriö heikentää merkittävästi kunnan palvelutuotannon tehokkuutta. Häiriö saattaa pahimmassa tapauksessa keskeyttää koko palvelutuotannon. Toisaalta kunnan hallussa olevien tietojen salassapito saattaa vaarantua. Tietoturvaan tuleekin jatkossa kiinnittää entistä enemmän huomiota.

TILIKAUDEN TULOS JA TOIMINNAN RAHOITTAMINEN

Tilikauden tuloksen muodostumista on kuvattu tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Tarkastelussa on otettu huomioon vain kunnan ulkoiset tilitapahtumat.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 euroa)	2010	2011	2012	Muutos %
Toimintatuotot	34 156,3	35 001,8	34 469,6	-1,5
Toimintakulut	-188 396,8	-195 433,8	-211 089,9	8,0
Toimintakate	-154 240,5	-160 432,1	-176 620,3	10,1
Verotulot	154 602,3	159 222,4	159 412,7	0,1
Valtionosuudet	23 248,2	25 009,0	23 702,1	-5,2
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	97,3	213,0	193,3	-9,3
Muut rahoitustuotot	487,2	1 816,6	566,6	-68,8
Korkokulut	-2 243,0	-2 654,5	-2 429,7	-8,5
Muut rahoituskulut	-5,4	-109,8	-66,8	-39,2
Vuosikate	21 946,2	23 064,6	4 757,9	-79,4
Poistot ja arvonalentumiset	-13 029,0	-12 670,6	-13 110,9	3,5
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos	8 917,1	10 394,0	-8 353,0	-180,4
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	56,8	33,3	30,5	-8,5
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	184,1			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-274,4	-36,9	-13,1	-64,6
Tilikauden yli-/alijäämä	8 883,6	10 390,4	-8 335,6	-193,8
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatulot/Toimintamenot, %	18,1	17,9	16,3	
Vuosikate prosenttia poistoista	168,4	182,0	36,3	
Vuosikate, €/asukas	594	620	127	
Asukasmäärä 31.12	36 942	37 192	37 583	

Tuloslaskelman toimintatuotot ja -kulut

Toimintatuottojen määrän muutosvuonna 2012 oli -1,5 % (2011: +2,5 %; 2010: +19,2 %; 2009: +13,6 %) ja toimintakulujen muutos +8 % (2011: +3,7 %; 2010: +2,8 %; 2009: +4,9 %). Toimintatuottojen pieneneminen vuoteen 2011 nähden selittyy osittain sillä, että perusturva sai vuonna 2011 noin miljoonan euron ylimääräisen maksutulon KHO:n päätöksen perusteella. Myös maankäyttösopimuskorvausten vuotta 2011 merkittävästi pienempi kertymä vaikutti toimintatuottojen määrään. Toimintakulujen 8 %:n kasvu oli merkittävästi suurempi kuin aiempina vuosina (2011: 3,7 %; 2010: 2,8 % ja 2009: 4,9 %). Toimintakatteen kasvu oli 10,1 % (2011: 4,0 %; 2010: -0,4 % ja 2009: 3,4 %).

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulojen kokonaiskertymä, 159,4 milj. euroa (2011: 159,2 milj. e; 2010: 154,6 milj. e; 2009: 140,8 milj. e), kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna vain 0,2 milj. euroa eli 0,1 %. Kunnallisveron tuotto oli 3,9 milj. euroa edellisvuotta suurempi ja kunnan yhteisövero-osuus 4,1 milj. euroa alle edellisen vuoden tuoton. Kuntien osuudessa oli vuosina 2009 - 2011 väliaikaisesti kymmenen prosenttiyksikön korotus, joka vuoden 2012 osalta laski viiteen prosenttiin.

Valtionosuuksia kertyi 23,7 milj. euroa, mikä oli 5,5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuoden tulos

Verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) väheni vuoteen 2011 verrattuna -0,6 % (2011: +3,6 %; 2010: +10,6 %; 2009: +1,3 %). Vuosikate heikkeni merkittävästi ja oli vain 4,8 milj. euroa (2011: 23,1 milj. e; 2010: 21,9 milj. e ja 2009: 4,5 milj. e). Vuosikate ei riittänyt kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja. Vuoden tulos oli alijäämäinen -8,3 milj. euroa (2011: +10,4 milj. e; 2010: +8,9 milj. e; 2009: -6,8 milj. e).

Rahoituslaskelma

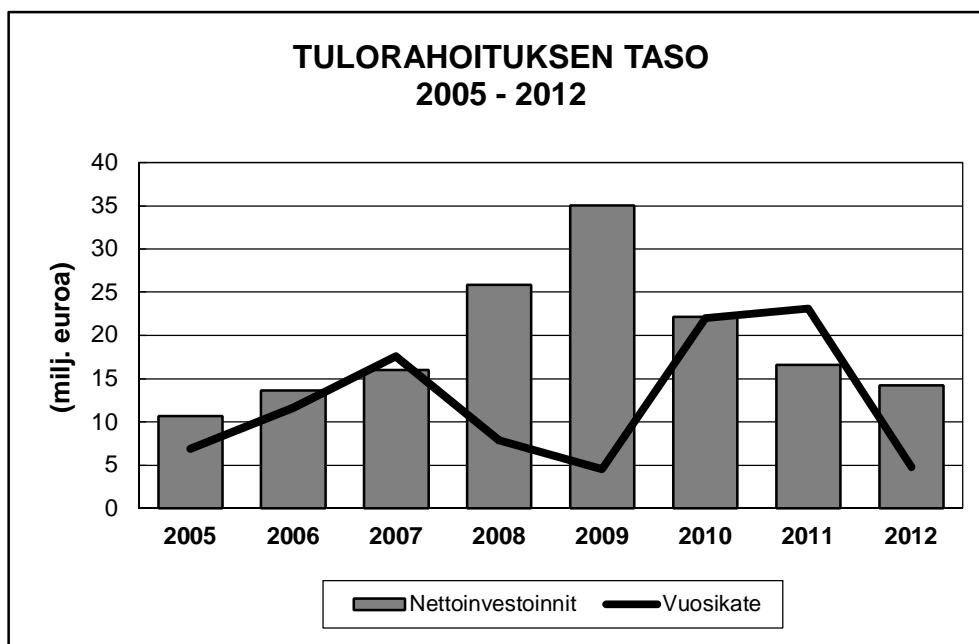
Vuosikatteen, satunnaisten erien ja tulo-rahoituksen korjauserien yhteisvaikutus eli *omarahoitusosuus* oli vuoden 2012 rahoituslaskelmassa vain 0,3 milj. euroa (2011: 19,6 milj. e; 2010: 13,7 milj. e ja 2009: 2,5 milj. e). Investointimenojen nettorahoitustarve oli 14,2 milj. euroa (2011: 16,5 milj. e; 2010: 13,1 milj. e; 2009: 33,0 milj. e). Merkittävästi heikentyneen vuosikatteen johdosta toiminnan ja investointien rahavirta oli -9,3 milj. euroa (2011: +5,6 milj. e; 2010: +0,6 milj. e; 2009: -30,5 milj. e).

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin vuoden aikana 9,0 milj. euroa. Rahoitustarpeen kattamiseksi nostettiin 12,5 milj. euroa uutta lainaa. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteisvaikutus kunnan rahavaroihin oli -0,5 milj. euroa (2011: -1,1 milj. e; 2010: +20,1 milj. e; 2009: -7,5 milj. e).

Kunnan lainakanta oli vuoden lopussa 88,1 milj. euroa ja 2.345 euroa per asukas (2011: 84,8 milj. e, 2.281 e/as; 2010: 92,1 milj. euroa, 2 493 e/as. ja 2009: 75,8 milj. euroa, 2 076 e/as).

Kunnan maksuvalmius heikkeni vuoden loppua kohti ja pitkäaikainen laina nostettiin joulukuussa. Kassan riittävyys oli tilivuoden lopussa 32 päivää (2011: 34 pv; 2010: 37 pv; 2009: 3 pv).

Rahoituslaskelman tunnusluvuista *lainanhoitokate* kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääomaan korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen korkojen ja lyhennysten maksamiseen, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo jää alle yhden, on kunnan lainanhoitokyky heikko. Lainanhoitokate oli 0,6 (2011: 2,6).

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 euroa)	2010	2011	2012
Toiminnan rahavirta			
• Vuosikate	21 946,2	23 064,6	4 757,9
• Satunnaiset erät			
• Tulorahoituksen korjauserät	-8 233,2	-3 432,9	-4 408,8
	13 712,9	19 631,7	349,1
Investointien rahavirta			
• Investointimenot	-23 068,1	-17 643,4	-14 350,1
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	931,6	1 109,1	172,7
• Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	9 007,6	3 717,5	4 508,1
	-13 128,8	-12 816,8	-9 669,3
Toiminnan ja investointien rahavirta	584,1	6 814,8	-9 320,2
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
• Antolainasaamisten lisäykset	-135,7	-1 494,3	-9,3
• Antolainasaamisten vähennykset	0,8		
	-134,9	-1 494,3	-9,3
Lainakannan muutokset			
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys	22 000,0		12 500,0
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 682,6	-7 251,3	-8 993,9
• Lyhytaikaisten lainojen muutos			-228,6
	16 317,4	-7 251,3	3 277,5
Muut maksuvalmiuden muutokset			
• Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-561,3	29,8	127,2
• Vaihto-omaisuuden muutos	-20,9	-30,3	-89,8
• Saamisten muutos	3 018,7	-5 052,3	2 695,3
• Korottomien velkojen muutos	847,7	5 858,4	2 854,8
	3 284,3	805,8	5 587,5
Rahoituksen rahavirta	19 466,9	-7 939,9	8 855,7
Rahavarojen muutos	20 051,0	-1 125,0	-464,5
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	22 139,8	21 014,8	20 550,2
Rahavarat 1.1.	-2 088,8	-22 139,8	-21 014,8
	20 051,0	-1 125,0	-464,5
Rahoituslaskelman tunnusluvut:			
Investointien tulorahoitus, %	99,1	139,5	33,6
Pääomamenojen tulorahoitus, %	78,5	91,2	20,5
Lainanhoitokate	3,1	2,6	0,6
Kassan riittävyys, pv	37	34	32
Asukasmäärä 31.12	36 942	37 192	37 583

Kunnan tase ja sen tunnusluvut

Taseen loppusumma pieneni edellisvuoteen verrattuna 2,6 milj. euroa (2011: +8,9 milj. e).

Vastaavaa

Pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvo lisääntyi vuoden aikana 0,6 milj. euroa (2011: 2,7 milj. e).

Vaihtuvissa vastaavissa rahat ja pankkisaamiset ryhmä pieneni vuoden aikana 0,5 milj. euroa, 20,8 milj. eurosta 20,3 milj. euroon (2011: 1,1 milj. e, 21,9 milj. eurosta 20,8 milj. euroon).

Vastattavaa

Oman pääoman määrä väheni tilikauden alijäämän verran eli 8,3 milj. euroa.

Vieraan pääoman määrä lisääntyi yhteensä 5,5 milj. euroa, pitkäaikainen vieras pääoma kasvoi 1,9 milj. euroa ja lyhytaikainen kasvoi 3,6 milj. euroa.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %. 50 % tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee huomattavan suurta velkarasitetta.

Kunnan omavaraisuusaste heikkeni 45,1 prosentista 41,9 prosenttiin. Vuotta aiemmin omavaraisuusaste koheni 42,0 prosentista 45,1 prosenttiin ja vuonna 2010 omavaraisuusaste heikkeni 43,2 prosentista 42,0 prosenttiin vieraan pääoman kasvun seurauksena.

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä lainojen takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tunnusluvun arvo suureni 2,9 prosenttiyksikköä edellisen vuoden 53,9 prosentista 56,8 prosenttiin (2011: pieneni 2,7 prosenttiyksikköä edellisen vuoden 56,7 prosentista 53,9 prosenttiin).

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Kunnan tunnusluvun arvo asukasta kohti laskettuna heikkeni 1.044 eurosta 814 euroon (2011: vahvistui 770 eurosta 1.044 euroon).

Kunnan tase

	2012	2011		2012	2011
	milj. €	milj. €		milj. €	milj. €
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	188,34	187,36	OMA PÄÄOMA	91,04	99,38
Aineettomat hyödykkeet	2,00	2,12	Peruspääoma	59,99	59,99
Aineettomat oikeudet	0,43	0,26	Arvonkorotusrahasto	0,57	0,57
Muut pitkävaikutteiset menot	1,58	1,86	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	38,82	28,43
Aineelliset hyödykkeet	159,19	158,57	Tilikauden yli-/alijäämä	-8,34	10,39
Maa- ja vesialueet	24,52	24,22	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	86,48	90,37	VARAUKSET	0,89	0,92
Kiinteät rakenteet ja laitteet	45,36	41,67	Poistoero	0,29	0,32
Koneet ja kalusto	1,46	2,18	Vapaaehtoiset varaukset	0,61	0,61
Muut aineelliset hyödykkeet	0,01	0,01	PAKOLLISET VARAUKSET		
Ennakkomaksut ja kesken-			Muut pakolliset varaukset		
eräiset hankinnat	1,36	0,13	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4,05	3,97
Sijoitukset	27,14	26,67	Valtion toimeksiannot	0,04	0,07
Osakkeet ja osuudet	25,17	24,70	Lahjoitusrahastojen pääomat	3,47	3,42
Muut lainasaamiset	1,45	1,45	Muut toimeksiantojen pääomat	0,54	0,48
Muut saamiset	0,52	0,52	VIERAS PÄÄOMA	125,51	119,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,55	0,60	Pitkäaikainen	87,04	84,51
Valtion toimeksiannot	0,04	0,07	Lainat rahoitus- ja		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,08	0,08	vakuutuslaitoksilta	75,37	73,26
Muut toimeksiantojen varat	0,43	0,45	Lainat julkisyhteisöiltä	3,76	4,34
VAIHTUVAT VASTAAVAT	32,62	35,69	Saadut ennakot	1,33	1,08
Vaihto-omaisuus	0,41	0,32	Liittymismaksut ja muut velat	6,58	5,83
Aineet ja tarvikkeet	0,41	0,31	Lyhytaikainen	38,47	34,87
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja		
Saamiset			vakuutuslaitoksilta	8,42	6,68
Pitkäaikaiset saamiset	0,71		Lainat julkisyhteisöiltä	0,58	0,58
Muut saamiset	0,71		Saadut ennakot	0,00	0,10
Lyhytaikaiset saamiset	10,95	14,36	Ostovelat	11,40	12,34
Myyntisaamiset	6,23	8,73	Muut velat	1,74	1,80
Muut saamiset	3,33	3,87	Siirtovelat	16,34	13,38
Siirtosaamiset	1,39	1,75			
Rahoitusarvopaperit	0,21	0,21	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	221,50	223,65
Osakkeet ja osuudet	0,21	0,21			
Rahat ja pankkisaamiset	20,34	20,81	Taseen tunnusluvut:		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	221,50	223,65	Omavaraisuus-%	41,8	45,1
			Suhteellinen velkaantuneisuus-%	57	54
			Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	30 489	38 825
			Kertynyt ylijäämä, €/asukas	811	1 044
			Lainakanta 31.12., 1 000 €	88 127	84 850
			Lainakanta 31.12., €/asukas	2 345	2 281
			Lainasaamiset 1 000 €	1 449,88	1 449,88
			Asukasmäärä	37 583	37 192

Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

	2010		2011		2012	
	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%
TULOT						
Varsinainen toiminta						
Toimintatuotot	34 156,3	14,5	35 001,8	15,7	34 469,6	14,9
Verotulot	154 602,3	65,4	159 222,4	71,5	159 412,7	69,0
Valtionosuudet	23 248,2	9,8	25 009,0	11,2	23 702,1	10,3
Korkotuotot	97,3	0,0	213,0	0,1	193,3	0,1
Muut rahoitustuotot	487,2	0,2	1 816,6	0,8	566,6	0,2
Satunnaiset tuotot						
Tulorahoituksen korjauserät						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-8 233,2	-3,5	-3 432,9	-1,5	-4 408,8	-1,9
Investoinnit						
Rahoitusosuudet investointimenoihin	931,6	0,4	1 109,1	0,5	172,7	0,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	9 007,6	3,8	3 717,5	1,7	4 508,1	2,0
Rahoitustoiminta						
Antolainasaamisten vähennykset	0,8	0,0				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	22 000,0	9,3			12 500,0	5,4
Lyhytaikaisten lainojen lisäys					-0,2	0,0
Oman pääoman lisäykset						
Kokonaistulot yhteensä	236 298,2	100,0	222 656,3	100,0	231 116,1	100,0
MENOT						
Varsinainen toiminta						
Toimintakulut	188 396,8	85,8	195 433,8	87,0	211 089,9	89,1
Korkokulut	2 243,0	1,0	2 654,5	1,2	2 429,7	1,0
Muut rahoituskulut	5,4	0,0	109,8	0,0	66,8	0,0
Satunnaiset kulut						
Tulorahoituksen korjauserät						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot						
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	23 068,1	10,5	17 643,4	7,9	14 350,1	6,1
Rahoitustoiminta						
Antolainasaamisten lisäykset	135,7	0,1	1 494,3	0,7	9,3	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 682,6	2,6	7 251,3	3,2	8 993,9	3,8
Lyhytaikaisten lainojen vähennys						
Oman pääoman vähennykset						
Kokonaismenot yhteensä	219 531,5	100,0	224 587,1	100,0	236 939,8	100,0

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	<i>Yhdistelty (kpl)</i>	<i>Ei yhdistelty</i>
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	-
Kuntayhtymät	9	-
Osakkuusyhteisöt	5	-
Yhteensä	17	-

Yhteisökohtainen erittely kunnan omistuksesta muissa yhtiöissä esitetään tilinpäätöslaskelmien liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut esitetään tilinpäätöksen tilinpäätöslaskelmien kohdalla.

KONSERNIN TOIMINNAHOJAUS

Konserniohjaus on kunnassa järjestetty kuntalain 25 a §:n mukaisesti. Konserniohjauksessa noudatetaan kunnanvaltuuston hyväksymää konserniohjetta. Tytäryhtiöiden yhtiökokousedustaja raportoi kunnanhallitukselle tytäryhteisöjen tilasta kun yhtiöiden toimintakertomukset on käsitelty yhtiökokouksessa.

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kunnanhallitus esittää tilikauden – 8.353.029,61 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan aikaisemmin tehdystä poistoerosta poistoerohankkeiden tilikauden suunnitelmapoistoja vastaava määrä, 30.479,64 euroa,
- C.F. ja Maria von Wahlbergin rahastoon siirretään Eerikinkartanon maa- ja metsätilan positiivinen toimintakate 13.056,00 euroa
- tilikauden alijäämä, 8.335.605,97 euroa, siirretään taseen tilikauden yli-/alijäämätillille.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Käyttötalousosa

Vuoden 2012 talousarvion käyttötalousosan toteutuneet toimintatulot olivat 2,7 milj. euroa ja 5,6 % suuremmat kuin muutetun talousarvion tuloarviot. Edelliseen vuoteen verrattuna muutos oli 4,0 milj. euroa ja 8,4 %.

Käyttötalousosan toteutuneet toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion määrärahat 4,6 milj. euroa eli 2,0 %. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintamenot ylittyivät 11,4 milj. euroa eli 5,1 %. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintamenot olivat 19,0 milj. euroa ja 8,8 prosenttia suuremmat.

Tuloslaskelmaosa

Verotulojen kokonaiskertymä 159,4 milj. euroa kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna vain 0,2 milj. euroa eli 0,1 %. Valtionosuuksia kertyi 23,7 milj. euroa eli 5,2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Verorahoituksen kokonaiskertymä oli 183,1 milj. euroa eli 0,6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja maankäyttösopimuskorvauksia kertyi yhteensä 7,7 milj. euroa, 3,1 milj. euroa alkuperäistä talousarviota vähemmän. Myyntivoittoja kertyi 4,4 milj. euroa, 0,7 milj. euroa yli alkuperäisen talousarvion ja maankäyttösopimuskorvauksia 3,3 milj. euroa, 3,0 milj. euroa alle talousarvion.

Investointiosa

Muutetun investointiosan menoista toteutui 66,2 % eli 14,4 milj. euroa ja nettomenoista 66,5 % eli 14,2 milj. euroa.

Vuoden tulos

Verorahoitus (verotulot + valtionosuudet) pieneni tilinpäätösvuonna 0,6 % (2011: kasvu 3,6 %; 2010: kasvu 10,6 %; 2009: kasvu 1,3 %). Vuosikate oli 4,8 milj. euroa (2011: 23,1 milj. e; 2010: 21,9 milj. e; 2009: 4,5 milj. e; 2008: 7,8 milj. e). Vuosikate ei riittänyt kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja ja vuoden tulos oli alijäämäinen – 8,3 milj. euroa (2011: +10,4 milj. e; 2010: +8,9 milj. e; 2009: -6,8 milj. e).

Talousarvion toimintakulujen ja toimintakatteen muutos

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu toimialojen tehtävien talousarvion (sisäiset ja ulkoiset) toimintakulujen ja toimintakatteen muutos vuodesta 2011 vuoteen 2012. Tehtävät ovat taulukoissa muutoksen euromääräisen suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Tehtävät	Toimintakulut (1 000 e)				muutos%
	Toimi- ala	2011	2012	muutos, €	
Tekniset tuotantopalvelut	yt	17 908	21 837	3 929	21,9
Suomenkielinen koulutoimi	si	29 666	32 083	2 417	8,1
Erikoissairaanhoido	pe	29 446	31 264	1 818	6,2
Toimintakyvyn tukipalvelut	pe	12 660	14 362	1 702	13,4
Sosiaalipalvelut	pe	13 500	14 891	1 391	10,3
Sk lasten päivähoito	si	24 230	25 616	1 386	5,7
Konsernihallinto	yh	5 357	6 485	1 128	21,1
Terveyspalvelut	pe	13 733	14 858	1 125	8,2
Ikäihmisten hyvinvointipalvelut	pe	19 831	20 905	1 074	5,4
Ruotsinkielinen koulutoimi	si	8 450	9 057	608	7,2
Joukkoliikenteen tuki	yt	3 395	3 821	425	12,5
Vesihuoltolaitos	yt	3 134	3 538	404	12,9
Hallinto- ja toimistopalvelut	si	1 725	2 097	372	21,6
Liikuntapalvelut	si	1 776	2 050	274	15,4
Luottamushenkilöhallinto	yh	536	770	235	43,8
Palo- ja pelastustoimi	yt	2 271	2 471	201	8,8
Nuorisopalvelut	si	1 224	1 416	191	15,6
Vapaa sivistystyö	si	2 259	2 445	186	8,2
Kirjastotoimi	si	1 874	2 022	148	7,9
Varaukset ja projektit	yh	866	1 008	142	16,3
Sisäiset palvelut	yh	2 085	2 226	141	6,8
Eerikinkartanon metsätila	yt	126	192	66	52,8
Kehittämisen- ja yhteiset palvelut	yt	2 444	2 498	54	2,2
Kirkkonummen uimahalli	si	939	959	20	2,1
Tarkastustoimi	yh	71	69	-1	-2,1
Valvonta- ja viranom.teht.	yt	1 210	1 195	-15	-1,2
Hallintopalvelut	pe	1 361	1 341	-20	-1,5
Rk lasten päivähoito	si	5 127	5 052	-75	-1,5
Ruokapalveluyksikkö	yt	4 736	4 628	-108	-2,3
Opetustoimen yhteiset toiminnot	si	4 414	4 222	-192	-4,3
		216 354	235 380	0 19 026	8,8

Sisäisten ja ulkoisten toimintakulujen kasvu eli tehtäville osoitettu resurssien lisäys vuonna 2012 oli yhteensä 19 miljoona euroa eli 8,8 %.

Sisäisten ja ulkoisten toimintakulujen ja toimintatuottojen erotus toimintakate kasvoi vuodesta 2011 vuoteen 2012 yhteensä 15 miljoonaa euroa eli 8,9 %.

Tehtävät	Toimi- ala	Toimintakate (1 000 e)			muutos%
		2011	2012	muutos	
Suomenkielinen koulutoimi	si	-28 329	-30 499	-2 170	7,7
Sosiaalipalvelut	pe	-9 020	-10 995	-1 975	21,9
Erikoissairaanhoido	pe	-29 446	-31 264	-1 818	6,2
Toimintakyvyn tukipalvelut	pe	-12 330	-13 972	-1 643	13,3
Sk lasten päivähoito	si	-20 940	-22 355	-1 415	6,8
Tekniset tuotantopalvelut	yt	-1 895	-3 238	-1 343	70,9
Terveyspalvelut	pe	-12 299	-13 369	-1 070	8,7
Konsernihallinto	yh	-4 847	-5 864	-1 017	21,0
Ikäihmisten hyvinvointipalvelut	pe	-16 750	-17 386	-636	3,8
Joukkoliikenteen tuki	yt	-3 395	-3 821	-425	12,5
Ruotsinkielinen koulutoimi	si	-8 287	-8 701	-414	5,0
Hallinto- ja toimistopalvelut	si	-1 717	-2 097	-380	22,1
Liikuntapalvelut	si	-1 654	-1 937	-283	17,1
Palo- ja pelastustoimi	yt	-2 271	-2 471	-201	8,8
Luottamushenkilöhallinto	yh	-485	-670	-185	38,1
Nuorisopalvelut	si	-944	-1 128	-184	19,5
Varaukset ja projektit	yh	-753	-930	-176	23,4
Vapaa sivistystyö	si	-1 584	-1 728	-144	9,1
Kirjastotoimi	si	-1 794	-1 922	-128	7,1
Valvonta- ja viranom.teht.	yt	-423	-508	-85	20,1
Kirkkonummen uimahalli	si	-332	-353	-20	6,1
Kehittämis- ja yhteiset palvelut	yt	-1 942	-1 943	-1	0,1
Tarkastustoimi	yh	-70	-67	2	-3,2
Hallintopalvelut	pe	-1 102	-1 080	22	-2,0
Eerikinkartanon metsätila	yt	-37	-13	24	-64,6
Vesihuoltolaitos	yt	1 906	1 998	92	4,8
Rk lasten päivähoito	si	-4 504	-4 410	94	-2,1
Sisäiset palvelut	yh	-449	-267	182	-40,5
Opetustoimen yhteiset toiminnot	si	-4 228	-4 044	184	-4,4
Ruokapalveluyksikkö	yt	578	976	398	68,9
		-169 270	-184 320	15 050	-8,9

VUODELLE 2012 ASETETTUJEN SITOVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunta- ja palvelustrategian toteuttamiseksi vuodelle 2012 asetettiin kuusi kuntatason sitovaa tavoitetta.

KEHITTYVÄ KIRKKONUMMI HELSINGIN SEUDULLA (näkökulma)

Päämäärä: Tasapainoinen väestönkasvu ja -rakenne

Kriittinen menestystekijä

Eheä ja kokonaistaloudellinen yhdyskuntarakenne

Arviointikriteeri

Kirkkonummen kehityskuvan laatiminen vuosille 2015 - 2040

Tavoite 1	Tavoitetaso v. 2012
Kehityskuvan valmistuminen	Kirkkonummen kehityskuva hyväksytään valtuustossa loppuvuonna 2012. <u>Tilanne 31.12.2012:</u> Kunnassa on osallistuttu Kuumakuntien kehityskuvan valmisteluun. Kirkkonummen kunnan kehityskuvan valmistelua on siirretty tämän johdosta ja tavoitteena on saattaa kunnan kehityskuva uuden kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi vuoden 2013 aikana.

Vastuu:

Kunnanhallitus

UUDISTUVA PALVELUVERKKO (näkökulma)**Päämäärä: Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut****Kriittinen menestystekijä**

Nuorten elämänhallinnan tukeminen

Arviointikriteeri

Koulutuksen ulkopuolella olevien 17 - 24-vuotiaiden osuus ikäluokasta

Tavoite 2	Tavoitetaso v. 2012
Ko. nuorten suhteellisen osuuden vähentyminen.	Vähentymä 3 % vuoden 2009 tasosta (14,1 % → 11,1 %) <u>Tilanne 31.12.2012:</u> Koulutuksen ulkopuolella oli 12,7 % nuorista 31.11.2011. Vuoden 2012 tietoja ei ole vielä saatavissa.

Arviointikriteeri

18-24-vuotiaiden nuorisotyöttömien osuus työvoimasta

Tavoite 3	Tavoitetaso v. 2012
Ko. nuorten suhteellisen osuuden vähentyminen.	Vähentymä 2 % vuoden 2010 tasosta (9,5 % → 7,5 %) <u>Tilanne 31.12.2012:</u> Nuorisotyöttömiä oli 8,1 % 31.12.2011. Vuoden 2012 tietoja ei ole vielä saatavissa.

Vastuu:

Kunnanhallitus

Päämäärä: Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit**Kriittinen menestystekijä**

Kunnan tietohallintopalvelujen järjestäminen toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisesti

Arviointikriteeri

Kirkkonummen kunnan tietohallintostrategian ja sen toteuttamissuunnitelman laatiminen; sisältäen mm. tietohallintopalvelujen järjestämisen periaatteet ja hankintasuunnitelman

Tavoite 4	Tavoitetaso v. 2012
Tietohallintostrategian valmistuminen	<p>Strategia ja sen toteuttamissuunnitelma hyväksytään kunnanhallituksessa elokuussa 2012.</p> <p><u>Tilanne 31.12.2012:</u></p> <p>Kunnanhallitus käsitteli lokakuussa Kirkkonummen kunnan tietohallintostrategiaa vuosille 2012 - 2016, mutta palautti sen valmisteluun.</p> <p>Kunnanhallitus käsitteli myös Kirkkonummen tietoturvapoliittikan ja tietoturvaohjeen, mutta palautti nekin lokakuussa uudelleen valmisteluun. Joulukuussa tietoturvapoliittikka ja tietoturvaohje olivat uudelleen kunnanhallituksen käsittelyssä ja hallitus hyväksyi ne.</p>

Vastuu:

Kunnanhallitus

SITOUTUNUT JA OSAAVA HENKILÖSTÖ (näkökulma)**Päämäärä: Tavoitteisiin ja yhteistyöhön sitoutunut hyvinvoiva henkilöstö****Kriittinen menestystekijä**

Henkilöstön työhyvinvoinnin lisääminen

Arviointikriteeri

Työhyvinvointiohjelman laatiminen ja jalkauttaminen

Tavoite 5	Tavoitetaso v. 2012
Työhyvinvointiohjelman valmistuminen	<p>Työhyvinvointiohjelma hyväksytään kunnanhallituksessa huhtikuussa 2012.</p> <p><u>Tilanne 31.12.2012:</u></p> <p>Työhyvinvointiohjelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 11.6.2012.</p>

Arviointikriteeri

Henkilöstön sairauslomapäivien lukumäärä

Tavoite 6	Tavoitetaso v. 2012
Keskimääräinen sairauslomapäivien väheneminen	<p>Keskimääräinen sairauspoissaolopäivien lukumäärä vähenee (vuonna 2010 se oli 17,1 päivää; 16,5 vuonna 2011)</p> <p><u>Tilanne 31.12.2012:</u></p> <p>Sairauspoissaolopäivien lukumäärä oli 14,5. Lukumäärä väheni 2 päivällä verrattuna vuoteen 2011.</p>

Vastuu:

Kunnanhallitus

KONSERNIYHTEISÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy

Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy on Kirkkonummen kunnan omistama yleishyödyllinen vuokrataloyhtiö. Yhtiön toimintaperiaatteena on ylläpitää ja rakennuttaa laadukkaita ja edullisia vuokra-asuntoja, joissa asuvilla on viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö tarpeellisine palveluineen. Asunnot on rakennettu pääasiassa aravalainoilla ja kunnan tuella.

Kiinteistö Oy Kirkkonummen Männistönmuori

Kiinteistö Oy Kirkkonummen Männistönmuori on Kirkkonummen kunnan ja Senaattikiinteistöjen omistama vuokrataloyhtiö, jonka vuokratalo sijaitsee Upinniemessä. Yhtiön osakkeista kunta omistaa 149 kpl ja Senaattikiinteistöt 1 kpl.

As Oy Kirkkonummen Masalanhovi

Kirkkonummen kunta omistaa 56,2 % As Oy Kirkkonummen Masalanhovin osakekannasta. Yhtiön vuonna 1994 valmistunut 31 asuinhuoneistoa käsittävä asuintalo sijaitsee Masalassa.

Tavoite	Tavoitetaso v. 2012
<p>Toiminta on järjestetty taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti siten, että yhtiöiden perustehtävän hoidon edellytykset turvataan.</p> <p>Yhtiöiden rakennuskannan ylläpito on järjestetty niin, että sen arvo säilyy.</p>	<p><u>Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - asuntojen käyttöaste on vähintään 98 % - vuokrasaatavien määrä on enintään 124.000 euroa - luottotappioiden määrä tulokertymästä on enintään 0,5 % <p>Vuokrasaatavia ja käyttöastetta seurataan kuukausittain, luottotappiot raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.</p> <p><u>Tilanne 31.12.2012:</u> Asuntojen käyttöaste 98,33 %. Tavoite toteutui. Vuokrasaatavien määrä 126.944 € Tavoite ei toteutunut. Luottotappioiden määrä tulokertymästä oli 0,2 %. Tavoite toteutui.</p> <p>Yhtiön rakennuskannan korjaus- ja ylläpito-toiminta perustuu kiinteistöistä tehtyihin kuntoarvioihin ja niiden pohjalta laadittuun 10-vuoden korjausohjelmaan. Kuntoarviot päivitetään kuuden – kahdeksan vuoden välein, näin korjausohjelma pysyy ajan tasalla ja kiinteistöt voidaan pitää kunnossa, jossa niiden arvo säilyy.</p>

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Käyttötalouden sitovuus

Kunnanvaltuusto on päättänyt, että kunkin toimielimen tehtävien yhteenlaskettu toimintatulojen ja -menojen erotus eli toimintakate on valtuuston nähden sitova. Käyttötalousosan tehtävien perusteluissa otsikon ”Toiminnalliset tavoitteet” alla esitetyt tavoitteet ovat valtuuston nähden sitovia.

Käyttötalousosan perustelujen tunnusluvut ovat ohjeellisia, mutta niiden oleellisista poikkeamisista on raportoitava osavuosikatsauksissa ja vuosikertomuksessa.

Käyttötalousosan toteutuminen toimielimittäin

Toimielin	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Tarkastuslautakunta					
Toimintatulot				1 795	-1 795
Toimintamenot	-76 805		-76 805	-69 257	-7 548
Toimintakate (S)	-76 805		-76 805	-67 462	-9 343
Kunnanhallitus					
Toimintatulot	2 499 778		2 499 778	2 759 128	-259 350
Toimintamenot	-10 943 633	384 580	-10 559 053	-10 490 001	-69 052
Toimintakate (S)	-8 443 855	384 580	-8 059 275	-7 730 873	-328 402
Perusturvalautakunta					
Toimintatulot	8 572 400		8 572 400	9 554 587	-982 187
Toimintamenot	-91 784 020	-4 652 800	-96 436 820	-97 620 240	1 183 420
Toimintakate (S)	-83 211 620	-4 652 800	-87 864 420	-88 065 653	<u>201 233</u>
Sivistyslautakunta					
Toimintatulot	1 024 750		1 024 750	995 544	29 206
Toimintamenot	-10 344 888	-80 000	-10 424 888	-10 786 191	361 303
Toimintakate (S)	-9 320 138	-80 000	-9 400 138	-9 790 647	<u>390 509</u>
Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta					
Toimintatulot	4 523 921		4 523 921	4 844 252	-320 331
Toimintamenot	-55 877 190	-800 000	-56 677 190	-57 698 520	1 021 330
Toimintakate (S)	-51 353 269	-800 000	-52 153 269	-52 854 268	<u>700 999</u>
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta					
Toimintatulot	731 928		731 928	998 602	-266 674
Toimintamenot	-14 040 066	-30 500	-14 070 566	-14 109 679	39 113
Toimintakate (S)	-13 308 138	-30 500	-13 338 638	-13 111 077	-227 561

S = valtuustoon nähden sitova taso (negatiivinen poikkeama sitovuustasosta alleviivattu)

Toimielin	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Liikuntalautakunta					
Toimintatulot	718 058		718 058	719 747	-1 689
Toimintamenot	-2 852 492		-2 852 492	-3 009 600	157 108
Toimintakate (S)	-2 134 434		-2 134 434	-2 289 853	<u>155 419</u>
Nuorisolautakunta					
Toimintatulot	240 120		240 120	288 073	-47 953
Toimintamenot	-1 383 226		-1 383 226	-1 415 623	32 397
Toimintakate (S)	-1 143 106		-1 143 106	-1 127 550	-15 556
Yhdyskuntatekniikan lautakunta					
Toimintatulot	486 000		486 000	554 702	-68 702
Toimintamenot	-6 021 370	-180 000	-6 201 370	-6 318 819	117 449
Toimintakate (S)	-5 535 370	-180 000	-5 715 370	-5 764 117	<u>48 747</u>
Rakennus- ja ympäristölautakunta					
Toimintatulot	580 000		580 000	687 375	-107 375
Toimintamenot	-1 083 546		-1 083 546	-1 194 895	111 349
Toimintakate (S)	-503 546		-503 546	-507 520	<u>3 974</u>
Palvelutuotannon johtokunta					
Toimintatulot	23 490 425		23 490 425	24 203 992	-713 567
Toimintamenot	-26 115 931	-1 425 000	-27 540 931	-28 937 180	1 396 249
Toimintakate (S)	-2 625 506	-1 425 000	-4 050 506	-4 733 188	<u>682 682</u>
Vesihuoltolaitoksen johtokunta					
Toimintatulot	5 295 412		5 295 412	5 247 253	48 159
Toimintamenot	-3 089 847		-3 089 847	-3 537 912	448 065
Toimintakate (S)	2 205 565		2 205 565	1 709 341	<u>496 224</u>
Eerikinkartanon johtokunta					
Toimintatulot	185 265		185 265	205 188	-19 923
Toimintamenot	-406 288		-406 288	-192 131	-214 157
Toimintakate (S)	-221 023		-221 023	13 057	-234 080
Toimielimet yhteensä					
Toimintatulot	48 348 057		48 348 057	51 060 240	-2 712 181
Toimintamenot	-224 019 302	-6 783 720	-230 803 022	-235 380 048	4 577 026
Toimintakate	-175 671 245	-6 783 720	-182 454 965	-184 319 808	1 864 845

S = valtuustoon nähden sitova taso (negatiivinen poikkeama sitovuustasosta alleiviivattu)

TARKASTUSLAUTAKUNTA

TARKASTUSTOIMI

Talousarvion toteutuminen

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Tarkastustoimi					
Toimintatulot				1 795	-1 795
Toimintamenot	-76 805		-76 805	-69 257	-7 548
Toimintakate (S)	-76 805		-76 805	-67 462	-9 343

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2012 aikana yhdeksän kertaa.

KUNNANHALLITUS

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Luottamushenkilöhallinto					
Toimintatulot	49 348		49 348	100 225	-50 877
Toimintamenot	-651 589		-651 589	-770 440	118 851
Toimintakate	-602 241		-602 241	-670 215	67 974
Varaukset ja projektit					
Toimintatulot	27 058		27 058	78 480	-51 422
Toimintamenot	-1 687 777	443 580	-1 244 197	-1 008 030	-236 167
Toimintakate	-1 660 719	443 580	-1 217 139	-929 550	-287 589
Konsernihallinto					
Toimintatulot	522 900		522 900	621 077	-98 177
Toimintamenot	-6 296 212	-60 000	-6 356 212	-6 485 340	129 128
Toimintakate	-5 773 312	-60 000	-5 833 312	-5 864 263	30 951
Sisäiset palvelut					
Toimintatulot	1 900 472		1 900 472	1 959 347	-58 875
Toimintamenot	-2 308 055		-2 308 055	-2 226 191	-81 864
Toimintakate	-407 583		-407 583	-266 844	-140 739
Yhteensä					
Toimintatulot	2 499 778		2 499 778	2 759 129	-259 351
Toimintamenot	-10 943 633	383 580	-10 560 053	-10 490 001	-70 052
Toimintakate (S)	-8 443 855	383 580	-8 060 275	-7 730 872	-329 403

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

*) Talousarviomuutossarake sisältää myös ns. resurssipankkisiirrot -538.300 euroa.

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO

Talousarvion toteutuminen

Luottamushenkilöhallinto

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	49 348		49 348	100 225	-50 877
Toimintamenot	-651 589		-651 589	-770 440	118 851
Toimintakate	-602 241		-602 241	-670 215	67 974

Kunnanvaltuusto

Valtuusto kokoontui vuoden aikana yhdeksän (9) kertaa ja käsitteli 151 asiaa. Valtuutetut tekivät vuoden aikana 10 valtuustoaloitetta ja kunnanhallitus vastasi kuuteen valtuustoaloitteeseen.

Strategiat, muut suunnitelmat ja merkittävät sopimukset

Kunnanvaltuusto päätti helmikuun kokouksessaan kunnanhallituksen ehdotuksen mukaisesti hakea lunastuslupaa julkisten palvelujen alueen sekä puisto- ja lähivirkistysalueen hankkimiseksi kunnan omistukseen Vesitorninmäen alueella. Kunta on neuvotellut Kirkkonummen seurakuntayhtymän kanssa alueen hankkimisesta kunnalle kevästä 2010 lähtien. Koska Seurakuntayhtymän kanssa ei ole saatu neuvoteltua ratkaisua, kunta päätti lunastusluvan hakemisesta.

Kunnanvaltuusto hyväksyi kesäkuussa valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksen (MAL-aiesopimus) 2012 - 2015.

Kokouksessaan lokakuussa valtuusto hyväksyi sopimuksen Kirkkonummen jätevesien johtamisesta Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän viemäriverkkoon ja niiden käsittelystä.

Huhtikuussa valtuusto päätti antaa valtiovarainministeriölle pyydetyn lausunnon kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvityksestä sekä kuntauudistukseen liittyvistä muista uudistuksista.

Kesäkuussa valtuusto käsitteli sekä Upinniemen koulun että Friggesby skolan lakkauttamista 1.8.2012 lukien. Valtuusto päätti, että molempien koulujen toiminta jatkuu.

Kesäkuussa valtuuston hyväksyttävänä oli Kirkkonummen kunnan päivitetty henkilöstöstrategia.

Maaliskuun kokouksessaan valtuusto päätti tehdä Kunnan Taitoa Oy:n osakemerkinnän. Kunnanhallitus päätti lokakuussa 2009, että Kirkkonummen kunta osallistuu neuvotteluihin, joiden tarkoitus on perustaa osakeyhtiömuotoinen kuntien omistama ICT-palvelukeskus ja Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus. Kuntien Tiera Oy:n osakemerkintä tehtiin keväällä 2011. Kunnan Taitoa Oy on talous- ja henkilöstöhallintopalveluja tuottava yhtiö, joka toimii alueellisesti ja verkostomaisesti. Taitoa omistajat ohjaavat yhtiötä kuten omaansa. Yhtiökokous päättää kaikista suuremmista toimintaan tai

sen muutokseen liittyvistä asioista. Kehittämistoimintaa ohjaavat ja koordinoivat ohjausryhmät, jonka jäsenet yhtiökokous valitsee. Yhtiöllä on kiinnostusta perustaa kaksikielinen toimipaikka Kirkkonummen kuntaan. Yhtiön kanssa laadittiin aiesopimus.

Lainatakaukset

Kunnanvaltuusto myönsi huhtikuun kokouksessaan omavelkaisen takauksen Kiinteistö Oy Männistönmuorin lainan vakuudeksi.

Kesäkuun kokouksessaan kunnanvaltuusto myönsi omavelkaisen takauksen Lapinky-
län vesiosuuskunnan lainalle.

Joulukuun kokouksessa valtuusto myönsi omavelkaisen takauksen Kobbnet valokaa-
peliosuuskunnan lainalle.

Johtosääntömuutokset

Kunnanvaltuusto käsitteli ja hyväksyi joulukuun kokouksessaan laajan johtosääntöuudistuksen. Kirkkonummen kunnan hallintosääntö, kunnanhallituksen johtosääntö, perusturvan johtosääntö, sivistystoimen johtosääntö ja yhdyskuntatekniikan johtosääntö hyväksyttiin ja ne astuvat voimaan 1.2.2013 lukien. Samassa kokouksessa hyväksyttiin myös luottamushenkilöiden palkkiosäännön uudistus.

Seudullinen yhteistyö

Huhtikuun kokouksessaan kunnanvaltuusto päätti sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakastietojärjestelmäpalvelun hankintayhteistyöstä ja hyväksyi tätä koskevan sopimuksen. Valtuusto hyväksyi myös Kirkkonummen kunnan osalta liittymisen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin, Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkien sekä Kirkkonummen kunnan hankintarenkaaseen.

Kunnanvaltuusto käsitteli ja hyväksyi kesäkuussa Inkoon kunnanhallituksen esityksen mukaisesti maaseutuhallinnon järjestämistä koskevan sopimuksen seuraavien kuntien kanssa: Espoo, Siuntio, Inkoo, Vihti, Lohja, Nummi-Pusula, Karjalohja, Karkkila, Raasepori ja Hanko.

Joulukuun kokouksessaan valtuusto käsitteli KUUMA-yhteistyön pysyvää ratkaisua ja hyväksyi sopimuksen yhteisen edunvalvonnan järjestämisestä.

Yhdyskuntasuunnittelu ja –rakentaminen

Asemakaavat ja asemakaavamuutokset

Kunnanvaltuusto hyväksyi helmikuussa Perälänjärvi, Veikkolan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen. Maaliskuussa hyväksyttiin Sjökillan oppimiskeskuksen asemakaava. Jorvaksen Sortti-aseman asemakaava hyväksyttiin valtuustossa huhtikuussa. Toukokuussa oli hyväksyttävänä Rysshammenin ranta-asemakaavan muutos ja kesäkuussa kunnanvaltuusto hyväksyi Edesholmen ranta-asemakaavan.

Huhtikuun kokouksessaan kunnanvaltuusto hyväksyi Sepänkannas III asemakaava-alueen omakotitonttien myyntivaiheen 2 myyntiperusteet.

Kaavoitusohjelma 2013 – 2017

Kunnanvaltuusto käsitteli kesäkuun kokouksessaan ehdotuksen kaavoitusohjelmaksi vuosille 2013 – 2017. Valtuusto päätti tehdä kunnanhallituksen ehdotukseen joitakin muutoksia ja hyväksyä sitten kaavoitusohjelman vuosille 2013-2017 siten, että vuosi 2013 on sitova ja vuodet 2014 - 2017 ohjeellisia. Lisäksi valtuusto päätti, että kaavoitusohjelma päivitetään vuoden 2013 aikana.

Tilinpäätösvuoden aikana kunnanvaltuusto hyväksyi seuraavat maankäyttösopimukset:

- Köpaksenkulma, Masalan keskustan asemakaavamuutosalueen maankäyttösopimus (Kaava-alueella sijaitsee Sato-Rakennuttajat Oy:n omistama tontti sekä Valtion tiealuetta).
- Tolsan asemanseudun asemakaavan maankäyttösopimus ja kiinteistönluovutuksen esisopimus (Kunnan sekä Lemminkäinen Talon Oy:n välinen maankäyttösopimus ja kiinteistönluovutuksen esisopimus).

Kunnanvaltuusto käsitteli helmikuussa Kuntakeskuksen 2. vaiheen osayleiskaavaa, rakennuskieltoa ja toimenpiderajoitusta ja päätti asettaa Kuntakeskuksen 2. vaiheen osayleiskaava-alueen MRL 38 §:n mukaisesti rakennuskieltoon kaavan lainvoimaiseksi tulon saakka kuitenkin enintään viideksi vuodeksi niin, että rakennuskielto ei koske olemassa olevien rakennuksien vähäisiä korjaus- ja muutostöitä, rakennuksen vähäisiä laajennuksia ja pihapiiriin toteutettavia rakennusjärjestyksen mukaisia talousrakennuksia. Valtuusto määräsi lisäksi Kuntakeskuksen 2. vaiheen osayleiskaava-alueelle toimenpiderajoituksen kaavan lainvoimaiseksi tulon saakka kuitenkin enintään viideksi vuodeksi.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus kokoontui vuoden aikana 26 kertaa ja käsitteli 523 asiaa.

Toiminnan painopisteet

Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa kunnan hallintoa ja toimintaa kunnanvaltuuston hyväksymien yleisten tavoitteiden ja suuntaviivojen puitteissa. Tavoitteena on, että kuntalaisten saatavilla on hyvät peruspalvelut kokonaistaloudellisesti edulliseen hintaan.

Kunnanhallituksen tehtäväkenttään kuuluvat erityisesti

- rakennushankkeita ja hankkeiden ohjausta koskevat asiat
- kunnan taloutta koskevat asiat
- lausunnon antaminen kehittämishankkeista
- maankäyttöä ja tontteja koskevat asiat
- kaavavalmistelu/ kaavavalmistelu kunnanvaltuustolle
- seudullisen yhteistyön ohjaaminen
- henkilöstöasiat

Valtuustoaloitteet

Kunnanhallitus valmisteli kunnanvaltuustolle kuusi vastausta valtuustoaloitteisiin.

Hallinto ja talous

Riskienhallinta, vakuutusturva

Kunnanhallitus päätti kesäkuussa irtisanoa Kirkkonummen kunnan koko nykyisen vakuutusturvan päättyväksi 31.12.2012 ja kilpailuttaa kunnan koko vakuutusturvan uudelleen vuoden 2012 aikana. Kunta järjesti tarjouskilpailun vakuutuspalveluiden hankkimiseksi, kilpailutuksen suoritti kunnan vakuutusmeklarina toimiva Walpas Konsultointi Oy. Lokakuussa kunnanhallitus päätti hyväksyä Fennia Keskinäinen Vakuutusyhtiön tarjouksen, joka laaditun tarjousvertailun mukaan oli kokonaistaloudellisesti edullisin. Kunnanhallitus valitsi Fennia Keskinäinen Vakuutusyhtiön kunnan vakuutusyhtiöksi 1.1.2013 alkaen toistaiseksi niin, että lakisääteinen tapaturmavakuutus siirtyy Fenniaan 1.4.2013 alkaen ja muu vakuutusturva 1.1.2013 alkaen.

Tietoturvapoliittikka

Kunnanhallitus käsitteli lokakuussa Kirkkonummen kunnan tietohallintostrategiaa vuosille 2012 - 2016, mutta palautti sen valmisteluun. Kunnanhallitus käsitteli myös Kirkkonummen tietoturvapoliittikan ja tietoturvaohjeen, mutta palautti myös ne. Tietoturvapoliittikan ja tietoturvaohjeen kunnanhallitus käsitteli uudelleen joulukuussa ja hyväksyi ne.

Henkilöstöpolitiikka

Kunnanhallitus käsitteli ja hyväksyi Kirkkonummen kunnan työhyvinvointiohjelman kesäkuussa.

Hallintoon ja talouteen liittyvät muut asiat

Lokakuussa kunnanhallitus käsitteli kunnan tarjousta sovintosopimukseksi Asunto-osakeyhtiö Kirkkonummen Kuninkaantorin kanssa. Kunnanhallitus päätti tarjota As. Oy Kirkkonummen Kuninkaantorille sovintoa, jossa kunta korvaa As. Oy Kirkkonummen Kuninkaantorille asian selvittelykuluina 10 000 euroa sekä viranomaiskulujen ja varainsiirtoveron kattona 6 000 euroa. Kunnanhallitus edellytti, että asiassa tuli päästä sopimukseen asian selvittelykulujen ja viranomaiskulujen määrästä, luovuttaa / määrätä Skanska Talonrakennus Oy:n luovuttamaan As. Oy Kirkkonummen Kuninkaantorille kolmetoista (13) pysäköintipaikan hallintaan oikeutavaa Kiinteistö Oy Kirkkonummen keskustapysäköinti -nimisen osakeyhtiön osaketta.

VARAUKSET JA PROJEKTIT

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	27 058		27 058	78 480	-51 422
Toimintamenot	-1 687 777	444 580	-1 243 197	-1 008 030	-235 167
Toimintakate	-1 660 719	444 580	-1 216 139	-929 550	-286 589

Tehtävän käyttövarausmäärärahoihin sisältyi kunnanhallituksen alainen resurssipankki (vakanssi-määrärahavaraus) 611.700 euroa. Määrärahojen käyttö oli kunnanhallituksen päätösvallassa. Kunnanhallitus teki päätökset lautakuntien tai toimialajohtajien tekemien ehdotusten perusteella.

Kunnanhallitus teki määrärahan käytöstä päätökset:

Kunnanhallituksen alaiselle konsernihallinnolle	60.000 euroa
Perusturvalautakunnalle	27.800 euroa
Sivistyslautakunnalle	80.000 euroa
Suomenkieliselle varhaiskasvatus- ja opetuslautakunnalle	400.000 euroa
Ruotsinkieliselle varhaiskasvatus- ja opetuslautakunnalle	<u>30.500 euroa</u>
Yhteensä	598.300 euroa

Projektit/hankkeet

Tehtävän määrärahoihin sisältyi mm. seuraavien projektien ja toimintojen rahoitusta:

- Työterveyshuoltomääräraha
- Nuorten työllistäminen
- Leader + "Västnyland – en bygd i samverkan"
- Muut projektit (Kh),
- Elinkeinotoimen projektit
- Työterveyshuolto, työhyvinvointiprojekti
- Terveys- ja hyvinvointitutkimus (ATH)
- Liikuntasetelit

Järjestöjen toiminta-avustukset

Järjestöjen tukemiseksi myönnettiin toiminta-avustuksia yhteensä 15.000 euroa. Kirkkonummen Palvelukeskussäätiön toimintatukea maksettiin 132.000 euroa.

KONSERNIHALLINTO**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	522 900		522 900	621 077	-98 177
Toimintamenot	-6 296 212	-60 000	-6 356 212	-6 485 340	129 128
Toimintakate	-5 773 312	-60 000	-5 833 312	-5 864 263	30 951

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja tavoite Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
<p>Tavoite 1 / tavoitetaso 2012</p> <p>Kunnan henkilöstö-, talous- ja yleishallinnon henkilöstön verkostomaisen yhteistyön lisääminen ja kehittäminen. Uuden kunnantalon hallinnollisten toimintojen turvaaminen nykyisen hallintohenkilöstön toimesta sekä käyttöönottoon liittyvä hallinnon yhtenäisten toimintatapojen kehittäminen</p> <p>Siirtyminen mahdollisimman paperittomaan hallintoon kunnan virka- ja työntekijäorganisaatiossa.</p> <p>Optimoidaan eri toimielinten hallintoprosessit, arvioidaan prosessien sujuvan hallinnan ja kulun edellyttämät henkilöstöresurssit ja muodostetaan po. palveluja tuottava tehokas yhteistoimintaorganisaatio.</p>	<p>Mittari/seurantatapa</p> <p>Kunnan henkilöstö-, talous- ja yleishallinnon henkilöstö ja henkilöstö tarve määritellään ja yhteistyömallit suunnitellaan. Konsernihallinnon tehtäväkuvaukset ja toimenkuvat uudelleen arvioidaan. Hallintopoolin toiminta käynnistetään ja toiminta vakiinnutetaan. Koko toimintaorganisaatiossa on toimiva asianhallinta, arkistointi ja toimintojen ohjaus.</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u></p> <p>Hanke etenee suunnitelmien mukaisesti.</p> <p>Paperinkulutus vähenee 50 %.</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u></p> <p>Hanke etenee suunnitelmien mukaisesti. Kokoustoimintaa on kehitetty ja kehitetään sähköisen toimintamallin suuntaan. Hallinnossa on siirrytty ja siirrytään edelleen enenevässä määrin käyttämään sähköisiä työtapoja.</p> <p>Suunnitelma valmis ja käsitelty kunnanhallituksessa vuoden 2012 loppuun mennessä.</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u></p> <p>Hanke etenee suunnitelmien mukaisesti.</p>

Kuntastrategian näkökulma ja tavoite

Sitoutunut ja osaava henkilöstö / Tavoitteisiin ja yhteistyöhön sitoutunut hyvinvoiva henkilöstö

Tavoite 2 / tavoitetaso 2012

Työhyvinvoinnin kehittämisohjelma toteutetaan koko kunnassa ja esimiesten / työhyvinvointikon-sulttitoiminnan ansiosta sairauslomapäivät vä-henevät.

Työtyytyväisyysmittauksen tulokset ja siitä synty-neet tavoitteet (minimi 1 kpl) sekä tavoitteiden edistyminen raportoidaan osavuotiskatsaukses-sa.

Tulos- ja kehityskeskustelujen prosenttimäärä nousee.

Mittari/seurantatapa

Sairauslomapäivien keskimääräinen lukumäärä selviää henkilöstökertomuksesta, 16,5, ja luvun täytyy olla pienempi kuin vuonna 2011.

Tilanne 31.12.

Sairauslomapäivien keskimääräinen lukumäärä vuonna 2011 oli 16,5. Vielä täydentyvän tilaston mukaan 1.1. – 31.12.2012 tilanne on 14,6 sairauslomapäivää.

Työtyytyväisyysmittaus toteutetaan vuonna 2012. Saatuja tuloksia verrataan vuonna 2009 saavutettuihin tuloksiin. Tavoitteena on saavuttaa pa-remmat tulokset edelliseen mittaukseen verrattu-na.

Tilanne 31.12.

Tehdyssä kyselyssä 80 esimiestä 130:stä (61,5 %) kertoi valinneensa kehittämiskohteet. Heistä 76 (58,5 %) nimesi yhdestä kolmeen kehittämis-kohdetta ja 65 ilmoitti kehittäneensä tavoitteitaan.

Vakituisen henkilöstön kanssa käytyjen tulos- ja kehityskeskustelujen prosenttimäärä selvitetään kyselyn avulla v. 2012. Vuonna 2012 käytyjen keskustelujen määrä on prosentuaalisesti suu-rempi kuin vuonna 2011.

Tilanne 31.12.

Kyselyn perusteella vuoden 2011 tulos- ja kehi-tyskeskusteluprosentti oli 79,2 % (vastanneiden suorat alaiset). Ajanjaksona 1.1. – 31.12.2012 vastanneista oli 77,2 % käynyt keskustelut. Vaik-ka prosentti oli hiukan alempi, niin kuitenkin vuonna 2012 tuloskeskustelujen lukumäärä oli noussut 160 kappaleella. Kyselyn vastauspro-sentti on 62,3 %.

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla / Yrityksille suunnattujen palvelujen saavutettavuuden li- säys	
Tavoite 3 / Tavoitetaso v. 2012 Aloittavien yritysten neuvonnan kehittäminen yh- teistyössä palveluja tarjoavien tahojen kanssa. Uusyritysneuvonnan ja yrityshautomojen palvelu- jen hankinta kunnan yrittäjien käyttöön.	Mittari/Seurantatapa Uusyrityskeskuksen neuvonnan asiakasmäärät ja yrityshautomojen toimenpiteissä mukana olevien yrittäjien määrän kasvu verrattuna vuoden 2011 tilanteeseen. Tavoitteena asiakasmäärän kasvu. <u>Tilanne 31.12.</u> Vuonna 2012 asiakaskäyntien määrä (1005 kpl) laski yli sadalla asiakkaalla Espoon seudun uus- yrityskeskuksessa verrattuna vuoteen 2011 ja yri- tyksiä perustettiin vuonna 2012 noin 100 kpl vä- hemmän kuin edellisvuonna (436). Trendi vastaa valtakunnallista kehitystä. Koko Suomessa perus- tettiin vuonna 2012 Uusyrityskeskusten avulla yh- teensä 7834 uutta yritystä. Vuoteen 2011 verrat- tuna laskua oli 5 prosenttia. Myös asiakaskäynnit koko maassa laskivat 5 % edellisvuoteen verrat- tuna. Vuonna 2012 Spinno yrityshautomon asiakas- määrät (n. 150 kpl) pysyivät samalla tasolla vuo- teen 2011 verrattuna.
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla / Yritysten toimintaedellytysten parantaminen	
Tavoite 4 / Tavoitetaso v. 2012 Elinkeinopoliittisen ohjelman toteuttaminen. Omien toimenpiteiden lisäksi kunta osallistuu yh- teistyökumppaneidensa toimenpiteisiin, joissa hyödynsaajina ovat yrittäjät ja työvoima.	Mittari/Seurantatapa Yhteistyöprojektien määrä ja osallistuvien hyö- dynsaajien kohderyhmän suuruus verrattuna vuoden 2011 tilanteeseen. Tavoitteena kohde- ryhmän kasvattaminen. <u>Tilanne 31.12.</u> Yhteydenpito yrittäjähdistyksen suuntaan oli ak- tiivista vuonna 2012. Kunnanjohtajan aamukahvi- tilaisuuksia pidettiin kunnantalolla 4 kpl. Tilai- suuksissa oli paikalla keskimäärin 15 - 20 hen- keä. Kunta rahoitti Peuramaan yrittäjäpäivän jär- jestelyjä ja osallistujia oli tilaisuudessa yli 100. Kirkkonummen matkailuyrittäjien kanssa järjestet- tiin kaksi tapaamista ajankohtaisista asioista, mo- lemmissa oli paikalla noin 10 yrittäjää. Kunnan uusi matkailuesite valmistui vuoden lopussa. Tonttineuvotteluja käytiin yli 10 yrittäjän kanssa vuoden 2012 aikana ja yritystonttikauppoja tehtiin kaikkiaan 5 kpl.

SISÄISET PALVELUT

Talousarvion toteutuminen

Sisäiset palvelut

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	1 900 472		1 900 472	1 959 347	-58 875
Toimintamenot	-2 308 055		-2 308 055	-2 226 191	-81 864
Toimintakate	-407 583		-407 583	-266 844	-140 739

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja tavoite

Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat toimintamenot, poistot ja investoinnit

Tavoite 1 / tavoitetaso 2012

Koulujen virtualisointi ja koulujen työasemien vaihtaminen ThinClient-tyyppisiksi

Mittari/seurantatapa

Uusien opetusmenetelmien käyttöönotto. Toimivat ja nopeat työasemat oppilaskäytössä vuoden 2012 loppuun mennessä.

Tilanne 31.12.:

Koulujen oppilaskoneita on vaihdettu ThinClient-tyyppisiksi leasing-vaihtojen myötä. Kaikki oppilaiden uudet työasemat tulevat ThinClient-työasemina.

Kuntastrategian näkökulma ja tavoite

Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat toimintamenot, poistot ja investoinnit

Tavoite 2 / tavoitetaso 2012

Microsoftin EA-sopimus hallinnolle. Linjaus Microsoftin ohjelmistojen suhteen. Lisenssien selkeä hallinta. Uusien MS-tuotteiden käyttöönotto mm. Office 2010.

Mittari/seurantatapa

Ohjelmistojen käyttöönotto ja käytön seuranta. Office toimistosovellusten osaamistason lisääminen; koulutettujen määrä vähintään 80 % käyttäjistä.

Tilanne 31.12.:

Office 2010 asennettiin vuoden 2011 lopussa. Office 2010 koulutuksia järjestettiin alkuvuoden 2012 aikana. Office 2010 on käytössä koko kunnassa ja Lync 2010 otettiin syksyllä 2012 käyttöön.

Kuntastrategian näkökulma ja tavoite Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat toimintamenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 3 / tavoitetaso 2012 Sähköpostijärjestelmän vaihto; Teamwaren tiimi- posti vaihtuu Microsoftin Exchangeksi ja Outloo- kiksi	Mittari/seurantatapa Mobiilisähköpostijärjestelmä käytössä ja käyttäjät koulutettu viimeistään vuoden 2012 loppuun mennessä. <i>Tilanne 31.12.:</i> Sähköpostijärjestelmä vaihdettiin Office 365:n kautta Outlookiksi maaliskuussa 2012. Tähän jär- jestelmään kuuluu myös mobiilisähköposti.

Kuntastrategian näkökulma ja tavoite Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat toimintamenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 4 / tavoitetaso 2012 Alueverkon käytön tehostaminen; Adsl – yhteyksien korvaaminen nopeammilla kiinteillä / langattomilla ratkaisuilla	Mittari/seurantatapa Vuoden 2012 loppuun mennessä Adsl- yhteyksistä on korvattu nopeammilla yhteyksillä 70 %. <i>Tilanne 31.12.:</i> Verkkouudistuksia on tehty laajalti ja hitaita linjoja vaihdettu nopeampiin yhteyksiin teknisten mah- dollisuuksien mukaan.

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Hallintopalvelut					
Toimintatulot	195 000		195 000	260 826	-65 826
Toimintamenot	-1 696 480		-1 696 480	-1 340 564	-355 916
Toimintakate	-1 501 480		-1 501 480	-1 079 738	-421 742
Sosiaalipalvelut					
Toimintatulot	3 574 400		3 574 400	3 896 106	-321 706
Toimintamenot	-13 090 011	-890 000	-13 980 011	-14 890 893	910 882
Toimintakate	-9 515 611	-890 000	-10 405 611	-10 994 787	589 176
Terveyspalvelut					
Toimintatulot	1 473 400		1 473 400	1 488 598	-15 198
Toimintamenot	-13 157 077	-1 208 000	-14 365 077	-14 857 723	492 646
Toimintakate	-11 683 677	-1 208 000	-12 891 677	-13 369 125	477 448
Erikoissairaanhoido					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-31 923 107	-767 000	-32 690 107	-31 263 967	-1 426 140
Toimintakate	-31 923 107	-767 000	-32 690 107	-31 263 967	-1 426 140
Toimintakyvyn tukipalvelut					
Toimintatulot	216 100		216 100	389 724	-173 624
Toimintamenot	-12 304 169	-1 481 800	-13 785 969	-14 362 159	576 190
Toimintakate	-12 088 069	-1 481 800	-13 569 869	-13 972 435	402 566
Ikäihmisten hyvinvointi- palvelut					
Toimintatulot	3 113 500		3 113 500	3 519 333	-405 833
Toimintamenot	-19 613 176	-306 000	-19 919 176	-20 904 934	985 758
Toimintakate	-16 499 676	-306 000	-16 805 676	-17 385 601	579 925
Yhteensä					
Toimintatulot	8 572 400		8 572 400	9 554 587	-982 187
Toimintamenot	-91 784 020	-4 652 800	-96 436 820	-97 620 240	1 183 420
Toimintakate (S)	-83 211 620	-4 652 800	-87 864 420	-88 065 653	<u>201 233</u>

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

*) Talousarviomuutossarake sisältää myös ns. resurssipankkisiirrot 27.800 euroa.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 15.12.2012 perusturvalautakunnan 26.9. tekemän 4,675 milj. euron määrärahojen korotusesityksen.

Koko perusturvan vakanssien määrä lisääntyi kuudella edellisvuoteen nähden. Näistä kolme vakanssia vakainaistettiin Huoli Haltuun projektista marraskuun alusta lukien. Vakansseja vuoden lopussa oli 476 ja lisäksi 7 osa-aikaista. Toteutuneet henkilötyövuodet olivat 452,3 ja ne kasvoivat noin 4,8 prosenttia edelliseen vuoteen nähden. Henkilötyövuosista vähennetään vuosilomat ja muut poissaolot. Vakainaisten työntekijöiden työpanos ei muuttunut, mutta sijaisten käyttö kasvoi 20,7 %.

Sosiaalipalvelujen tulosalueen toimintakatteen kasvu johtui osin lastensuojelumenojen kasvusta 12,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kalliin sijaishuollon hoitopäivät kasvoivat 18,7 % ja perhehoidon alenivat 22,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Ilman miljoonan euron vuonna 2011 saatua kertaerää

toimintakate kasvoi 9,4 %. Lastensuojelun kustannukset ovat aiemmin olleet poikkeuksellisen alhaiset vertailukuntiin verrattuna. Lisäksi työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi 15,5 % sekä toimeentulotukimenot kasvoivat 6,4 % lähinnä sen johdosta, että perusosiin tehtiin huomattavat korotukset. Asiakasmäärät pysyivät lähes ennallaan.

Terveyspalveluissa toimintakatteen kasvu, noin 7,5 %, aiheutui pääosin terveydenhoitopalveluiden ja avovastaanoton palkkakustannusten kasvusta sekä röntgenpalveluiden ostojen kasvusta. Viime vuonna ei säästetty toisin kuin aiempina vuosina sijaisten palkkaamisesta, jotta voitiin vastata hoitotakuuvelvoitteiden täyttämiseen sekä lisääntyneisiin lakivelvoitteisiin ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa. Hoitotakuulain velvoitteisiin (hoitoon pääsy alle 3 kuukaudessa) on pystytty vastaamaan. Jonotusaika lääkärivastaanottojen kiirettömään hoitoon oli keskimäärin keskustassa 18, Maasalassa 7 ja Veikkolassa 29 päivää. Suun terveydenhuollon jonot, jotka johtuivat suuhygienistien sijaisten rekrytointivaikeuksista, saatiin loppuvuodesta hallintaan. Erikoissairaanhoidon toimintakate kasvoi noin 6,5 % edellisestä vuoteen verrattuna.

Toimintakyvyn tukipalvelujen tulosalueen toimintakatteen kasvu oli noin 12,7 %. Vammaispalveluissa kasvu oli noin miljoona euroa eli 11,8 %. Erytshuollon kustannukset kasvoivat 17,5 %, jota osin selittää uuden Eteva kuntayhtymän Amandantien asumisyksikön käyttöönotto kesällä 2012. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen kustannusten kasvu on ollut 16,4 % ja asiakasmäärien kasvu 6,9 %. Henkilökohtaisen avun kustannukset kasvoivat 18,2 %, jota nostaa edelliselle vuodelle kuulunut suuri lasku 7 % -yksiköllä.

Ikäihmisten hyvinvointipalvelujen toimintakate kasvoi tulosalueista vähiten, 3,7 %. Strategian mukaisesti on onnistuneesti toteutettu rakennemuutosta. Lehmuskartanon toinen laitososasto muuttui vuoden 2012 alusta tehostetuksi asumispalveluyksiköksi ja yksityisten laitospalvelujen ostot minimoitiin. Eniten kasvoi kotona asumisen tuen tulosyksikön kustannukset, joka oli strategian mukaista palvelurakenteen muutosta.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Ulkoiset muutokset

Vuonna 2012 perusturvassa valmisteltiin terveyskeskuksen laajennuksen ja peruskorjauksen III- ja IV –vaiheiden hankesuunnitelma yhteistyössä yhdyskuntatekniikan toimialan kanssa. Kunnanvaltuusto hyväksyi maaliskuussa 2012 I ja II vaiheiden sekä lokakuussa 2012 III-IV –vaiheiden hankesuunnitelmat. Kunnanvaltuusto hyväksyi joulukuun kokouksessaan hankkeelle investointimäärärahat.

Perusturvan toimiala on vuonna 2012 ollut mukana valmistelemassa sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistä alueellista asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun hankintayhteistyötä HUS:n sekä Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten kaupunkien kanssa. Perusturvalla on ollut edustajia hankkeen ohjaus- ja projektiryhmässä sekä toimintokohtaisissa alatyöryhmissä. Kunnanvaltuusto hyväksyi asiaa koskevan yhteistyösopimuksen huhtikuussa 2012 sekä täydensi päätöstään lokakuussa yhteistyön laajentamiseksi koskemaan KL –Kuntahankinnat Oy:tä. Perusturvalautakunta hyväksyi 12.9.2012 asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelua koskevan hankintailmoituksen ja pyynnön osallistumishakemusten jättämisestä. Hankinnan tavoitteena on mm. hoito- ja hoivakokonaisuuksien parempi hallinta, palveluiden tuottavuuden ja laadun parantaminen sekä toimintatapojen ja –prosessien uusiminen.

Perusturva on osallistunut Mielen avain –hankkeeseen (Etelä-Suomen kuntien mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämishanke/KASTE) omalla Huoli haltuun -osahankkeella, joka päättyi 31.10.2012. Hankkeen aikana luotu matalankynnyksinen nuorten hyvinvointiasema vakinaistettiin 1.11.2012 alkaen osaksi peruspalveluita. Hankkeen kautta saatiin lisäksi merkittävä määrä koulu-

tusta mm. mielenterveyshäiriöiden tunnistamisesta koko perusturvan henkilöstölle ja osin myös sivistystoimen henkilökunnalle. Hankkeessa kehitettiin myös alle 25-vuotiaiden elämänhallintaan liittyviä toimintamalleja.

Sisäiset muutokset

Palveluiden, toiminnan ja kustannusten arviointia sekä kehittämistä varten perusturva on mukana erilaisissa yhteistyöverkostoissa. Vuonna 2012 perusturva osallistui kolmatta kertaa keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveystoimen kustannusvertailuun (Suomen Kuntaliitto). Vuonna 2012 julkaisutussa raportista ilmenee, että Kirkkonummen sosiaali- ja terveyspalveluiden ikävakioidut reaalkustannukset (€/asukas) alenivat vuonna 2011 noin 2,3 prosenttia, kun vertailukuntien keskimääräiset kustannukset kasvoivat noin 2,4 prosenttia. Kirkkonummen sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannukset olivat vertailukuntien viidenneksi korkeimmat, kun ne kahdessa aiemmassa selvityksessä olivat vertailujoukon korkeimmat. Myönteinen kehitys johtuu pitkäjänteisestä kehittämistyöstä ja rakennemuutosten läpiviemisestä - erityisesti erillisiksi kehittämiskohteiksi valituissa palveluissa (esim. ikäihmisten palvelut sekä vammaispalvelut). Tätä kehittämistyötä ja rakennemuutosta on jatkettu perusturvan eri tulosalueilla edelleen vuonna 2012.

Ikäihmisten palveluissa toteutettiin vuonna 2012 merkittävimmät rakennemuutokset. Vuoden 2012 alusta muutettiin Lehmuskartanon hoivakoti puoliksi tehostetun palveluasumisen yksiköksi, laitoshoidon ostopalvelut minimoitiin sekä terveyskeskussairaalan toimintaa kuntouttavaa ja akuuttihoitoa antavana yksikkönä jatkettiin. Kotihoidon ja sairaalan yhteistyökäytäntöjä uudistettiin. Ikäihmisten hyvinvointipalveluissa nettomenot kasvoivat vuonna 2012 ainoastaan 3,7 prosenttia. Myös vammaispalveluissa toteutettiin muutostoimenpiteitä, joiden avulla kyettiin vaikuttamaan kustannustason nousuun hillitsevästi.

Hyvä vastaanotto –hankkeessa luodut toimintamallit ovat mahdollistaneet kiireettömän hoidon jontusaikojen pysymisen kansallisesti alhaisella tasolla lääkäreiden ja hoitajien vastaanotto toiminnassa. Suun terveydenhuollossa saatiin loppuvuoteen 2012 mennessä purettua yli kuusi kuukautta jonnottaneiden määrää alkuvuodesta 2012 ko. toimintaan suunnattujen lisäresurssien avulla. Aikuis-sosiaalityön kehittämishankkeen myötä uudistettiin aikuissosiaalityön tiimijako ikäryhmäperusteiseksi ja uudistettiin työskentelymalleja siten, että suunnitelmalliselle sosiaalityölle olisi enemmän aikaa.

Perusturvan toimintaedellytyksiä on parantanut merkittävällä tavalla vuonna 2012 kunnantalon valmistuminen. Aikuissosiaalityö, lastensuojelu, velkaneuvonta, vammaispalvelujen sosiaalityö, perheneuvola ja hallintopalvelut saivat uudet tarkoituksenmukaiset tilat talon valmistuttua.

Perusturvassa on jatkettu edelleen palveluprosessien kehittämistä. Syksyllä otettiin prosessityön työkaluksi Process Guide –ohjelma.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että perusturva on kehittänyt toimintaansa erityisesti painopisteiksi valituilla alueilla (lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuus, ikäihmisten kotona selviytymisen tukeminen, alle 25-vuotiaiden elämänhallinta, palveluketjujen ja –prosessien kehittäminen).

HALLINTOPALVELUT**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	195 000		195 000	260 826	-65 826
Toimintamenot	-1 696 480		-1 696 480	-1 340 564	-355 916
Toimintakate	-1 501 480		-1 501 480	-1 079 738	-421 742

Muutosten vaikutukset toimintaan

Huoli haltuun –hanke päättyi lokakuun lopussa, jonka jälkeen toiminta vakiinnutettiin osaksi mielen-terveyspalveluja, joka kuuluu toimintakyvyn tukipalvelujen tulosalueeseen. Hallintopäällikön vakanssi täytettiin 1.8.2012 alkaen.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen**Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä**

Sitoutunut ja osaava henkilöstö / Tavoitteisiin ja yhteistyöhön sitoutunut hyvinvoiva henkilöstö

Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012

Toimialan henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja laajentaminen

Mittari/Seurantatapa

Yhteiskoulutusten järjestäminen. Seurataan koulutustilaisuuksien ja osallistujien määrää sekä huolehditaan riittävästä koulutusresursseista ja niiden oikeudenmukaisesta jakamisesta.

Tilanne 31.12.:

Perusturvan vuoden 2012 yhteisten koulutusten runkona oli perusturvan koulutustyöryhmän laatima koulutussuunnitelma. Tämän lisäksi henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämistä tuettiin hankkimalla työtehtävien mukaista täydennuskoulutusta.

Toimialan koulutuksiin budjetoitiin vuodelle 2012 kaikkiaan 114 352 euroa, ja näistä käytettiin 102 485 euroa. Koulutuksiin varattu summa korotettiin vuoden 2013 talousarvioon 125 352 euroksi. Toimialan yhteisiin ja hallintopalveluiden koulutuksiin käytettiin vuonna 2012 yhteensä 8 481,33 euroa. Lisäksi perusturvan toimialan henkilöstö osallistui vuoden aikana konsernihallinnon järjestämiin, koko kunnan henkilöstölle tarkoitettuihin koulutuksiin. Näiden kustannukset eivät näy perusturvan toimintakuluissa.

Toimialan henkilöstön koulutuksiin osallistumista seurattiin henkilökohtaisten koulutuskorttien avulla. Koulutuskortit otettiin käyttöön vuodelle 2012, ja ne sisältävät tiedot henkilöstön vuoden 2012 aikana käymistä koulutuksista. Kortit päivitettiin vuoden 2012 koulutustietojen osalta tammikuussa 2013 niiden osalta, jotka eivät olleet päivittäneet tietoja käymistään koulutuksista aiemmin.

SOSIAALIPALVELUT

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	3 574 400		3 574 400	3 896 106	-321 706
Toimintamenot	-13 090 011	-890 000	-13 980 011	-14 890 893	910 882
Toimintakate	-9 515 611	-890 000	-10 405 611	-10 994 787	589 176

Sosiaalipalveluiden toimintakate ylittyi n. 270 000 eurolla. Suurimmat ylitykset aiheuttivat lastensuojelun ostopalvelut ja työmarkkinatuen kuntaosuus. Syksyn 2012 aikana jouduttiin kiireellisesti sijoittamaan useampia nuoria. Ammatillisten perhekotien vuorokausimaksut ovat korkeita. Toimeentulotukimenot kasvoivat edelliseen vuoteen perusosan korottumisen verran eli 6 %:lla 1.1.2012 alkaen. Asiakasmäärä pysyi lähes samana.

Tunnusluvut

SOSIAALIPALVELUT

Tunnusluvut / Sosiaalihuolto ja sosiaalityö	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Toimeentulotuki, ruokakuntia	1 532	1 578	1 700	1 589
Lastensuojelu				
Avohuollon tukitoimenpiteiden piirissä olevat lapset	262	338	460	402
Jälkihuollon piirissä olevat nuoret	47	42	47	56
Lastensuojelun ostopalvelut, sijoitetut lapset/nuoret	32	31	47	45
Lastensuojelun perhehoito, sijoitetut lapset/nuoret	32	40	46	40
Lastensuojelun ostopalvelut, hoitovrk:t	14 423	11 560	13 200	13 718
Lastensuojelun perhehoito, hoitovrk:t	14 543	18 380	15 715	14 214

Vuonna 2012 tuli yhteensä 525 lastensuojeluilmoitusta, lisäys edellisvuoteen 14,6 %. Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä on lisääntynyt vuosi vuodelta. Asiakkaita oli v. 2012 16,5 % enemmän verrattuna edelliseen vuoteen.

Lapsiperheiden kotipalvelun käynnit ja asiakasperheiden määrä kasvoivat lähes 15 % edellisestä vuodesta.

Aikuissosiaalityössä toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä oli 1589 kpl eli edellisen vuoden tasolla (v. 2011 1578).

Muutosten vaikutukset toimintaan

Ulkoiset muutokset

Lastensuojelulakiin tuli olennainen muutos vuoden 2012 alussa. Lasten sijaishuolto on järjestettävä ensisijaisesti perhehoidossa 1.1.2012 alkaen. Lapsen sijaishuolto voidaan järjestää laitoshoidona vain, jos sitä ei voida järjestää lapsen edun mukaisesti riittävien tukitoimien avulla muualla. Perhehoitolain muutoksena oli vähimmäishoitopalkkion korottaminen 650 euroon kuukaudessa. Perhehoitajien ennakovalmennus tuli pakolliseksi.

Suurin osa sijoitettavista nuorista on ollut sijoitusvaiheessa voimakkaasti oireilevia, joten he ovat tarvinneet perhehoitoa tukevampia ja hoidollisempia sijaishuollon palveluita.

Hallitusohjelman aiheuttamat lainsäädännölliset muutokset paransivat kansalaisten perusturvaa ja kohensivat etenkin kaikkein heikoimmassa asemassa olevien taloudellista toimeentuloa sekä ehkäisivät köyhyyttä ja syrjäytymistä. Toimeentulotuen perusosan lisäksi korotettiin työttömyysturvaa ja parannettiin asumistukea. Työttömyysetuuskien määrän korotus merkitsi tuen saajalle n. 120 euron lisää kuukaudessa. Toimeentulotuen perusosaa korotettiin 6 %. Perusosan korotus ei vaikuttanut täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea koskevaan harkintaan. Kuntien toimeentulotuen menot eivät laskeneet vaikka työttömyysetuuden paranivat, sillä samanaikaisesti toimeentulotuen perusosa nousi 6 %. Toimeentulotuen menoihin voidaan vaikuttaa parhaiten onnistuneiden aktivointi- ja työllistämistoimenpiteiden avulla.

Sisäiset muutokset

Lastensuojelu

Tavoitteena oli lisätä ennaltaehkäisevää työtä ja aloittaa perheohjaus tarvittaessa jo lastensuojelun alkuarviointivaiheessa. Yhdeksän lapsen kohdalla tämä toteutui. Lastensuojeluasiakkuus jatkui kuitenkin lasten kohdalla interventiosta huolimatta. Suurin osa lastensuojelutarpeen selvityksistä tehtiin lain säätämässä kolmen kuukauden määräajassa. Vuonna 2011 tuli 458 kpl lastensuojeluilmoitusta ja vuonna 2012 525 kpl, lisäys edellisvuoteen 14,6 %.

Lastensuojelulain mukaan jokaisella lapsella tulee olla nimetty vastuusosiaalityöntekijä. Syksyn aikana tehdyt useammat kiireelliset sijoitukset vaikuttivat loppuvuodesta 2012 avohuollon tiimin työskentelyyn ja jonojen pituuteen. Suurimmalle osalle tukiperhettä tarvitseville on löytynyt tukiperhe.

Huostaanottoja on tehty vuonna 2012 12 kpl (v. 2011 14). Vaikka avohuollossa on ollut jonoa, on joidenkin perheiden kanssa onnistuttu intensiivisen työskentelyn avulla välttämään huostaanotto. Avohuollon sosiaalityötä on lisätty ja lapsia on tavattu enemmän kun aikaisemmin. Avohuollon sijoituksia on tehty kolme kertaa enemmän vuonna 2012 kuin edellisessä vuonna.

Kirkkonummella on ollut tavoitteena lisätä ja vahvistaa perhehoitoa. Kaksi uutta perhehoitajaa on vuonna 2012 saatu mukaan toimintaan. Perhehoidon hoitovuorokausien määrä on kuitenkin vähentynyt. Jälkihuollon nuorille on saatu lisää jälkihuollon asuntoja. Tilannetta on helpottanut kun on ollut Y-säätiön asuntoja tarjolla. Jälkihuollon nuoria tuetaan sosiaaliohjaajien toimesta.

Lastenvalvoajatoiminta

Tavoitteena oli luoda uudet yhteistyömuodot avioerosovitteluun ja lastensuojelun tehostamiseksi lastensuojelun, perheneuvolan, lastenvalvojan ja perheasianneuvottelukeskuksen kanssa. Uusia työmuotoja on kokeiltu.

Yhden avohuollon sosiaalityöntekijän työpanoksesta 40 % on suunnattu lastenvalvojan työhön. Lastenvalvojan työt ovat lisääntyneet vuosi vuodelta ja yhden lastenvalvojan työpanos on osoittautunut riittämättömäksi. Lastenvalvojan työssä on työskennelty intensiivisesti muutamien perheiden kanssa, jolloin tavoitteet ovat toteutuneet. Intensiivinen työskentelymalli on ollut onnistunutta. Tavoitteena oli, että 5 perheen kanssa lisätään tapaamisia. Tapaamisia on kuitenkin onnistuttu lisäämään jopa 23 perheen kanssa.

Aikuissosiaalityö

Vuoden 2012 alussa käynnistyi aikuissosiaalityössä kehittämishanke, jonka tavoitteena oli aikuisosiaalityön toimintamallien uudistaminen, panostaminen nuorten aktivointiin, työn sisällöllinen kehittäminen aktivointi- ja palvelusuunnitelmien avulla, henkilöstörakenteen ja resurssien uudelleenarviointi sekä henkilökunnan hyvinvoinnin lisääminen ja työuupumuksen vähentäminen. Tavoitteena oli parantaa toimeentulotuen prosessia. Järvenpään kaupunki toimi verrokkina. Kehittämishankkeen yhtenä tuotoksena on ollut tutkimuksiin ja selvityksiin perustuva tieto siitä, että Kirkkonummen aikuissosiaalityön henkilöstön määrä on riittämätön. Verrokkikunta Järvenpäässä aikuissosiaalityön henkilöstö on kaksinkertainen Kirkkonummeen verrattuna. Etenkin etuuskäsittelijöiden (3) ja sosiaaliohjaajien (1) määrät ovat Kirkkonummella alimitoitettut. Varsinaista sosiaalityötä ei ole juuri pystytty tekemään, vaan koko henkilöstö on ollut kiinnitettynä toimeentulotukihakemusten käsittelyyn. Toimeentulotukilain mukaan hakemus tulee käsitellä 7 arkipäivän aikana. Toimintavuoden aikana lain mukaiset käsittelyajat ovat ajoittain ylittyneet.

Kehittämishanke on edennyt pääsääntöisesti aikataulun mukaisesti. Hankkeen myötä siirryttiin 1.9.2012 alkaen ikäkausiperusteiseen työskentelytapaan. Hankkeen alussa lisättiin määrärajoista henkilöstöresursseja.

Vuodelle 2012 asetetut tavoitteet liittyen nuorten alle 25-vuotiaiden aktivointiin ovat lyhyessä ajassa (6 kk) tuottaneet tulosta, kun on panostettu nuorten sosiaaliohjaukseen. Aktivointivelvoitteen piirissä olevia nuoria oli 30.6.2012 100 henkilöä ja 31.12.2012 määrä oli pudonnut 67:ään.

Moniammatillisen Kompassi-mallin kehittämistyö on edennyt. Nuorten sosiaaliohjaaja on tehnyt säännöllistä yhteistyötä Toimarin kanssa ja ohjaajan työkuvaan on sisällytetty säännölliset asiakastapaamiset Toimarissa.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Lapsiperheiden kotipalvelun käynnit ja asiakasperheiden määrä kasvoivat lähes 15 % edellisestä vuodesta. Perheet ovat saaneet pääsääntöisesti puolen päivän palvelua kokopäivän sijaan, jotta kysyntä on voitu paremmin tyydyttää. 1/3 asiakaskäynneistä kohdistui lastensuojeluperheisiin.

Elokuussa aloitettiin uusi toimintamuoto, parkkihoito, jossa hoidetaan neljän tunnin aikana 5-7 lapsen ryhmää Perhetuvan toimitilassa. Tästä toimintamuodosta tuli hyvin suosittu. Palvelua käyttäneistä lapsista suuri osa on ollut lastensuojelun asiakasperheitä.

Lastensuojelun perheohjaus ja neuvolan perhetyö

Neuvolan perhetyön asiakkaista kaikki asiakkaat olivat ennaltaehkäisevän työn piirissä, vaikkakin lastensuojelu on tullut yhä useamman asiakkaan osalta myös mukaan yhteistyöhön. Neuvolan per-

hetyössä asiakasmäärä lähes kaksinkertaistui edellisestä vuodesta. Neuvolan perhetyöhön on ollut jonossa 2-5 perhettä.

Toimintavuoden aikana käynnistettiin kolme ennaltaehkäisevää ryhmää yhteistyössä koulukuraattorin kanssa: koulupudokkaiden, eroperheiden lasten ja murrosikäisten nuorten vanhempien ryhmä.

Lastensuojelun alkuarviointivaiheessa olevia asiakkaita oli vuonna 2012 9 lasta eli 13 % kaikista perheohjausta saaneista lapsista. Kaikilla asiakkuus kuitenkin jatkui avohuoltoon. Lapsien määrä lisääntyi molemmissa perheohjauksen toiminnoissa, sekä lastensuojelun perhetyössä että neuvolan perhetyössä.

Velkaneuvonta

Velkaneuvonta (2 velkaneuvojaa) palvelee yhteistoiminta-aluetta, johon kuuluu Kirkkonummen lisäksi Raaseporin kaupunki, Hanko, Siuntio ja Inkoo. Suuresta asiakasmäärästä huolimatta palveluun on päässyt enintään viiden viikon odotusajalla.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Uudistuva palveluverkko	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Lastensuojelu Perhehoidon vahvistaminen	Mittari/Seurantatapa hoitovuorokausien määrä perhehoidossa on 54 % suhteessa ammatillisiin perhekoteihin ja laitoshoidon sijoitettuihin <u>Tilanne 31.12.:</u> Ei aivan toteutunut Perhehoitovuorokausien määrä oli 51 % kaikkien hoitovuorokausien määrästä.

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Uudistuva palveluverkko	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Aikuissosiaalityö: Aikuissosiaalityön kehittäminen	Mittari/Seurantatapa palvelusuunnitelmien laadun kehittäminen ja määrän (39 kpl 4/11) kaksinkertaistaminen <u>Tilanne 31.12.:</u> Palvelusuunnitelmia on tehty yhteensä 70 kpl (v. 2011 79) eli tavoite palvelusuunnitelmien määrän kaksinkertaistamisesta ei toteutunut. Aktivointisuunnitelmia yhteensä 47 kpl (v. 2011 49). Alle 25-vuotiaiden palvelusuunnitelmien määrä on 25 kpl (v.2011 24 kpl). Aktivointisuunnitelmia 18-25-vuotiaiden aktivointipalveluitteiden alaisille nuorille on tehty 31.12.2012 mennessä 29 aktivointisuunnitelmaa, eli 42 %:lle nuorista (69) 42%:sti.

TERVEYSPALVELUT

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	1 473 400		1 473 400	1 488 598	-15 198
Toimintamenot	-13 157 077	-1 208 000	-14 365 077	-14 857 723	492 646
Toimintakate	-11 683 677	-1 208 000	-12 891 677	-13 369 125	477 448

Tunnusluvut**TERVEYSPALVELUT**

Tunnusluvut / Perusterveydenhuolto	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Terveysterveystoimintat				
Neuvolakäynnit yht. terveydenhoitajilla	15 955	14 854	16 670	17 608
Neuvolakäynnit yhteensä lääkäriillä	5 209	5 721	5 832	5 503
Käynnit kouluterveydenhoitajilla	9 815	12 256	12 300	12 112
Käynnit koululääkäriillä	1 250	1 449	1 250	2 356
Vastaanottoiminta				
Hoitajakäyntejä vastaanotoilla, sis. Päivystyksen	26 562	22 872	21 387	24 834
Lääkärikäyntejä vastaanotoilla	38 606	40 434	39 014	41 085
Suun terveydenhuolto, asiakkaita	13 507	13 303	15 850	13 943

Terveydenhoitopalveluissa lääkäreiden käyntimäärät pysyivät ennallaan, vaikka koulu- ja neuvolakäyntien kestoja pidennettiin. Koululääkärikäynnit lisääntyivät 63 % vastaten asetuksen vaatimuksia. Lastenneuvolalääkäreiden käynnit vähentyivät noin 10 % vähentyneen lapsimäärän takia. Neuvolakäyntien kokonaismäärä sen sijaan väheni vain 3,8 %. Vastaanoton lääkäreiden käyntimäärä lisääntyi 651 ja hoitajakäyntien määrä 1962.

Suun terveydenhuollon käyntien ja asiakkaiden määrä lisääntyi. Tämä johtui osittain siitä, että kevästä 2011 lähtien suuhygienisten sijaisuuksia ei saatu täytettyä ja heidän vapaana olevia tilojaan hyödynnettiin vuonna 2012 lisämäärärahalta, palkkaamalla huhtikuusta alkaen hammaslääkäri- ja hoitaja työvoimaa purkamaan jonoja. Lisämäärärahan käyttö:

Kustannukset (ostopalvelut ja omat sijaiset)	Kolmen suuhygienistien säästyneet palkkakustannukset	Asiakasmaksutulot	Hammaslääkäri- ja hoitaja työmäärä kk:na	Käynnit	Potilaat
137 839	90 000	103 087	14	2737	1986

Suuhygienistien vajuus vaikutti kuitenkin heidän käyntiensä ja potilaidensa määrän vähentymiseen. Suuhygienisteillä oli 1069 käyntiä ja 1069 potilasta edellisestä vuodesta vähemmän. Siksi kaikki käynnit lisääntyivät vain 2039, ja asiakkaiden määrä oli 640 edellisvuotta suurempi. Suuhygienistien suoritteet vähenivät eniten lasten- ja nuorten hoidosta ja sen vuoksi heidän hoitonsa toteutettiin epätarkoitukseen mukaisella hammaslääkäri- ja hoitajatyövoimalla.

Muutosten vaikutukset toimintaan*Vastaanotto*

Kroonisten sairauksien hyvää hoitoa kehitettiin painottamalla hoitosuunnitelman tärkeyttä. Pitkäaikaissairaana potilaan hoitomallin kuvaaminen käynnistettiin ja se valmistuu vuoden 2013 aikana.

Sähköistä asiointia lisättiin erityisesti antikoagulaatiohoidossa olevien potilaiden kohdalla. Masalan lääkevästäänötöillä pilotoitiin sähköisen asiointin käyttö myös muussa potilastyössä. Käyttö laajennetaan vuoden 2013 aikana muille terveysasemille. Potilaan omahoidon tukemiseksi työstettiin Espoon mallin mukainen omahoitosivusto, josta suurin osa on valmiina. Sivut otetaan käyttöön vuoden 2013 kevään aikana.

Kaksi sairaanhoitajaa koulutettiin tupakasta vierotus neuvontaan. Ylipainoisten ryhmäneuvontaa voitiin tarjota vain 16 ylipainoiselle hoitajaresurssin vähyden takia, vaikka hakijoita oli yli 100. Lyhyempi ryhmäneuvonta annettiin 60 aikuiselle. Mies40-hanke vietiin loppuun vuoden aikana ja raportti valmistuu vuoden 2013 aikana.

Terveydenhoitopalveluissa, neuvola- ja kouluterveydenhuollossa 50 %, vastaanotolla 80% ja suun terveydenhuollossa 90 % hoitajista on koulutettu motivoivaan haastatteluun ja voimavarasuuntautuneeseen neuvontaan.

Hyvä vastaanotto- hankkeessa luotuja toimintamalleja on jatkettu. Lääkärin vakanssit olivat täytettyinä, mutta sairaanhoitajien /terveydenhoitajien määrä suhteessa työtehtävien määrään oli ajoittain kriittinen ja muutamia ”läheltä piti” tilanteita liittyen henkilökunnan niukkuuteen kirjattiin. Korvaushoitotyötä vahvistettiin lisäämällä hoitajatyöpanosta. Työtä tehdään työporeittain joka arkipäivä. Opioidiriippuvaisten hoitoa kehitettiin yhdessä A-klinikan kanssa. Korvaushoitoprosessi kuvattiin vuoden 2012 aikana ja se on hyväksytty pysyväksi toimintamalliksi.

Hoitajien työmäärä on vuoden aikana lisääntynyt huomattavasti. Potilasturvallisuuden ylläpitämiseksi on ollut välttämätöntä palkata hoitajasijaisia vuosiloma- ja sairauspoissaoloja varten. Tilapäisen työvoima käyttö lisääntyi ja määrärahat ylitettiin tältä osin.

eResepti otettiin käyttöön marraskuussa 2012. Käyttöönotto vaati paljon koulutusta ja työaikaa. Käyttöönotto vaatii varsinkin ylimenovaiheessa paljon hoitajatyöpanosta. Hoitajat koulutettiin myös anti-koagulaatiohoidon seurantaan ja toteuttamiseen, mikä siirsi osan seurannasta lääkäreiltä hoitajille. Vuonna 2012 aloitettiin kaikille hoitajille suunnattu ”Lääkehoidon osaaminen verkossa” -koulutus, joka sisältää tentin. Koulutusta suoritettiin osaksi työajalla. Tämä on osana varmistamassa turvallisen lääkehoidon toteuttamista.

Odotusajat lääkäreiden kiireettömille ajoille ja päivystykseen pysyivät kohtuullisina suuresta potilasmäärästä huolimatta. Vastaanotto toiminnan prosessin kuvaaminen on kesken ja viedään loppuun vuoden 2013 aikana.

Maahanmuuttajien kotouttamista tuettiin kehittämällä asiakkaille tarjottavaa ensitietokäyntiä hoitajalla.

Terveydenhoitopalvelut

Terveydenhoitajavakanssien määrä oli edellisen vuoden tasolla ja ne olivat täytettynä melko hyvin vuoden aikana. Veikkolassa oli vaikein tilanne, sillä lyhyisiin poissaoloihin ei saatu sijaistyövoimaa.

Terveydenhoitajien asiakasmäärät suhteessa resursseihin olivat kohtuullisia, melko lähellä voimassa olevia suosituksia. Lastenneuvolasta puuttuu yhden terveydenhoitajan resurssi asiakasmäärään nähden. Osa työntekijöistä tekee osittaista työaikaa, joka osittain jakaa työmääriä epätasaisemmin. Terveydenhoitajan käynnit lastenneuvolassa ja äitiysneuvolassa kasvoivat. Tämä johtui osittain uudesta tilastointitavasta. Lastenneuvolan terveydenhoitajien käynnit lisääntyivät 1308kpl, olleen yhteensä 9680 käyntiä, josta laajoja terveystarkastuksia oli kirjattu 771kpl, määräaikaista tarkastuksia 5132, yksilöllisen tarpeen mukaan tarkastuksia 716 kpl ja vain rokotuskäyntejä 1533 kpl. Äitiysneuvolassa käynnit lisääntyivät 1369, olleen yhteensä 6914 käyntiä, josta kirjattiin 5343 normaaliraskauden seuranta, raskaudenaikaisen ongelman seuranta, 786. Perhevalmennuksia pidettiin 231 asiakkaalle.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käynneistä terveydenhoitajan määräaikaistarkastuksia oli 2943, laajoja 441 ja 443 yksilöllisen tarpeen mukaan todetun terveystarpeen vuoksi.

Kouluterveydenhuollossa sairaudenhoitokäyntien osuus pysyi samansuuruisena (39,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

Lastenneuvolassa lääkärikäynnit vähentyivät hieman. Tämä johtui osittain siitä, ettei ylimääräisiä ikäluokkia ollut tarpeen tarkastaa vuoden 2012 aikana. Syntyvyys oli myös vuosina 2010 - 2012 vähäisempi kuin aikaisempina vuosina. Alle 1-vuotiaat käyvät kolmesti lääkäriä ja kun vauvoja oli vähemmän, oli myös lääkärikäyntejä vähemmän. Vuoden 2012 aikana lastenneuvolan lääkäri vastaanottokäynnit olivat pääosin 30 min pituisia. Kotikäyntejä tehtiin äitiysneuvolasta 168 kpl ja lastenneuvolasta 63. AvoHilmo otettiin käyttöön vuoden 2012 alusta. Sen opettelu vei aikaa. Neuvolan perhetyöntekijää käytettiin runsaasti ja se oli hyvä tukimuoto tuen tarpeessa oleville perheille. Kausi-influenssa rokotuksia annettiin marras-joulukuussa normaalien vastaanottokäyntien yhteydessä sekä yleisillä rokotuspäivillä. Liikuntateema vuosi kouluissa saatettiin loppuun kevyällä 2102. Kouluterveyskyselyn tekeminen siirtyi vuodelle 2013. Suurin osa terveydenhoitajista on suorittanut tietoturvakoulutuksen sekä lääkehoidon osaamisen perusteet verkossa. Koulutukset jatkuvat vuoden 2013 aikana.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon tavoitteet saavutettiin. Kiinnityskudossairauksien näyttöön perustuva prosessi kuvattiin ja se jalkautetaan vuoden 2013 aikana. Neuvolaikäisille kuvattiin uudenlainen tutkittuun tietoon perustuva suun terveydenedistämisen malli, SUHAT:n (STM; Kuntaliitto, THL ja kuntien yhteistyöverkosto) Suulastyöryhmässä ja se jalkautettiin. eReseptiin siirtyminen pakotti hammaslääkärit tekemään eReseptin lääkäreiden käyttämään tietojärjestelmään ja heille erilaiseen järjestelmään kouluttaminen vei runsaasti työaikaa. Jatkossa heidän tulee hallita kaksi erillistä potilastietojärjestelmää.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 <ul style="list-style-type: none"> • Asetuksen tavoitteet saavutetaan 	Mittari/Seurantatapa <ul style="list-style-type: none"> • Jonotusaikaseuranta • puhelimeen vastaamisprosentti on viiden minuutin jälkeen 80 % • kuusi kuukautta jonottaneiden määrä ja kiireettömään hoitoon jonottaneiden kokonaismäärä <p><i>Tilanne 31.12.:</i> Asetuksen määräämät terveystarkastukset ovat pääosin hoituneet tarkastusohjelman mukaisesti. Avohilmo- tilastoista ei vielä vuoden 2012 osalta saada kattavuustilastoja.</p> <p>(Henkilökunnalle tarkennetaan ja ohjeistetaan jatkossakin laajan terveystarkastuksen edellyttämiin näkökulmiin yksilöstä perheeseen ja kotiin. Kaikki asetuksessa mainitut tavoitteet vaativat pitkäjänteistä perehdyttämistä ja jatkokoulutusta)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • lain mukainen potilaan kiireettömään hoitoon pääsy on alle kolme kuukautta (Hyvä vastaanotto –hankkeen mukaisena tavoitteena on, että hoitoon pääsee alle kahdessa viikossa) • lain mukainen välitön yhteydensaanti toteutuu • suun terveydenhuollossa toteutuu kiireetön hoitoon pääsy alle kuudessa kuukaudessa • suun terveydenhuollossa lain mukainen välitön yhteydensaanti toteutuu 	<p>Vastaanotto: Vuoden 2012 keskimääräinen jonotustaika (T3-aika) lääkärille oli keskustassa 18 päivää, Masalassa 7 päivää ja Veikkolassa 29 päivää.</p> <p>Viiden minuutin sisällä vastattiin 86% puhelusta.</p> <p>Suun terveydenhuolto: Kiireettömään hoitoon pääsy toteutui alle kuudessa kuukaudessa loppuvuodesta 2012. Yli kuusi kuukautta jonottaneita ei ole, vuoden 2011 lopussa oli 411. Jonossa oli 31.12.2012 yhteensä 859, vuonna 2011 1629.</p> <p>Viiden minuutin sisällä vastattiin 82 % puhelusta.</p>
--	--

Terveydenhoitopalveluihin saatiin yksi lääkärihakanssi 1.8. alkaen ja tämän lisäksi saatiin ylimääräinen määräraha lääkärin palkkaamista varten jo 1.3. alkaen sekä toisen lääkärin palkkaamiseksi maaliskuun alusta vuoden loppuun, jotta varsinkin kouluterveydenhuollon tarkastukset voitiin tehdä asetuksen mukaan. Tämä määräaikainen resurssilisäys mahdollistui vuoden 2012 käyttösuunnitelman yhteydessä tehdyllä määrärahojen siirrolla erikoissairaanhoidosta perusterveydenhuoltoon.

Vastaanotolla saatiin puhelintavoitettavuus säilytettyä hyvällä tasolla. Suun terveydenhuollossa hyvä saatavuus oli ainoastaan joulukuussa, muina kuukausina se oli alle tavoitetason.

ERIKOISSAIRAANHOITO**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot					
Toimintamenot	-31 923 107	-767 000	-32 690 107	-31 263 967	-1 426 140
Toimintakate	-31 923 107	-767 000	-32 690 107	-31 263 967	-1 426 140

Erikoissairaanhoidon määrärahat alittuivat sekä korjattuun talousarvioon että valtuuston hyväksymään alkuperäiseen talousarvioon nähden.

TOIMINTAKYVYN TUKIPALVELUT**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	216 100		216 100	389 724	-173 624
Toimintamenot	-12 304 169	-1 481 800	-13 785 969	-14 362 159	576 190
Toimintakate	-12 088 069	-1 481 800	-13 569 869	-13 972 435	402 566

Tunnusluvut**TOIMINTAKYVYN TUKIPALVELUT****Tunnusluvut / toimintakyvyn tukipalvelut****Kuntoutuspalvelut *ryhmäkäyntitiedot puuttuvat**

Käynnit erityistyöntekijöillä yht.*

TP 2010 10 697 TP 2011 12 935 TA 2012 10 700 TP 2012 12 909

Ostopalvelukäynnit

4 099 4 585 3 800 5 083

Mielenterveyspalvelut, käynnit erityistyöntekijöillä

1 170 1 500 1 092

Päihdehuolto

A-klinikka, käyntejä

2 134 2 406 2 150 2 534

Kuntoutuskeskus, hoitopäiviä

1 823 2 087 2 200 1 919

Päihdehuollon ostopalvelut:

Avohoidon käyntejä

626 1 218 600 1 156

Hoitopäiviä

1 405 1 184 3 600 1 929

Perheneuvola

Perheneuvonta, kunnan oma, käyntejä

2 470 2 738 3 100 2 428

TOIMINTAKYVYN TUKIPALVELUT

Tunnusluvut / toimintakyvyn tukipalvelut	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Kehitysvammaisten erityishuolto				
Oma työkeskus, toimintapäiviä	8 645	8 361	7 800	8 538
Asumispalvelut, asumisvuorokausia	16 007	17 150	18 200	19 919
Laitoshoido, hoitovuorokausia	3 529	3 472	4 000	3 303
Lakisääteinen vammaishuolto				
Palveluasuminen, asiakkaita	86	76	70	73
Kuljetustuki (vpl), asiakkaita	620	706	620	755

Perheneuvolassa on asiakkaita enemmän kuin vuonna 2011, mutta käyntejä vähemmän. Perheneuvolassa on kehitetty toimintatapoja vastaamaan palvelun tarvetta; asiakkaiden virtaa on pyritty nopeuttamaan eli hoitajaksot ovat lyhyempiä. Aikuisten palveluissa kokoaikaisen psykologin työpanos loppuvuodesta on lisännyt asiakaskäyntejä. Mielenterveyskuntoutujien päiväkeskus Ankkurissa työn tavoitteisiin on lisätty enemmän kotikäyntejä, joka näkyy toimintapäivien muutoksena.

Päihdehuollon ostopalveluiden avohoidon käynneissä on vuonna 2011 ja 2012 laskettu mukaan terveysneuvontapiste Vinkin ja poliisivankilan sekä putka käyntien määrät. Mukana laskelmissa on aikaisempina vuosinakin huomioidut Espoon nuorisosaeman käynnit sekä Espoon selviämishoitoaseman käynnit. Päihdehuollon ostopalveluiden hoitopäivien kohdalla on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Ostopalveluina ostetaan pääosin huumehoitoja ja – kuntoutuksia, joista osa on hyvin pitkiä useamman kuukauden kestoisia. Näiden jaksojen toteutuminen tai keskeytyminen aiheuttaa nopeasti tilastoissa suoritteiden muutoksia.

THL:N tilastointi AVOHILMOA varten on muuttanut tilastointikäytäntöä siten, että fysioterapian osalta käyntimäärät eivät ole verrannollisia; esim. osastolla tapahtuvia ryhmäkäyntejä ei enää saada tilastoihin mukaan. Ostopalvelua lisättiin vuonna 2012, koska tietyllä aikavälillä kunnassa ei ollut lainkaan lasten toimintaterapeutin palveluja ja puheterapeutin resursseissa oli rekrytointi vaikeuksista johtuvaa vajetta; tästä syystä suoritteissa muutoksia. Apuvälinekäynnit on saatavissa ohjelma muutosten myötä ensimmäisen kerran erikseen.

Kehitysvammaisten erityishuollossa on suoritteiden kasvua asumispalveluissa sekä avohuollon käynneissä. Suoritteiden lisääntymiseen vaikuttaa erityisesti uusien asiakkaiden määrän kasvu koko kehitysvammahuollossa sekä avokäyntien määrä lisääntyminen jo palvelussa olevilla asiakkailla – Amandantien asumispalveluyksikön toiminnan aloittaminen on omalta osaltaan kasvattanut erityisesti asumispalveluiden suoritteita. Työkeskuksessa on toimintapäiviä enemmän vuoteen 2011 verrattuna. Työkeskukseen on tullut uusia asiakkaita mm. Amandantien asuntolasta.

Kuntouttavassa työtoiminnassa asiakkaiden määrä on kasvanut, joka on nostanut toimintapäivien määrää vuonna 2012 n. 1000 päivällä. Asiakkaiden määrän kasvu on suoraan yhteydessä työttömi- en määrän kasvuun. Toinen merkittävin muutos kuntouttavassa työtoiminnan toimintaan oli se, että kuntouttavasta työtoiminnasta tuli yksi työvoimapolitiisista toimenpiteistä, joiden avulla työtön voi poistaa työssäoloehdon ja näin ollen siirtyä työmarkkinatuen piiriin. Edellä mainittu laki muutos nosti Toimarin asiakasmäärää 1.8.12 alkaen 50 % 31.12.12 mennessä.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Ulkoiset muutokset

Kuntalaisten taloudellisen tilanteen heikkeneminen lisää julkisten palveluiden kysyntää, mikä puolestaan lisää henkilöstön kuormittumista heidän pyrkiessään vastaamaan lisääntyviin palvelutarpeisiin. Ikääntyneen väestön suhteellisen osuuden kasvaminen sekä lapsiperheiden suuri määrä lisäävät toimintakyvyn tukipalveluiden tarvetta. Psykiatristen erikoissairaanhoidon palveluiden osittainen siirtyminen vuonna 2010 Espooseen on vaikeuttanut joidenkin asiakkaiden ja perheiden avun saantia.

Terveydenhuoltolain 1.5.2011 keskeiset muutokset korostavat; palveluiden oikea-aikaisuutta, asiakaskeskeisyyttä, laatua ja potilasturvallisuutta, perusterveydenhuollon vahvistamista, terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, terveysneuvonnan sisällyttämistä kaikkiin palveluihin sekä kunnan vastuuta lääkinnällisen kuntoutuksen suunnitelmasta ja järjestämisestä oikea-aikaisesti kuntoutujan tarpeisiin nähden. Apuvälineasetuksessa (1.1.2012) korostetaan laatuperiaatteita, asiantuntijuuden kehittämistä, riittäviä resursseja ja yhteistyötä paikallisesti ja alueellisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman työryhmän ehdotukset mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi vuoteen 2015 on koottu kansalliseen mielenterveys- ja päihdesuunnitelmaan. Mielenterveys- ja päihdetyön kehittämistä on nyt linjattu ensimmäisen kerran yhtenä kokonaisuutena valtakunnallisella tasolla. Suunnitelman keskeiset linjaukset mielenterveys- ja päihdesuunnitelman kehittämiseksi pitävät sisällään asiakkaan aseman vahvistamisen, mielenterveys- ja päihdeongelmien ehkäisyyn, palvelujen toteuttamisen toimivana kokonaisuutena sekä ohjauskeinojen kehittämisen. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämisessä hoitoon tulossa korostuu matalakynnyksinen yhden oven periaate ja yhdistetyt mielenterveyshäiriöiden ja päihdehoidon avohoitoyksiköt.

Vammaispalvelussa henkilökohtaisen avussa tapahtuneet lakimuutokset vaikuttavat yhä toiminnan kasvuun: henkilökohtaisen avun vähimmäismäärän muutos 1.9.2009 lukien 10 tuntia kuukaudessa kohoten 1.1.2011 lukien 30 tuntiin kuukaudessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysturvan työvoimapoliittisista edellytyksistä tuli voimaan 1.7.2012. Merkittävin muutos kuntouttavan työtoiminnan toimintaan oli se, että kuntouttavasta työtoiminnasta tuli yksi työvoimapoliittisista toimenpiteistä, joiden avulla työtön voi poistaa työssäoloehdon ja näin ollen siirtyä työmarkkinatuen piiriin. Edellä mainittu laki muutos nosti Toimarin asiakasmäärää 1.8.12 alkaen 50 % 31.12.12 mennessä.

Sisäiset muutokset

Perheneuvolatoiminta aloitti vuoden 2012 alussa toiminnan uusissa tiloissa kunnantalossa. Perheneuvolan henkilöstöresurssimäärällä ei ole pystytty vastamaan täysin riittävästi kuntalaisten palvelutarpeeseen, palvelujen piiriin jonottavien määrä ja jonotusajat ovat olleet huomattavan pitkät – etenkin vuoden ensimmäisen kuuden kuukauden aikana. Toimintatapoja uudelleen arvioimalla ja toimintamalleja kehittämällä on uudistettu perheneuvolan toimintaa asiakastarpeita vastaavaksi. Loppuvuodesta 2012 palveluiden saatavuudessa tapahtuikin selkeää paranemista.

Kirkkonummen Kaste-hankkeen osahanke Huoli haltuun – hanke päättyi lokakuun lopussa projektina. Toiminta jatkui kunnan omana toimintana 1.11.2012 (Nuorten Hyvinvointiasema). Työntekijöitä on kolme: psykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä sosiaaliohjaaja. Lisäresurssina on psykiatri, joka työskentelee tiimissä yhden päivän viikossa. Toiminta on jatkunut matalan kynnyksen palveluna, jonne 13–25 vuotiaan nuoren on helppo tulla ja ottaa yhteyttä. Palvelu on suunniteltu täydentämään kunnan muuta palvelutarjontaa. Erityisenä asiakasryhmänä ovat ne nuoret, joilla on suuri syrjäytymisuhka, vaikka palvelu on tarkoitettu kaikille ikäryhmän nuorille.

Mielenterveyspalveluissa mielenterveyspalvelujen johtaja aloitti työnsä toukokuussa 2012. Aikuisten mielenterveyspalveluissa resurssitarve on ollut vuoden 2012 aikana akuutti. Psykologin ja psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanotolle ohjautumisessa on käytetty joko lääkärin lähetettä tai muun terveydenhuollon ammattilaisen, esimerkiksi neuvolan terveydenhoitajan lähetettä. Matalan kynnyksen palvelua ei ole toistaiseksi voitu toteuttaa olemassa olevilla resursseilla. Mielenterveyskuntoutujien päiväkeskus Ankkuri on kehittänyt toimintaansa lisäämällä kotikäyntejä ja ryhmätoimintaa. Ankkurin toimintaedellytyksiä on vahvistettu yhden henkilön työpanoksella heinäkuusta joulukuun loppuun. Tämä on mahdollistanut Ankkurin toiminnan kesälomien ja joululomien ajan, sekä kotikäyntien lisäämisen. Kotikäyntejä tehtiin 68 vuonna 2012 (edellisenä vuonna 43).

Päihdepalveluissa tavoitteena ollut polikliinisen päihdetyön hoitosuhteen keston uudelleen arviointi sujui hyvin ja tavoitetasot osoittautuivat oikean suuntaisiksi. Polikliinisen päihdetyön tulee olla pääsääntöisesti lyhytkestoista ja alle vuoden kestäviä hoitosuhteita tavoittelevaa. Nissnikun kuntoutuskeskuksen kuntoutusjakson keston uudelleen määrittely toi selkeyttä toimintatapoihin. Hoito- ja kuntoutusjaksojen määrittely on johtanut tavoitteellisempaan ja laadukkaampaan työskentelyyn.

Päihdepalveluiden jäntevöitymisen ja osaamisen lisääntymisen myötä painopiste saatiin siirtymään yhteistyön kehittämiseen eri toimijoiden kanssa sekä oman työn kehittämiseen tavoitteena vastata tulevaisuuden haasteisiin mahdollisimman hyvin. Yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden sekä seurakunnan kanssa on ollut toimivaa. Korvaushoidon osalta yhteistyö terveyskeskuksen kanssa parani uusien toimintatapojen ja yhteistyön tiivistämisen myötä.

Kuntoutuspalveluissa johtamisrakenteessa tapahtui muutoksia siten, että yhden fysioterapeutin nimi ke muuttui vastaavaksi fysioterapeutiksi vuoden 2012 alussa. Kuntoutuspalvelujen johtaja aloitti työnsä toukokuussa 2012. Lasten toimintaterapeutin toimi muuttui kokopäiväiseksi toukokuussa 2012. Kevään 2012 aikana kolme fysioterapeuttia siirtyi terveyskeskuksesta fysioterapian lisätiloihin Leikkimäkeen. Tämä mahdollisti apuvälinepalvelujen varastotilojen laajentamisen fysioterapian entisissä tiloissa terveyskeskuksessa. Apuvälineiden lainausten kappalemäärissä on ollut kasvua 9 % vuoteen 2011 verrattuna. Terveyskeskuksen tulevan remontin myötä apuvälineiden puhdistus- ja huoltotoimintaan sekä osittaiseen varastointiin löytyi väliaikainen tila vesilaitokselta tyhjäksi jääneestä tilasta. Terapioiden ostopalvelujen hankintaan laadittiin kriteerit selkiyttämään ja lisäämään päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Yksi merkittävimmistä vammaispalvelujen kehittämiskohteista vuonna 2012 aloitettu vammaispoliittisen ohjelman valmistelu, joka tulee osaltaan ohjaamaan vammaispalvelujen kehittämistä kuluvan vuosikymmenen aikana. Vammaispoliittista ohjelmaa on valmisteltu yhteistyössä eri toimialojen välillä; työ jatkuu 2013 kevääseen.

Vammaisille tarjottavan henkilökohtaisen avustajatoiminnan kustannukset ovat valtakunnallisesti, ja myös Kirkkonummen osalta, olleet viime vuosina selkeässä kasvussa. Kirkkonummen kunnalla henkilökohtaista apua järjestetään joko ns. työnantajamallin tai ostopalvelujen avulla. Työnantajamallin tukeminen kalliimpien ostopalvelujen sijaan on ollut vuoden 2012 keskeinen tavoite ja tässä tavoitteessa on myös onnistuttu. Asiakas- ja tuntimäärien kasvun myötä kustannusten kasvu on edelleen voimakasta, mutta palvelujen kehittämisen myötä kustannusten kasvua on onnistuttu tasoittamaan.

Joulukuusta 2011 alkaen vammaispalveluissa on kokeiltu projektina henkilökohtaisen avun koordinoitua sosiaaliohjaajan työn kautta. Muina keskeisinä toimenpiteinä voi mainita ostopalveluita tarjoavien yritysten suhteen tehty kilpailutus vuoden 2012 vaihteessa sekä palkanlaskennan kilpailutus. Omaishoidon tuessa tehtiin syksyn 2012 aikana konkreettinen muutos, kun alle 65-vuotiaiden omaishoidon koordinointi siirtyi vammaispalvelujen järjestettäväksi. Omaishoidon tuen osalta onkin tehty yhteistyötä ikäihmisten hyvinvointipalvelujen kanssa palvelun kehittämiseksi mm. uudistamalla myöntämiskriteerejä ja kehittämällä alle 65-vuotiaille toimintakyvyn ja hoitoisuuden arviointimittaria.

Etevan Amandantien kehitysvammaisten asumisyksikkö aloitti toimintansa Kirkkonummella kesän 2012 aikana. Suurin osa asiakkaista siirtyi asumisyksikköön vanhempien luota omasta kodistaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön työttömyysturvan työvoimapolitiittisista edellytyksistä tuli voimaan 1.7.2012. Merkittävin muutos kuntouttavan työtoiminnan toimintaan oli se, että kuntouttavasta työtoiminnasta tuli yksi työvoimapolitiittisista toimenpiteistä, joiden avulla työtön voi poistaa työssäoloehdon ja näin ollen siirtyä työmarkkinatuen piiriin. Edellä mainittu laki muutos nosti Toimarin asiakasmäärää 1.8.12 alkaen 50 % 31.12.12 mennessä. Näin ollen ohjaustyöhön kohdistuvat paineet kasvoivat samassa suhteessa. Pitkään työttöminä olevien kuntalaisten moniongelmaisuus näkyy Toimarin toiminnassa entistä enemmän.

Toimarissa vuonna 2011 tapahtuneen tulipalon jälkeiset korjaustyöt valmistuivat vuoden 2012 alusta, joten pajatoiminta pääsi käyntiin kunnolla helmikuussa. Uusia toimintoja saatiin käynnistettyä kevään 2012 aikana. Mm. pesula aloitti toimintansa ja ensimmäiset palvelusopimukset saatiin tehtyä kevään ja kesän aikana. Syksyllä alkoi suunnittelutyö ATK-pajan ja apuvälinehuoltopajan perustamisesta Toimariin. ATK-pajan tavoitteena on kouluttaa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat tietokoneen käytön perustaitoihin, sekä myydä korjaus- ja mikrotukipalveluita niitä tarvitseville. Apuvälinehuollon siirtyminen Toimarin pajatoiminnaksi on kuntoutuspalveluiden ja Toimarin yhteistyöhanke.

Keväällä 2012 kunnanhallitus osoitti 50.000 €n määrärahan nuorten elämänhallinnan ja työelämään aktivoitumisen tueksi. Määräraha käytettiin 1.8 – 31.12.12 välisenä aikana palkkaamalla Toimariin seitsemän nuorta, joista kolme työskenteli kunnan muissa toimipisteissä. Kyseessä oli ns. kuntouttavat työsuhteet, joiden tavoitteena oli selvittää nuorten työllistymisen esteet ja minimoida ne sekä opettaa työelämä tietoutta, elämän perustietoja ja -taitoja. Keskeinen tavoite hankkeessa oli jatko-kuntoutussuunnitelmien tekeminen vuodelle 2013. Tavoitteet toteutuivat kuuden nuoren osalta.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
<p>Toimintakyvyn tukipalvelut eri kehittämissuunnitelmien laatiminen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuntoutuspalveluiden kehittämissuunnitelma 2. Kuntouttava työtoiminta: työllistymistrategia 3. ”Mielenterveys- ja päihdepalvelut vuosina 2009 – 2020” –asiakirjan päivitys 4. Vammaispoliittinen ohjelma 	<p>Vuoden 2012 huhtikuun loppuun mennessä aikataulutetut etenemissuunnitelmat valmiina</p> <p>Vuoden 2012 loppuun mennessä väliraportointi</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u></p> <p>Vuoden 2012 huhtikuun loppuun mennessä aikataulutetut etenemissuunnitelmat ja väliraportoinnit on tehty.</p> <p>Kehittämissuunnitelmat 1-4 liitteenä.</p>

IKÄIHMISTEN HYVINVOINTIPALVELUT

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	3 113 500		3 113 500	3 519 333	-405 833
Toimintamenot	-19 613 176	-306 000	-19 919 176	-20 904 934	985 758
Toimintakate	-16 499 676	-306 000	-16 805 676	-17 385 601	579 925

Tunnusluvut

IKÄIHMISTEN HYVINVOINTIPALVELUT

Tunnusluvut / Ikäihmisten palvelut	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Kotona-asumista tukevat palvelut				
Säännöllisen kotihoidon asiakkaita	469	454	340	341
Tilapäisen kotihoidon asiakkaita	387	359	380	389
Omaishoidon tuen piirissä, asiakkaita	96	97	100	99
<i>Hoitopaikat eri hoitomuodoissa:</i>				
Tehostettu asumispalv., omat	43	42	69	66
Tehostettu asumispalv., ostopalvelut	63	63	64	66
Laitoshoido, omat (Lehmuskart. Muutos 2012)	95	95	69	69
Laitoshoido, ostot	12		5	2
Tk-sairaala	50	50	50	50
Intervallipaikkoja	9	7	11	9
Päiväasiakaspaikkoja	16	16	16	16
Tk-sairaala, hoitajakson pituus	27	30	23	19

Tehostetun palveluasumisen hoitopaikkojen lukumäärään on sisällytetty kaikki palvelutalon paikat. Osa talon asukkaista (joulukuussa 16 asukasta) on kuitenkin palvelutarpeeltaan tavallisessa palveluasumisessa. Sitovien tavoitteiden tehostetun palveluasumisen prosenttiin on otettu mukaan vain todellisuudessa tehostetussa palveluasumisessa asuvat 75-vuotiaat palvelutalon asukkaat. Lehmuskartanon osittainen muutos tehostetuksi palveluasumiseksi laitoshoidon sijaan on odotetusti muuttanut laitoshoidon ja palveluasumisen suhdetta tavoiteltuun suuntaan.

Sairaalan hoitajakson pituus on myönteisellä tavalla edelleen laskenut. Odotusajat osastolla pitkäaikaispaikkaa odottaville saatiin vuonna 2012 pidettyä kohtalaisina, vaikkakin vuoden loppua kohden odottajien määrä oli hienoisessa kasvussa. Pitkäaikaispaikkojen kokonaismäärää ei ole kasvatettu, vapautuneen laitostopaikan tilalle on osittain ostettu tehostettua palveluasumista strategian linjauksen mukaisesti. Toisella sairaalan vuodeosastoista on ollut vuoden aikana neljä 1-2 viikon mittaista sulkua vatsatauti-epidemioiden vuoksi. Tämä ei näy hoitajaksojen pituudessa mutta käytännössä kaikki sairaalan 50 paikkaa eivät ole olleet koko vuotta käytettävissä. Sairaalaan on otettu lyhytaikaisesti potilaita myös ylipaikoille, joten käytännössä maksimissaan on ollut käytössä 54 paikkaa. Sai-

raalan henkilökunnan kuormitusta lisää hoitajaksojen lisääntynyt määrä myös silloin kuin hoitopäivien määrä ei kasva. Keskimääräinen kuormitusprosentti osastoilla on kuitenkin pysynyt kohtuullisena.

Muutosten vaikutukset toimintaan

Vuonna 2011 voimaan tullut kotikuntalain muutos, jossa ikäihmisillä on mahdollisuus myös ympäri-vuorokautista hoivaa tarvitessaan hakea palvelua muusta kuin omasta kotikunnastaan, on tuonut tarpeen luoda yhteistyökuvioita kuntien välillä. Kuumakuntien yhteinen malli on otettu käyttöön myös Kirkkonummella. Muuttoa muista kunnista Kirkkonummelle ja Kirkkonummelta muihin kuntiin on ollut saman verran, joten oleellista taloudellista vaikutusta lailla ei ole ollut.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
<p><i>Ikäihmisten palveluiden strategian mukaisesti kat-tavuuksiin tähtääminen asteittain vuoteen 2015 mennessä. (suluissa tilanne 31.12.2010)</i></p> <p>Säännöllisen kotihoidon piirissä on 14 % 75 vuot-ta täyttäneistä (15 %)</p> <p>Omaishoidon piirissä on vähintään sama määrä yli 75-vuotiaita kuin vuonna 2010 (4,4 %)</p> <p>Tehostetussa palveluasumisessa asuu korkein-taan 6,8 % 75 vuotta täyttäneistä kirkkonumme-laisista. (5,76 %)</p> <p>Laitoshoidossa on alle 4 % yli 75-vuotiaista kirk-konummelaisista. (5,76 %)</p>	<p>Säännöllisen kotihoidon piirissä(%) olevien 75 vuotta täyttäneiden % -osuus vastaavasta ikäluo-kasta ajankohdan poikkileikkauksena.</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u> 10,62 %.</p> <p>Säännöllisen kotihoidon kattavuus on koko vuo-den ollut pienempi kuin tavoitetaso mutta lasku on taittunut. Säännölliseen kotihoitoon on kuiten-kin päässyt aina kun tarve on todettu eikä kotihoi-toa ole tarvinnut jonottaa. Kattavuuden vaihtelu kuukausien välillä on ollut 9,88-11,30 %.</p> <p>Omaishoidon piirissä on vähintään 5 % yli 75-vuotiaista kirkkonummelaisista.</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u> 4,53 %, eli tavoite lähes toteutunut.</p> <p>Tehostetussa palveluasumisessa olevien % -osuus yli 75-vuotiaista kirkkonummelaisista ajan-kohdan poikkileikkauksena</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u> 6,16 %, eli tavoitteen suuntaan on edetty.</p> <p>Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevien % -osuus yli 75-vuotiaista kirkkonummelaisista ajankohdan poikkileikkauksena</p> <p><u>Toteutuma 31.12.:</u> 3,45 %, eli tavoite on toteutunut.</p>

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Talousarvion toteutuminen

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Hallinto- ja toimistopalvelut					
Toimintatulot	11 230		11 230	426	10 804
Toimintamenot	-1 842 679		-1 842 679	-2 097 428	254 749
Toimintakate	-1 831 449		-1 831 449	-2 097 002	265 553
Opetustoimen yhteiset toiminnot					
Toimintatulot	259 516		259 516	178 263	81 253
Toimintamenot	-4 293 965	-80 000	-4 373 965	-4 221 778	-152 187
Toimintakate	-4 034 449	-80 000	-4 114 449	-4 043 515	-70 934
Vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus ja kulttuuri					
Toimintatulot	656 821		656 821	716 778	-59 957
Toimintamenot	-2 220 939		-2 220 939	-2 445 211	224 272
Toimintakate	-1 564 118		-1 564 118	-1 728 433	164 315
Kirjastotoimi					
Toimintatulot	97 183		97 183	100 077	-2 894
Toimintamenot	-1 987 305		-1 987 305	-2 021 774	34 469
Toimintakate	-1 890 122		-1 890 122	-1 921 697	31 575
Yhteensä					
Toimintatulot	1 024 750		1 024 750	995 544	29 206
Toimintamenot	-10 344 888	-80 000	-10 424 888	-10 786 191	361 303
Toimintakate (S)	-9 320 138	-80 000	-9 400 138	-9 790 647	390 509

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleiviivattu)

*) Talousarviomuutossarake sisältää ns. resurssipankkisiirron 80.000 euroa

Lautakunnan toimintakate ylitti talousarvion sitovan toimintakatteen vuoden lopussa noin 0,4 milj. eurolla.

Toimintakatteen ylityksestä noin 0,1 milj. euroa aiheutui paikallisille yhdistyksille tarkoitetuista toimintala-avustuksista sekä palvelujen ostoista (päivähoidon hallinto-ohjelmiston ylläpito/ päivityskustannukset). Tämän lisäksi määrärahaylityksiä tapahtui oppilashuollossa (käytettävissä olevaan määrärahaan nähden ylimitoitettu avustajamäärä), kansalaisopistossa (käytettävissä olevaan resurssiin nähden ylimitoitettu kurssi-/ tuntimäärä) sekä kirjastossa (käytettävissä oleviin resursseihin nähden ylimitoitettu kirjastoaineiston hankinta). Valtuuston päättämää toimintakatetta heikompaa toimintakatteen toteuma-astetta selittää lisäksi lautakunnan tuloarvion alittuminen, vahtimestaripalveluiden tuloarvion alittuessa.

HALLINTO- JA TOIMISTOPALVELUT**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	11 230		11 230	426	10 804
Toimintamenot	-1 842 679		-1 842 679	-2 097 428	254 749
Toimintakate	-1 831 449		-1 831 449	-2 097 002	265 553

Muutosten vaikutukset toimintaan**Sisäiset muutokset**

Osana asiakasohjauksen tehostamista sekä sähköisen asioinnin ja sähköisten palveluiden lisäämistä toiminnoissa on edistetty edelleen kehittämällä muun muassa oppilashallintojärjestelmää. Hallinto- ja johtamisprosessien sekä johtamisjärjestelmän kehittämistä osallisuutta lisääväksi on edistetty säännöllisellä johtoryhmätyöskentelyllä sekä tulosalueiden ja tulosyksiköiden toimintojen selkiyttämällä ja yhteensovittamisella. Toimialan ja toimialojen väliseen yhteistyöhön on osallistuttu säännöllisesti agendan mukaisesti ja edistetty yhteistyötä tämän kautta.

OPETUSTOIMEN YHTEISET TOIMINNOT**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	259 516		259 516	178 263	81 253
Toimintamenot	-4 293 965	-80 000	-4 373 965	-4 221 778	-152 187
Toimintakate	-4 034 449	-80 000	-4 114 449	-4 043 515	-70 934

Tunnusluvut/ suoritteet**OPETUSTOIMEN YHTEISET TOIMINNOT**

Tunnusluvut / Opetustoimen yhteiset	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TP 2012
Koulukuljetukset; Kuljetusetuud. piirissä olevat opp.	1 408	1 383	1 348	1417
Koulukuljetukset; Kustannukset euroa / oppilas	1 173	1 283	1 274	1040
Oppilashuollon kustannukset euroa / oppilas	503	444	405	453

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Tasapainoinen talous/ pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Tehokkaasti järjestetyt koulukuljetuspalvelut/ Koulukuljetusten tuottavuus paranee vuoden 2011 tasoon verrattuna	Sijoitetulla taloudellisella panoksella aikaansaatu- jen kuljetussuoritteiden (kuljetettu oppilas) mää- rän suhteellinen muutos vuodesta 2011 vuoteen 2012 (vertailu kiinteähintaisin kustannuksin)
	<u>Tilanne 31.12.:</u>
	Koulukuljetusten tuottavuusaste parani + 14 %, tavoiteltu tuottavuusaste saavutettiin.

VAPAA SIVISTYSTYÖ, TAITEEN PERUSOPETUS JA KULTTUURI**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	656 821		656 821	716 778	-59 957
Toimintamenot	-2 220 939		-2 220 939	-2 445 211	224 272
Toimintakate	-1 564 118		-1 564 118	-1 728 433	164 315

Tunnusluvut**VAPAA SIVISTYSTYÖ, TAITEEN PERUSOPETUS
JA KULTTUURI**

Tunnusluvut / Vapaa sivistystyö	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TP 2012
Musiikkiopisto; kust. (netto) euroa / opetustunti	43	41	47	46
Kansalaisopisto; kust. (netto) euroa / opetustunti	48	42	54	51
Kuvataidekoulu; kust. (netto) euroa / opetustunti	57	50	62	49
Kulttuuritoimi; kust. (netto) euroa / asukas	9	8	9	10

KIRKKONUMMEN MUSIIKKIOPISTO**Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen**

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Tehokkaasti toimiva musiikkiopisto/ Musiikkiopiston toiminnan tuottavuus paranee vuoden 2011 tasoon verrattuna	Mittari/Seurantatapa Sijoitetulla taloudellisella nettopanoksella aikaansaatuisten suoritteiden (toteutuneet opetustunnit) määrän suhteellinen muutos vuodesta 2011 vuoteen 2012 (vertailu kiinteähintaisin kustannuksin) <u>Tilanne 31.12.:</u> Musiikkiopiston tuottavuus heikkeni -6 %, tavoiteltu tuottavuusaste jäi saavuttamatta.

KANSALAI SOPISTO**Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen**

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Tehokkaasti toimiva kansalaisopisto/ Kansalaisopiston toiminnan tuottavuus paranee vuoden 2011 tasoon verrattuna	Mittari/Seurantatapa Sijoitetulla taloudellisella nettopanoksella aikaansaatuisten suoritteiden (toteutuneet opetustunnit) määrän suhteellinen muutos vuodesta 2011 vuoteen 2012 (vertailu kiinteähintaisin kustannuksin) <u>Tilanne 31.12.:</u> Kansalaisopiston tuottavuus toteutui vuoden 2011 tasoisena, tavoiteltu tuottavuusaste jäi saavuttamatta.

KUVATAIDEKOULU**Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen**

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Tehokkaasti toimiva kuvataidekoulu/ Kuvataidekoulun toiminnan tuottavuus paranee vuoden 2011 tasoon verrattuna	Mittari/Seurantatapa Sijoitetulla taloudellisella nettopanoksella aikaansaatujen suoritteiden (toteutuneet opetustunnit) määrän suhteellinen muutos vuodesta 2011 vuoteen 2012 (vertailu kiinteähintaisin kustannuksin) <u>Tilanne 31.12</u> Kuvataidekoulun tuottavuus parani +17,5, tavoiteltu tuottavuusaste saavutettiin.

KULTTUURIPALVELUT**Muutosten vaikutukset toimintaan****Ulkoiset muutokset**

Museoviraston harkinnanvarainen valtionavustus paikallismuseotoiminnan kehittämiseen mahdollisti kulttuuriympäristöön liittyvän toiminnan käynnistämisen Ragvaldsin museoalueella yhteistyössä paikallisten järjestöjen, yrittäjien ja Toimarin kanssa. Alueen kävijämäärä nousi ja toiminta monipuolistui.

Katurakentamisen takia Kirkkonummi-päivien toritapahtuman sijaintia muutettiin, järjestely kunnantalon lähiympäristössä toimi hyvin.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla/ Väestön hyvä elämä	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Paikallisen kulttuurin elinvoimaisuuden ja tunte- muksen lisääminen/ Avustettujen yhdistysten määrä on vähintään 30. Kansalaisjuhlat, paikalliskulttuuri- ja museotoi- minnan kävijämäärä vähintään 5100 kävijää.	Mittari/Seurantatapa <u>Tilanne 31.12</u> Avustettujen yhdistysten määrä 31 kpl Kansalaisjuhlat, paikalliskulttuuri- ja museotoi- minta 7348 kävijää.

KIRJASTOTOIMI**Talousarvion toteutuminen**

	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Toimintatulot	97 183		97 183	100 077	-2 894
Toimintamenot	-1 987 305		-1 987 305	-2 021 774	34 469
Toimintakate	-1 890 122		-1 890 122	-1 921 697	31 575

Muutosten vaikutukset toimintaan**Ulkoiset muutokset**

Uudenmaan ELY-keskus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen harkinnanvaraisilla valtionosuuksilla (35 000 €) on toteutettu monikulttuurisuushanke ja Svenska kulturfondenin avustuksella (3 000 €) lastenohjelmaa.

Tunnusluvut**KIRJASTOTOIMI****Tunnusluvut / Kirjastotoimi**

	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TP 2012
Kustannukset euroa / asukas	50	48	49	54
Lainojen määrä	755 695	735 000	750 000	784 187
Kävijä määrä	584 359	605 000	560 000	616 710

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
<p>Taloudellisesti ja tehokkaasti toimivat kirjastopalvelut /</p> <ul style="list-style-type: none"> Kirjaston tuottavuus paranee vuoden 2011 tasosta 	<p>Sijoitetulla taloudellisella panoksella aikaansaatu- jen suoritteiden (lainamäärä) määrän suhteellinen muutos vuodesta 2011 vuoteen 2012 (vertailu kiinteähintaisin kustannuksin) <u>Tilanne 31.12.:</u> Kirjaston tuottavuus heikkeni -5 %, tavoiteltu tuot- tavuusaste jäi saavuttamatta.</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u> Toteutunut taloudellisuus lukuvuoden 2012 lo- pussa 1,03, ja tavoiteltu taloudellisuustaso saa- vutettiin (mitä pienempi taloudellisuusluvun arvo on, sen taloudellisempaa toiminta ko. arviointita- valla on.)</p>
<ul style="list-style-type: none"> Kirjaston taloudellisuus on koko maan keskiarvoa (taloudellisuusluku 1,37) taloudel- lisemmalla tasolla 	

SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Suomenkielinen lasten päivähoito					
Toimintatulot	3 679 228		3 679 228	3 260 739	418 489
Toimintamenot	-24 910 961	-400 000	-25 310 961	-25 615 532	304 571
Toimintakate	-21 231 733	-400 000	-21 631 733	-22 354 793	723 060
Suomenkielinen koulutoimi					
Toimintatulot	844 693		844 693	1 583 513	-738 820
Toimintamenot	-30 966 229	-400 000	-31 366 229	-32 082 988	716 759
Toimintakate	-30 121 536	-400 000	-30 521 536	-30 499 475	-22 061
Yhteensä					
Toimintatulot	4 523 921		4 523 921	4 844 252	-320 331
Toimintamenot	-55 877 190	-800 000	-56 677 190	-57 698 520	1 021 330
Toimintakate (S)	-51 353 269	-800 000	-52 153 269	-52 854 268	700 999

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

*) Talousarviomuutosarake sisältää myös ns. resurssipankkisiirron 400.000 euroa.

Lautakunnan toimintakate ylitti talousarvion sitovan toimintakatteen noin 0,7 milj. eurolla.

Toimintakatteen ylitys on seurausta tuloarvion alittumisesta suomenkielisessä lasten päivähoitossa 0,4 milj. eurolla, päivähoiton tukia (erityisesti kotihoidon tuki) koskevien määrärahojen ylittymisestä sekä eräiden palvelujen ostoa (lähinnä sairaalaopetus, opetuspalvelujen ostot) sekä materiaalihankintoja koskevien määrärahojen ylityksistä suomenkielisessä koulutoimessa.

SUOMENKIELINEN LASTEN PÄIVÄHOITO

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Toimintatulot	3 679 228		3 679 228	3 260 739	418 489
Toimintamenot	-24 910 961	-400 000	-25 310 961	-25 615 532	304 571
Toimintakate	-21 231 733	-400 000	-21 631 733	-22 354 793	723 060

Muutosten vaikutukset toimintaan

Ulkoiset muutokset

- Päivähoidon kysyntä (2015 lasta) toteutui noin 7 % talousarviossa arvioitua tasoa (2170 lasta) vähäisempänä, sen lisäksi päivähoidon kysyntä vaihteli vuoden aikana merkittävästi. Kunnallisessa päivähoidossa oli vuoden yhteensä 1661 lasta ja yksityisessä päivähoidossa 354 lasta. Kysynnän heikkenemistä selittää ennen kaikkea huono työllistymistilanne sekä päivähoitoikäisten lasten 0-6-vuotiaiden lasten määrän kasvun pysähtyminen.

Sisäiset muutokset

- Masalan päiväkodin rakentaminen käynnistyi, päiväkotitoiminta valmistuu kesäkuussa 2013. Kantvikin päiväkodin saneerauksen ja laajennuksen suunnittelu käynnistyi syyskuussa.
- Yksityisen päivähoidon tarjonnan osuus oli noin 20 % kunnan alueella tarjottavista päivähoitopalveluista. Suhteellisesti eniten yksityistä päivähoitotarjontaa oli kunnan itäisellä alueella ja pohjoisessa (22 - 29 % alueiden päivätarjonnasta) ja tätä vähemmän Kuntakeskus-etelä alueella sekä Kuntakeskuksen alueella (8-11 %).
- Asukaspuistoista laadittiin tyyppiasukaspuistoa koskevat tarveselvitykset. Avoin toiminta käynnistyi Kolsarin päiväkodissa.
- Varhaiskasvatuksen palveluoppas julkaistiin elokuussa 2012. Palveluoppaalla pyritään helpottamaan asiakkaiden mahdollisuuksia löytää tarkoituksenmukaisimmat päivähoitopalvelut. Varhaiskasvatuksen palveluoppaan verkkojulkaisuun tutustui vuoden loppuun mennessä liki tuhat lukijaa.
- Varhaiskasvatuksen turvallisuutta on edistetty ottamalla päivähoidossa käyttöön kiusaamista ennaltaehkäiseviä pedagogisia menetelmiä.
- Kasvatuskumppanuutta perheiden ja päivähoidon yhteistyömuotona on tuettu esiopetuksen ja perusopetuksen opettajista sekä oppilashuollon henkilöstöstä koostuvien, moniammatillisten ryhmienä organisoiduin koulutuksin.
- Henkilöstön osaamista on edistetty systemaattisella ja pitkäjänteisellä koulutushanketoiminnalla (Päivähoidon pedagogisen johtamisen kehittämishanke sekä Intohimoa työhön -hanke).
- Päivähoidon tieto- ja viestintäteknologian nykytilan kuvaus/ ongelmakartoitus valmistui ja esiteltiin kunnanhallitukselle.
- Perhepäivähoidon varahoitoryhmien toimintaa ja henkilöstön määrää on sopeutettu varahoidon tarpeeseen. Vuoden aikana 2012 saatiin aikaan neuvottelutulos perhepäivähoidon paikallissopimuksesta, jonka mukaan perhepäivähoitajan omalapsi voidaan lukea hoitajan hoitolapseksi 1.1.2013 lukien.

Tunnusluvut

SUOMENKIELINEN LASTEN PÄIVÄHOITO

Tunnusluvut / Suomenkielinen lasten päivähoito	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
0-6 vuotiaiden lukumäärä 31.12.	3 413	3 319	3 512	3 309
Päivähoidossa olevat lapset % ikäluokasta 0-6-vuotiaat	62	64	62	61
Lapsia kunnallisessa päivähoitossa	1 727	1 708	1 800	1 661
Lapsia yksityisessä päivähoitossa	375	398	370	354
Kunnallisen päivähoiton nettokust. euroa /lapsi	7 946	8 242	8 114	8 905
Lapsia kotihoidontuen piirissä 31.12. (S+R)	873	860	813	915
Päivähoidon nettokust. euroa / ikäluokasta 0-6-v (S+R)/lapsi	6 254	6 309	5 700	6 740
0-6-vuotiaiden määrä (S+R)	4 047	3 965	4 181	3 948

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 1/Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Tehokkaasti toimivat päivähoitopalvelut/kunnallisen päivähoiton tuottavuus paranee vuoden 2011 tasoon verrattuna	Tuottavuuden suhteellinen muutos vuonna 2012 verrattuna vuoden 2011 <u>Tilanne 31.12.:</u> Tavoite jäi saavuttamatta. Kunnallisen päiväkotihoidon tuottavuus heikkeni -2 %, ja perhepäivähoidon (mukaan lukien ryhmäperhepäivähoito) tuottavuus heikkeni -4 %.

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Sitoutunut ja osaava henkilöstö / Palvelujen tuotantotarpeisiin ja tapoihin vastaaminen	
Tavoite 2/ Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Pedagogisesti osaava ja riittävä kasvatushenkilöstö päivähoitossa	
<ul style="list-style-type: none"> Kelpoisuusehdot täyttävien lastentarhanopettajien ja lähihoitajien osuus kasvatushenkilöstöstä 100% 	Kelpoisuusehdot täyttävien lastentarhanopettajien ja lähihoitajien suhteellinen osuus vähintään 5 kk kestävässä ja/tai sitä pidemmissä palvelusuhteissa <u>Tilanne 31.12.:</u> Kelpoisuusehdot täyttävien lastentarhanopettajien ja lähihoitajien osuus kasvatushenkilöstöstä oli 78 %.
<ul style="list-style-type: none"> Perhepäivähoitajien ammattitutkinnon suorittaneiden määrän lisääminen perhepäivähoidossa. 	Prosentuaalinen ammattitutkinnon suorittaneiden määrän lisäys <u>Tilanne 31.12.:</u> Ammattitutkinnon suorittaneiden perhepäivähoitajien määrä lisääntyi 4 %, ammattitutkinnon suorittaneiden osuus kaikista perhepäivähoitajista 31.12. on 22 %.

<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön vaihtuvuus < 10 % Henkilöstön poissaolopäivät/henkilötyötyövuosi pienempi kuin v. 2010. Lasten ja kasvatushenkilöstön määrä päiväkodissa: enintään 4 alle 3-vuotiaista lasta/1 kasvatushenkilö, enintään 7 yli 3-vuotiaista lasta/1 kasvatushenkilö 	<p>Vakituisen henkilöstön vaihtuvuusaste (irtisanoutumiset)</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u></p> <p>oli 9,02 %. Vaihtuvuutta selittää osittain se, että kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön osuus 31.12. oli 78 %. Viran tai toimen eikelpoisten työntekijöiden työsuhteet ovat määräaikaisia. Lastentarhanopettajien rekrytointi on vaikeutunut merkittävästi viime vuosien aikana. Tästä syystä sivistystoimen toimialajohtaja on 12.10.2012 ehdottanut henkilöstöjaostolle lastentarhanopettajien tehtäväkohtaisen palkan tarkistusta 1.1.2013 alkaen. Henkilöstöjaosto käsitteli asiaa 1.11.2012, § 75 ja päätti ”pitää ehdotusta palkantarkastuksesta perusteltuna. Koska kyseessä on huomattava menoerä, eikä ehdotukseen sisälly esitystä sen rahoittamiseksi, jaosto katsoo, että rahoitus on ratkaistava vuoden 2013 talousarvion budjettikäsittelyn yhteydessä, jonka jälkeen tehdään päätökset palkantarkastuksesta”.</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u></p> <p>Vuoden 2010 Henkilöstökertomuksen mukaan sairauspoissaoloja oli keskimäärin 21,0 pv/ henkilö ja alustavan tiedon mukaan ajalla 1.1. - 31.12.2012 sairauspoissaoloja oli 19,1 pv/henkilö.</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u></p> <p>Suhdelukua tarkasteltiin viikolla 16 ja 42 kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa 7:n mittauspisteen avulla/pv. Suhdeluku oli tarkasteluviikolla viikolla 16 jokaisessa päiväkodissa vähintään päivähoitoasetuksen 6 §:n mukainen eli 4 alle 3-vuotiaista/1 kasvatushenkilö ja 7 yli 3-vuotiaista/1 kasvatushenkilö. Viikolla 42 muutamassa päiväkodissa oli henkilöstövajausta, joka ajoittui aamupäivän mittauspisteeseen ennen klo 8.00 ja iltapäivän mittauspisteeseen klo 15.30 - 16.00.</p>
--	---

SUOMENKIELINEN KOULUTOIMI**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	844 693		844 693	1 583 513	-738 820
Toimintamenot	-30 966 229	-400 000	-31 366 229	-32 082 988	716 759
Toimintakate	-30 121 536	-400 000	-30 521 536	-30 499 475	-22 061

Tunnusluvut**SUOMENKIELINEN KOULUTOIMI****Tunnusluvut / Suomenkielinen koulutoimi***Esiopetus*

	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Esiopetus: oppilasmäärä 20.9.	492	464	515	470

Peruskoulu

Peruskoulu: oppilasmäärä	3 794	3 888	4 092	3 915
--------------------------	-------	-------	-------	-------

Kustannukset euroa / oppilas	6 081	6 160	6 099	6 585
------------------------------	-------	-------	-------	-------

Lukiokoulutus

Lukiokoulutus: oppilasmäärä (päivälukio)	491	464	482	480
--	-----	-----	-----	-----

Kustannukset euroa / oppilas	5 857	6 113	6 516	6 288
------------------------------	-------	-------	-------	-------

Muutosten vaikutukset toimintaan**Sisäiset muutokset**

Nissnikun koulu ja Sepän koulu yhdistyivät 1.8.2012 yhtenäiseksi 1 – 9 vuosiluokat käsittäväksi peruskouluksi.

Lukuvuoden 2012 – 2013 alusta otettiin käyttöön esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä ohjaava toiminnallinen suunnitelma, jonka mukaisesti jokainen 1 – 6 vuosiluokkien koulu ja sen kanssa yhteistyötä tekevät esiopetusryhmät tekivät toiminnallisia tuokioita lähtökohtana perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt aihekokonaisuudet.

Keväällä 2012 selvitettiin mahdollisuus muuttaa keskustan alueen koulujen oppilaaksiottoa siten, että kokonaisia luokkia siirrettäisiin koulujen kesken. Asianomaisille annettiin lautakunnan toimesta mahdollisuus antaa asiasta lausunto. Niiden pohjalta lautakunta päätti olla siirtämättä luokkia koulusta toiseen.

Iltapäivätoiminnassa lisättiin ostopalvelun osuutta palvelutuotannossa. Koulutoimelle myönnettiin valtion lisäavustusta koululaisten kerhotoimintaan. Erillisen lisäavustuksen avulla koulutoimi tarjosi oppilaille monikulttuurisuutta tukevia kerhoja ja koulutusta. Asukaspuistojen suunnittelussa on mahdollisuuksien mukaan huomioitu koululaisten ip-toiminnan tarpeet.

Koulutoimessa järjestettiin kolme kasvatuskumppanuuskoulutusta, joista kaksi suunnattiin myös 7 – 9 vuosiluokkien opettajille. Opettajat kokevat koulutukset erittäin tarpeellisiksi.

Kaikissa peruskouluissa otettiin käyttöön perusopetuslain mukainen kolmiportaisen tuen malli. Kelpo-hankkeen tuella opettajille järjestettiin asiaa käsittelevää koulutusta ja kaikissa peruskouluissa toimi ohjaava opettaja erityisen tuen asiakirjojen laatimisen tukena.

Kirkkonummen opetustoimi teki aktiivista yhteistyötä Länsi-Uudenmaan osaavaverkoston kanssa. Tieto- ja viestintäteknologian osalta opetustoimi on aktiivisesti mukana KuumaTVT-hankkeen Edu10 –hankkeessa, jonka kautta opettajille ja rehtoreille tarjottiin erilaisia TVT-aiheisia koulutuksia.

Opetustoimi anoi ja sai lisäävustuksen monikulttuurisen kerhotoiminnan käynnistämiseen. Määrärahalta on perustettu kouluihin erilaisia kerhoja ja järjestetty oppilaille asiaa käsitteleviä koulutustilaisuuksia.

Opetustoimi osallistui aktiivisesti KuumaTVT -hankeeseen. Opetustoimella on edustaja kaikissa hankkeen työryhmissä ja toimielimissä. Hankkeessa on kehitetty sekä opettajien täydennyskoulutusta että yhteistyössä kuumakuntien kanssa valmisteltu uuden sähköisen oppimisolusta käyttöönottoa. Syksyllä 2012 valmistui opetustoimen TVT-selvitys yhteistyössä Ramse Oy:n kanssa. Selvitys esiteltiin kunnanhallitukselle. Yhteistyötä kunnan tietohallinnon kanssa on tiivistetty ja kehitetty.

Lisäopetus järjestettiin Nissnikun koulussa. Yhteishaun ulkopuolista hakua kehitettiin Espoon kaupungin ja Omnian yhteistyön avulla niin, että niille kaikille perusopetuksen oppimäärän suorittaneille, jotka eivät saaneet yhteishaussa opiskelijapaikkaa, kyettiin osoittamaan jokin jatko-opintopaikka joko lisäluokalla, ammatillisessa koulutuksessa, oppisopimuskoulutuksessa tai pajatoiminnassa.

Lukiokoulutuksen osalta alueellista yhteistyötä laajennettiin sekä maantieteellisesti että sisällöllisesti. Merkittävä lisä alueyhteistyöhön on alkanut vuoden aikana kehittyä Kuuma-kuntien TVT-hankkeessa, jossa on ollut vakiintuneesti Porkkalan lukion edustusta hankkeen suunnittelu- ja kehitystehtävissä. Yhteistyö Kuuma-kuntien lukioiden kanssa on hankkeen myötä syvenemässä mm. opetusteknologian käytössä, hankintojen suunnittelussa ja lukiopedagogiikan kehittämisessä.

Lukiokoulutuksessa yhteistyö Kauniaisten lukion kanssa on jatkunut ja vahvistunut entisestään yhteisen Ympäristöwiki-hankkeen ja opetusministeriön rahoittaman lukion opinto-ohjauksen kehittämishankkeen 'Vaikuttavuutta yhteistyöllä' myötä. Tämän lisäksi sidosryhmäyhteistyötä on ylläpidetty niin korkeakoulujen kuin työ- ja elinkeinoelämän suuntiin ja tältä pohjalta järjestäneet ohjaustapahtumia ja toimintaa opiskelijoille. Suomen- ja ruotsinkielisen lukiokoulutuksen välillä. Myös molempien lukioiden opettajille järjestettiin yhteinen yritysvierailupäivän. Hankkeessa ovat väljemmin olleet mukana myös molempien kuntien ruotsinkieliset lukiot. Yhteistyö Kauniaisten lukion kanssa jatkuu myös tvh-hankeissa, joihin molemmat saivat vuonna 2012 alkanutta valtion rahoitusta.

Lukiokoulutuksessa laajennettiin alueellista yhteistyötä, kehitettiin oppilaanohjausta jatko-opintoihin suuntautuvaksi sekä otettiin kahden toimipisteen välinen etäopetusteknologia. Opetuspisteiden välistä opetusyhteistyötä on käynnistetty lukuvuoden 2012-2013 alusta aluksi lukujärjestysteknisin ratkaisuin. Tässä on huomioitu joitain mahdollisuuksia samanlaisuuteen ja siten reaaliaikaisen etäopetusteknologian käyttöön. Laitteistohankintoja ja tilankäytön mahdollisuuksia on alettu suunnitella, huomioiden kunnan laajemmat tvh-ratkaisut. Käytäntöjen pilotointia tavoitellaan aloitettavaksi seuraavana lukuvuonna. Yksittäisten kurssien opetuspisteestä riippumaton verkko-opetusta Fronter-oppialustan kautta on jo alettu toteuttaa esim. matematiikan opetuksessa, mikä mahdollisti tuloksellista lukiokurssien opiskelua jopa kesällä 2012.

Lukiokoulutuksessa kiinnitettiin johdonmukaisesti huomiota siihen, että lukio on jatko-opintoihin valmistavaa koulutusta. Tämä korostuu opinto-ohjauksessa ja sen kehittämisessä, osittain myös ministeriön rahoittamassa kehittämishankkeessa. Käytännössä opiskelijoille on järjestetty monipuolisesti tutustumismahdollisuuksia korkeakouluopintoihin mm. tiedekunta-vierailuina, esittelytilaisuuksina sekä aktiivisena osallistumisena jatko-opintomessuihin ja vastaaviin tapahtumiin. Porkkalan lukion innovaationa on otettu käyttöön ohjauspassi, johon opiskelijat keräävät lukioaikana merkintöjä tutustumisesta jatko-opintomahdollisuuksiinsa ja saavat aktiivisuudesta kurssin. Opiskelijoita on tutustutettu myös työelämän vaatimuksiin koulutusnäkökohtaa huomioiden ja keväällä 2012 järjestettiin tältä pohjalta lukion tet-päivä. Aineenopettajat ovat useilla kursseilla käyttäneet opiskelijoita vierailuilla korkeakouluissa tutustumassa alaan ja sen opiskeluun. Tämä ns. sulautuva ohjaus on tärkeä osa opinto-ohjauksen kehittämishanketta.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Tehokkaat opetuspalvelut <ul style="list-style-type: none"> • esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tuottavuuden parantaminen vuoden 2011 tasoon verrattuna 	Mittari/Seurantatapa Tuottavuuden suhteellinen muutos esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa vuonna 2012 verrattuna vuoteen 2011 <u>Tilanne 31.12.</u> Tavoiteltu tuottavuusasteen parantaminen jäi saavuttamatta, perusopetuksen tuottavuusaste heikkeni -4 %, lukiokoulutuksen -1 % ja esiopetuksen -6 %.
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko/ Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Tehokkaat ja kattavat opetuspalvelut <ul style="list-style-type: none"> • Esiopetusikäisten ikäluokasta kaikki (100 %) osallistuvat esiopetukseen (sk) • Perusopintonsa päättävien oppilaiden määrä = 100% 	Mittari/Seurantatapa Esiopetukseen osallistuvien suhteellinen osuus (%) esiopetusikäisten ikäluokasta <u>Tilanne 31.12.:</u> Esiopetukseen osallistui 94 % ikäluokasta. Päättötodistuksen saaneiden suhteellinen osuus (%) 9. vuosiluokan oppilasmäärästä <u>Tilanne 31.12.:</u> 99.99 %

<ul style="list-style-type: none"> Lukio-opintojen läpäisyn tehostaminen verrattuna vuoteen 2010. 	<p><u>Tilanne 31.12.:</u> 2012 valmistui 138 ylioppilasta 2009 nuorten lukiokoulutuksen aloitti 137 opiskelijaa. > 138/137 Vastaavat luvut vuosina 2010/2007 > 123/153</p>
--	--

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko/ Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
<p>Tavoite 3 / Tavoitetaso v. 2012</p> <p>Oppilaat / opiskelijat saavat riittävästi tukea opintojen suorittamiseen.</p> <p>Perusopetus</p> <ul style="list-style-type: none"> Eriyisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden määrä on pienempi kuin vuonna 2010. <p>Lukiokoulutus</p> <ul style="list-style-type: none"> Opintonsa keskeyttäneiden lukiolaisten määrä on pienempi kuin vuonna 2010 	<p>Mittari/Seurantatapa</p> <p>Eriyistä tukea saavien oppilaiden määrä vähennee vuoteen 2010 verrattuna ennaltaehkäisevien toimenpiteiden kehittämisellä.</p> <p><u>Tilanne 31.12</u> Suomenkielisessä perusopetuksessa erityisen tuen oppilaiden määrä oli 20.9.2012 7,5 % (296 erityisen tuen oppilasta/koko perusopetuksen oppilasmäärä), kun vastaava luku 20.9.2010 oli 9,8 % (378/3845). Muutos 2010 > 2012 2,3 %-yksikköä.</p> <p><u>Tilanne 31.12</u> Vuonna 2012: keskeyttäneiden osuus 2,3% opiskelijamäärästä (syksyn tilastopäivä). Vuonna 2010 keskeyttäneiden osuus 2,0%. Keskeyttävien määrä ja suhteellinen osuus 2012 oli hieman suurempi kuin 2010. Keskeyttäneisiin tilastoituu myös ammattikoulutukseen siirtynyt tai paikkakunnalta muuttava mutta lukio-opetuksessa jatkava opiskelija, joka kirjautuu vastaanottavan oppilaitoksen tulokseksi.</p>

RUOTSINKIELINEN VARHAISKASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Ruotsinkielinen lasten päivähoito					
Toimintatulot	693 982		693 982	642 137	51 845
Toimintamenot	-5 192 240	-30 500	-5 222 740	-5 052 207	-170 533
Toimintakate	-4 498 258	-30 500	-4 528 758	-4 410 070	-118 688
Ruotsinkielinen koulutoimi					
Toimintatulot	37 946		37 946	356 465	-318 519
Toimintamenot	-8 847 826		-8 847 826	-9 057 471	209 645
Toimintakate	-8 809 880		-8 809 880	-8 701 006	-108 874
Yhteensä					
Toimintatulot	731 928		731 928	998 602	-266 674
Toimintamenot	-14 040 066	-30 500	-14 070 566	-14 109 678	39 112
Toimintakate (S)	-13 308 138	-30 500	-13 338 638	-13 111 076	-227 562

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

*) Talousarviomuutosarake sisältää myös ns. resurssipankkisiirron 30.500 euroa.

Lautakunnan toimintakate toteutui n. 0,2 miljoonaa euroa talousarvion sitovaa toimintakatetta pienempänä.

RUOTSINKIELINEN LASTEN PÄIVÄHOITO

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Toimintatulot	693 982		693 982	642 137	51 845
Toimintamenot	-5 192 240	-30 500	-5 222 740	-5 052 207	-170 533
Toimintakate	-4 498 258	-30 500	-4 528 758	-4 410 070	-118 688

Tunnusluvut**RUOTSINKIELINEN LASTEN PÄIVÄHOITO**

Tunnusluvut / Ruotsinkielinen lasten päivähoito	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
0-6-vuotiaiden lukumäärä	634	706	669	639
Päivähoidossa olevat lapset %-ikäluokasta 0-6-vuotiaat	73	74	77	72
Lapsia kunnallisessa päivähoitossa	324	369	365	330
Lapsia yksityisessä päivähoitossa	137	150	150	129
Kunnallisen päivähoiton nettokust. euroa /lapsi	9 268	9 189	8787	9537
Lapsia kotihoidon tuen piirissä (S+R)	873	813	860	915
Päivähoidon nettokust. euroa / ikäryhmästä 0-6 v (S+R)/	6254	6422	6447	6686
0-6-vuotiaiden määrä (S+R)	4047	3965	4181	3948

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen**Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä**

Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit

Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012

Tehokkaasti toimivat päivähoitopalvelut / kunnallisen päivähoiton tuottavuus parantuu verrattuna vuoden 2011 tasoon

Mittari/seurantatapa

Tuottavuuden suhteellinen muutos vuonna 2012 verrattuna vuoteen 2011

Tilanne 31.12.

Ruotsinkieliset kunnalliset päiväkodit:
Vähimmäistavoitetta ei saavutettu. Tuottavuus huonontui -3,6 %.

Ruotsinkielinen perhepäivähoito:

Tavoite saavutettiin. Tuottavuus parani +0,3 % verrattuna vuoteen 2011.

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä

Sitoutunut ja osaava henkilöstö / Palvelujen tuotantotarpeisiin ja -tapoihin vastaaminen

Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012

Pedagogisesti pätevä ja riittävä kasvatushenkilöstö päivähoitossa

- Kelpoisuusehdot täyttävien lastentarhanopettajien ja lähihoitajien osuus kasvatushenkilöstöstä = 100

Mittari/seurantatapa

Kelpoisuusehdot täyttävien lastentarhanopettajien ja lähihoitajien suhteellinen osuus 5 kuukautta tai pitempään kestävässä palvelussuhteissa.

Tilanne 31.12.

61 % (pätevien lastentarhanopettajien osuus 59 %, pätevien lähihoitajien/lastenhoitajien osuus 62 %) Pätevän ruotsinkielisen päiväkotihenkilöstön, erityisesti lastentarhanopettajien, puute on ollut pitemmän aikaa suuri pääkaupunkiseudulla. Koska myös monet pätevät lähihoitajat tekevät lastentarhanopettajien sijaisuuksia, lähihoitajien epäpätevyysprosentti suurenee.

<ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön vaihtuvuus < 10 % 	<p>Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus (irtisanoutuneet)</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus oli 3,2 %.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Poissaolopäivien keskimääräinen lukumäärä/henkilötyövuosi pienempi kuin vuonna 2011 	<p>Henkilökunnan poissaolopäivien ja henkilötyövuosien suhdeluku vuosina 2011 ja 2012</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> 1.1.–31.12.2012 välisenä aikana poissaolopäivien keskimääräinen lukumäärä vakituisen kasvatushenkilökunnan keskuudessa (sairauspoissaolot, lomat ja muut, poislukien lakisääteiset poissaolot) oli 69,2. Vastaava luku 1.1.–31.12.2011 oli 90,6.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Lasten ja kasvatushenkilökunnan määrä päiväkodeissa: enintään 4 alle 3-vuotiasta lasta/1 kasvatusvastaava, enintään 7 yli 3-vuotiasta lasta/1 kasvatusvastaava 	<p>Lasten ja kasvatushenkilökunnan määrän toteutunut suhdeluku</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> Otosviikoilla (viikot 10–11 ja 43–44) suhdelukuja seurattiin keskitetysti ja tehostetusti (5 kertaa päivässä). Seuranta osoitti, että sekä kunnallisen että yksityisen päivähoiton suhdeluvut olivat vähintään päivähoitoasetuksen 6 §:n mukaiset, 4 alle 3-vuotiasta lasta/1 kasvatusvastaava ja 7 yli 3-vuotiasta lasta/1 kasvatusvastaava. Vain hetkittäin esiintyi joissakin yksiköissä tilanteita, joissa suhdeluku oli liian pieni.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Perhepäivähoitajien ammattitutkinnon suorittaneiden määrän lisääminen perhepäivähoidossa. 	<p>Prosentuaalinen ammattitutkinnon suorittaneiden määrän lisäys</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> 1.1.–31.12.2012 välisenä aikana kukaan (0 %) perhepäivähoitajista ei ole suorittanut ammattitutkintoa. Vastaava luku 1.1.–31.12.2011 oli 0 %.</p>

RUOTSINKIELINEN KOULUTOIMI

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	37 946		37 946	356 465	-318 519
Toimintamenot	-8 847 826		-8 847 826	-9 057 471	209 645
Toimintakate	-8 809 880		-8 809 880	-8 701 006	-108 874

Tunnusluvut

RUOTSINKIELINEN KOULUTOIMI

Tunnusluvut / Ruotsinkielinen koulutoimi	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
<i>Esiopetus</i>				
Esiopetus: oppilasmäärä 20.9	112	111	110	115
<i>Peruskoulu:</i>				
Peruskoulu oppilasmäärä 20.9	1 023	1 040	1 044	1 039
Kustannukset euroa / oppilas	5 901		6 673	6 645
<i>Lukiokoulutus:</i>				
Oppilasmäärä 20.9	205	226	220	217
Kustannukset euroa / oppilas	5 901		6 377	6 589

Muutosten vaikutus toimintaan

Sisäiset muutokset

Kunnanvaltuusto päätti 18.6.2012 § 64, että Friggesby skola jatkaa toimintaansa 1.8.2012 jälkeen.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous/ Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/seurantatapa
Tehokkaasti toimivat opetuspalvelut <ul style="list-style-type: none"> Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tuottavuus parantuu vuoteen 2011 verrattuna 	Tuottavuuden suhteellinen muutos esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa vuonna 2012 verrattuna vuoteen 2011 <u>Tilanne 31.12.</u> Esiopetus: Esiopetuksen tuottavuus parani +12 %.

	<p>Perusopetus: Perusopetuksen tuottavuus pieneni -1 %.</p> <p>Lukiokoulutus: Lukiokoulutuksen tuottavuus pieneni -6 % vuoden toisen kolmanneksen aikana</p>
--	--

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko/ Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/seurantatapa
<p>Tehokkaat ja kattavat opetuspalvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esiopetusikäisten ikäluokasta kaikki (100 %) osallistuvat esiopetukseen • Perusopintonsa päättävien oppilaiden määrä = 100 % • Lukio-opintojen läpäisyn tehostaminen verrattuna vuoteen 2010. 	<p>Esiopetukseen osallistuvien suhteellinen osuus (%) esiopetusikäisten ikäluokasta</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> 100 %</p> <p>Päättötodistuksen saaneiden suhteellinen osuus (%) 9. vuosiluokan oppilasmäärästä</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> 100 %</p> <p>Ylioppilastutkinnon vuonna 2012 suorittavien opiskelijoiden osuus verrattuna uusien opiskelijoiden määrään lukuvuonna 2009–2010</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> 86 % lukuvuoden 2009–2010 uusista opiskelijoista suoritti ylioppilastutkinnon vuonna 2012. Vastaava osuus vuonna 2010 oli 75 %.</p>

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko/ Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoite 3 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/seurantatapa
<p>Oppilaat/opiskelijat saavat riittävästi tukea opintoihinsa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niiden peruskoulun oppilaiden osuus, joilla on päätös erityisestä tuesta, on pienempi kuin vuonna 2010 • Opintonsa keskeyttäneiden lukio-opiskelijoiden määrä on pienempi kuin vuonna 2010 	<p>Eriyistä tukea saavien oppilaiden määrä vähenee vuoteen 2010 verrattuna ennaltaehkäisevien toimenpiteiden kehittämisellä.</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> Osuus v. 2010: 5,9 % Osuus v. 2012: 5,0 %</p> <p>Opintonsa keskeyttäneiden opiskelijoiden suhteellinen osuus (%) lukion oppilasmäärästä</p> <p><u>Tilanne 31.12.</u> 0,45 % (2012), 0,50 % (2010)</p>

LIIKUNTALAUTAKUNTA

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Liikuntapalvelut					
Toimintatulot	84 750		84 750	113 250	-28 500
Toimintamenot	-1 988 418		-1 988 418	-2 050 369	61 951
Toimintakate	-1 903 668		-1 903 668	-1 937 119	33 451
Kirkkonummen uimahalli					
Toimintatulot	633 308		633 308	606 498	26 810
Toimintamenot	-864 074		-864 074	-959 231	95 157
Toimintakate	-230 766		-230 766	-352 733	121 967
Yhteensä					
Toimintatulot	718 058		718 058	719 748	-1 690
Toimintamenot	-2 852 492		-2 852 492	-3 009 600	157 108
Toimintakate (S)	-2 134 434		-2 134 434	-2 289 852	155 418

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Liikuntapalveluiden toimintatuotot olivat hieman ennakoitua suuremmat, mutta lämmitettävän tekonurmen käytöstä perittävät tulot jäivät n. 10 000 € pienemmiksi kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui siitä, että kenttää ei pystytty aina pitämään käyttökunnossa aikaisin alkaneen talven lumisateiden myötä. Liikuntapalveluiden ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito toteutetaan tilaaja-tuottajamallilla yhdyskuntatekniikan toimialalta. Talven johdosta liikuntapaikkojen ylläpitoon varatut määrärahat (rakennusten ja alueiden kunnossapito) ovat vuonna 2012 ylittyneet n. 100 000 €. Sääolosuhteiden takia liikuntapaikkojen talviylläpitoon liittyvät auraus-, lumensiirto- ja lämmityskulut olivat ennakoitua huomattavasti suuremmat.

Uimahallin toiminnallisissa tavoitteissa uimahallin kävijämäärät ovat jääneet hieman tavoitteista johtuen siitä, että vuoden loppu puolella kävijämäärä on hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna. Talvi alkoi jo marraskuussa, mikä vaikuttaa selvästi aina uimahallin kävijämääriin. Toimintakate ei toteutunut talousarvion mukaisesti tulokertymän jäädessä tavoitetta alhaisemmaksi sekä toimintamenojen ylittäessä talousarvion. Uimahallin lämmitys-, sähkö- ja vesimaksukustannukset nousivat noin 60 000 €. Lisäksi uimahallille on jouduttu uusimaan sen ylläpitoon ja toiminnalle tarvittavia laitteita ja koneita vuoden aikana normaalia enemmän. Rekrytointivaikeudesta johtuen uimahallilla on jouduttu käyttämään siivoushenkilöstön työtehtävien tekemiseen ostopalvelua. Ostopalvelun käyttö on minimoitu vähentämällä kyseiseen toimintoon käytettävää henkilötyöaika suorittamalla osa toiminnoista muun henkilöstön voimin. Uimahallilla toteutettuja ohjattuja liikuntaryhmiä lisättiin edelleen aiemmas- ta ja ryhmät toteutuivat suunnitellusti.

LIIKUNTAPALVELUT**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	84 750		84 750	113 250	-28 500
Toimintamenot	-1 988 418		-1 988 418	-2 050 369	61 951
Toimintakate	-1 903 668		-1 903 668	-1 937 119	33 451

Tunnusluvut**LIIKUNTAPALVELUT**

Tunnusluvut / Liikuntapalvelut	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Liikuntatoimen kustannukset euroa / asukas	72	73	74	75

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Uudistuva palveluverkko/Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Erityisryhmien liikuntaryhmien monipuolistaminen/ 85 liikuntaryhmää	ryhmien määrä vuodessa
	<i>Tilanne 31.12:</i> 90 ryhmää

KIRKKONUMMEN UIMAHALLI**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	633 308		633 308	606 498	26 810
Toimintamenot	-864 074		-864 074	-959 231	95 157
Toimintakate	-230 766		-230 766	-352 733	121 967

Tunnusluvut**UIMAHALLI**

Tunnusluvut / Uimahalli	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Uimahalli / Kävijämäärä	196 921	199 164	200 000	188 876

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Uudistuva palveluverkko/Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Tilojen tehokas käyttö / allasosaston asiakasmäärä 170 000	Kävijämäärät
	<i>Tilanne 31.12.:</i> 161 775 kävijää
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Uudistuva palveluverkko	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Palveluiden lisääminen / liikunnanohjausryhmien määrä 40 ryhmää	liikunnanohjausryhmien määrä vuodessa
	<i>Tilanne 31.12.:</i> 74 ryhmää

NUORISOLAUTAKUNTA

NUORISOPALVELUT

Talousarvion toteutuminen

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Nuorisopalvelut					
Toimintatulot	240 120		240 120	288 073	-47 953
Toimintamenot	-1 383 226		-1 383 226	-1 415 623	32 397
Toimintakate (S)	-1 143 106		-1 143 106	-1 127 550	-15 556

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Talousarvion sitova toimintakate ja toimintatavoitteet toteutuivat suunnitellusti.

Masalan Ljusdalan nuoriso- ja teatteritalon esitystekniseen varusteluun ja Veikkolan entisen K-hallin nuorisotilojen ensikertaiseen kalustamiseen käytettiin noin 90 t€ käytettävissä olevasta määrärahas-
ta.

Tunnusluvut

NUORISOPALVELUT

Tunnusluvut / Nuorisopalvelut	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
0-28 vuotiaiden määrä	13 611	14 122	14 400	14 400
Kustannukset euroa / 0 - 28-vuotiaat	90	88	95	98

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä	
Uudistuva palveluverkko/asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Nuorten harrastusmahdollisuuksien lisääminen/ -Alueellista nuorisotoimintaa toteutetaan 6:ssa nuorisotilassa.	Kävijämäärä <u>Tilanne 31.12.:</u> Toteutettu kuudessa nuorisotilassa, kävijämäärä 63 088.
-Leirejä ja kesäkerhoja toteutetaan 11 kpl, uu- tutena nuorten hip hop leiri	Toteutettu 13 kpl: hiihtolomaleiri, sirkusleiri, teatterileirit (2), Hiphop- leiri, Touhuleiri, bändileiri, Summer Up- kesätoiminta, kesäkerhot; Finnsbacka, Gesterby, Masala, Veikkola, Laajakallio, kävijämäärä yh- teensä 330.

<p>- Nuorten teatteri-ilmaisun ryhmiä on 5 kpl</p> <p>- Nuorten teatteriesityksiä on 20 kpl</p> <p>- Kesäteatteri "Utopia" Masalan Ljusdalassa, esityksiä 20 kpl</p> <p>- Nuorisokonsertteja toteutetaan 2 kpl</p>	<p>Nuorten teatteri-ilmaisun ryhmiä on kuusi, yhteensä kävijöinä 82 nuorta.</p> <p>Teatteriesityksiä oli 36 kpl. Helmikuussa Teatteriryhmä Rigor Mortis esitti Dario Fon:n näytelmän "Työnantajan hautajaiset". Esityksiä 9 kpl, ja katsojia yhteensä 397.</p> <p>Maaliskuussa Teatteri Uusituuli esitti William Shakespearen kirjoittaman näytelmän "Paljon melua tyhjässä". Esityksiä 8 kpl, katsojia yhteensä 419.</p> <p>Huhtikuussa Teatteri Muurahainen esitti Devising-menetelmällä toteutetun näytelmän Tokio-Milano-Masala. Esityksiä 9 kpl, katsojia yhteensä 346.</p> <p>Kädenjälki-ryhmä esitti Lauri Vennosen näytelmän Valkoinen Hirvi. Esityksiä 10 kpl, katsojia 378.</p> <p>Kaikki Masalan Nuorisoteatterin katsojat yhteensä 3 665 (teatteriesitykset, leirien loppunäytökset, vierailut).</p> <p>Kesäteatterinäytelmä Sointulan esityksiä oli yhteensä 22, katsojamäärän ollessa 1955.</p> <p>Kanttula-Rock, nuorisoyhtyeiden konsertti pidettiin 27.3.2012 viiden yhtyeen voimin Kantvikin koululla, kävijöitä oli 73.</p> <p>Nuorisokonsertti Masalan monitoimitalolla 14.12.2012, esiintyjinä Gracias, Juno, Noah Kin, tavoitti 111 kävijää.</p>
--	--

<p>Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko/ asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut</p>	
<p>Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012</p> <p>Nuorten sosiaalinen tukeminen/ - Rötöksiin syyllistyneet nuoret vanhempineen puhutetaan nopean puuttumisen työryhmän toimesta/yhteensä 50 nuorta ja vanhempaa</p> <p>- Katupartiointia toteutetaan perjantai-iltaisina kunnan alueella 15 kertaa vuoden aikana.</p>	<p>Mittari/Seurantatapa</p> <p>Kävijämäärä <u>Tilanne 31.12.</u> Puhutettu 84 nuorta ja 119 vanhempaa.</p> <p>Katupartiointia toteutettu perjantai-iltaisina 13 kertaa vuoden aikana, tavoittaen yhteensä 452 nuorta.</p>

<p>- Päihdekyselytunteja toteutetaan kouluissa 6-luokkalaisille/tavoitetaan 300 nuorta</p> <p>- Laillisuuskasvatusta tukevia näppäriluentoja järjestetään 7-luokkalaisille/tavoitetaan 350 nuorta</p> <p>- Koulujen kanssa tehdään yhteistyötä 7-luokkalaisten ryhmäytymisessä/tavoitetaan 360 nuorta</p> <p>- Suomen ja ruotsinkielisessä nuorten työpajatoiminnassa on keskimäärin 20 nuorta vuoden aikana</p> <p>- Pulmakulma-nettipalvelun avulla annetaan nuorten tieto- ja neuvontapalveluja /tavoitetaan 40 nuorta</p> <p>- Sosiaalista mediaa käytetään nuorisotyön välineenä/tavoitetaan 1 000 nuorta</p>	<p>Päihdekyselytunneilla 6-luokkalaisille ja sitä vanhemmille on tavoitettu yhteensä 419 nuorta kävijää.</p> <p>Laillisuuskasvatusta tukevia näppäri/laillisuuskasvatustunteja pidettiin Veikkolan, Kirkkoharjun ja Nissnikun kouluilla tavoittaen yhteensä 355 kävijää.</p> <p>7-luokkalaisten ryhmäytyksiin osallistui yhteensä 384 kävijää Kirkkoharjun, Masalan ja Veikkolan kouluissa.</p> <p>Omnian nuorten työpajatoimintaan on osallistunut 17 nuorta ja etsivään nuorisotyöhön 80 nuorta.</p> <p>SVEPS:n työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön on osallistunut yhteensä 23 nuorta.</p> <p>Pulmakulma nettipalvelu on tarkoitettu 12 -25 vuotiaille nuorille. Nuoria kiinnostivat hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin liittyvät ongelmat. Tavoitettu 52 nuorta kävijää.</p> <p>Sosiaalisen median, facebookin kautta tavoitettiin 1 480 nuorta kävijää. Facebookin kautta markkinoidaan nuorille nuorisotoimen ja muiden tahojen tapahtumia ja toimintaa.</p>
--	--

YHDYSKUNTATEKNIIKAN LAUTAKUNTA

Talousarvion toteutuminen

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Kehittämis- ja yhteiset palvelut					
Toimintatulot	486 000		486 000	554 702	-68 702
Toimintamenot	-2 379 121		-2 379 121	-2 498 100	118 979
Toimintakate	-1 893 121		-1 893 121	-1 943 398	50 277
Joukkoliikenteen tuki					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-3 642 249	-180 000	-3 822 249	-3 820 719	-1 530
Toimintakate	-3 642 249	-180 000	-3 822 249	-3 820 719	-1 530
Yhteensä					
Toimintatulot	486 000		486 000	554 702	-68 702
Toimintamenot	-6 021 370	-180 000	-6 201 370	-6 318 819	117 449
Toimintakate (S)	-5 535 370	-180 000	-5 715 370	-5 764 117	48 747

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Kirkkonummen kunnan myönteinen kehitys jatkui, vaikka taloussuhdanne on ollut epävakaa vuonna 2012. Kunnan väestönkasvu jatkui, palvelujen kysyntä pysyi vakaana ja toiminnan sopeuttaminen kunnan taloudelliseen tilanteeseen oli haasteellinen. Yhdyskuntatekniikan toimialalla vuonna 2010 tehtyjen organisaatiomuutosten seurauksena on muodostettu tarkoituksenmukaisia tehtäväkokonaisuuksia, tehostettu toimintaa sekä parannettu asiakaspalvelua. Muutokset on koettu toimialalla pääsääntöisesti myönteisinä: työtyytyväisyyskyselyn tulokset ovat nousujohteiset ja asiakaspalvelukyselyn palaute on kannustavaa. Viimeisimmät työtyytyväisyys- ja asiakaspalvelukyselyt tehtiin vuonna 2012. Myös sairauspoissaolot kääntyivät maltilliseen laskuun.

Kirkkonummen kunnan asumisen ja yritystoiminnan kaavavarannot ovat edelleen hyvät vertailuna muihin KUUMA-kuntiin. Asuntorakennusoikeutta on noin 6000 asukkaalle, toisin sanoen 2500 - 3000 asuntoa. Merkittävä osa rakentamismahdollisuuksista on kuitenkin yksityisten maaomistajien mailla.

Ensimmäisessä vuonna 2008 hyväksytyssä Helsingin seudun kuntien ja valtion MAL-aiesopimuksessa Kirkkonummen kunta sitoutui vuosittain tuottamaan 475 asuntoa, joista 20 % tuli olla ARA-vuokra-asuntotuotantoa (95 as. / v.). Kirkkonummen kunta onnistui toteuttamaan ohjelmakaudella 53 % asuntotuotantotavoitteestaan (KUUMA-kuntien keskiarvo 50 %), sen sijaan ARA-rakentaminen on ollut kunnassa olematonta.

Vuonna 2012 Helsingin seudun kuntien ja valtion kesken solmittiin uusi MAL-aiesopimus. Toteutusohjelma MAL 2020 mukaan vuosina 2012 - 2015 Kirkkonummi sitoutuu vuosittain toteuttamaan 320 asuntoa, joista 20 % tulee olla ARA-vuokratuotantoa (65 as. / v.). Asuinrakennusoikeutta kunnan tulee kaavoittaa vuosittain 30 000 kem².

Vuonna 2012 valmistui 309 asuntoa, joista valtion tukemia vuokra-asuntoja erityisryhmälle 12. Kunta on reagoinut niukkaan vuokra-asuntotuotantoon ja merkittävimpien uusien asuinkerrostalopainotteisten asemakaavojen maankäyttösopimuksissa on ARA-tuotantovelvoite. Vuonna 2012 asuinrakentamisoikeutta kaavoitettiin noin 33 500 kem².

Kunnan pientalotonttutuotannon turvaamiseksi Haapiorinteen ja Prikirannan vireillä olevat asemakaavahankkeet ovat tärkeitä. Muita asuntotuotannon osalta keskeisiä hankkeita ovat Tolsan asemanseudun, Tinanpuiston ja Vesitornimäen asemakaavat, joista Tolsa tuli lainvoimaiseksi vuonna 2012. Kahta muuta vietiin eteenpäin vuonna 2012. Edellä luetellut hankkeet ovat kerrostalopainotteisia ja tarjoavat kukin asunnot noin 650 - 750 asukkaalle vaikuttaen myönteisesti mm. MAL-aiesopimuksen vuosittaisen asemakaavoitetun asuntotuotannon toteutumiseen.

Kirkkonummen alueella linja-autoliikenteen järjestämistapa muuttuu syysliikenteen alussa 2014, kun joukkoliikennelain mukaiset siirtymäkauden yksinoikeussopimukset päättyvät ja HSL toimivaltaisena viranomaisena päättää liikenteen järjestämisestä. Vuonna 2012 HSL teetti selvityksen, jossa vertailtiin erilaisten sopimus- ja hankintamallien soveltuvuutta Kirkkonummen liikenteeseen. Selvitystyön perusteella valittiin Kirkkonummen alueella välimalli, jossa sovelletaan HSL:n nykyisen bruttosopimuksen ja reittipohjaisen käyttö-oikeussopimuksen parhaita ominaisuuksia.

KEHITTÄMIS- JA YHTEISET PALVELUT

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	486 000		486 000	554 702	-68 702
Toimintamenot	-2 379 121		-2 379 121	-2 498 100	118 979
Toimintakate	-1 893 121		-1 893 121	-1 943 398	50 277

Tunnusluvut

KEHITTÄMIS- JA YHTEISET PALVELUT

Tunnusluvut / Kehittämis- ja yhteiset palvelut

Yhdyskuntasuunnittelu

	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TP 2012
Vuoden aikana aloitetut kaavahankkeet, OAS, kpl	9	8	15	8
Vuoden aikana hyväksytyt (osa)yleiskaavahankkeet, kpl/ha		0/0	3	0/0
Vuoden aikana hyväksytyt asemakaavat ja -muutokset, kpl/ha	7/75	7/130	8/100	7/146
Vuoden aikana hyväksytyt ranta-asemakaavat, kpl/ha	3/55	3/110	5/180	3/130

Tontti- ja paikkatietopalvelut

	TP 2010	TA 2011	TA 2012	TP 2012
Tiekuntien määrä 31.12.	261	261	265	262
Yksityisteiden pituus, km (31.12.)	349	366	371	367
Luovutetut/varatut AO-tontit, kpl	62	50	50	15
Luovutetut tuottajamuotoiset tontit, rakennusoikeus k-m2	12 460	6 000	6 000	6 900

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Koko toimialaa koskeva asiakaskysely ulkoisten asiakkaiden tarpeiden kartoittamiseksi ja asiakaspalvelun, viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittämiseksi. Tavoite: keskiarvo 3,18 tai >. (Vuonna 2011 keskiarvo 3,18, asteikolla 1-5) Hallinto henkilöstön uuden toimintamallin jalkauttaminen.	Mittari/Seurantatapa Kerran vuodessa kysely Digium Oy:n ohjelmalla sähköisesti kunnan kotisivujen kautta sekä paperiversiona. <u>Tilanne 31.12.:</u> Asiakaskysely suoritettiin maaliskuussa. Keskiarvo oli 3,53 asteikolla 1-5, joten tavoite saavutettiin. <u>Tilanne 31.12.:</u> Hallinto henkilöstön uusi toimintamalli on osoittautunut toimivaksi ja kehityskeskustelujen kautta saatu palaute hallinto henkilöstöltä on ollut positiivista. Kehitystyötä tullaan jatkamaan edelleen vuonna 2013.
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Sitoutunut ja osaava henkilöstö / Tavoitteisiin ja yhteistyöhön sitoutunut hyvinvoiva henkilöstö	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Henkilöstöä kohdellaan tasapuolisesti ja kannustavasti, palautetta antaen. Kaikilla on selkeät tehtäväkuvaukset ja mahdollisuus kehittää osaamistaan omien voimavarojen mukaan. Työpaikkalaverit ja kehityskeskustelut ovat osa jokapäiväistä toimintaa.	Mittari/Seurantatapa Kehityskeskustelut Työpaikkalaverit Työtyytyväisyyskysely Työterveyshuollon raportit, jotka tuodaan henkilöstön tietoon toimialan yhteistoimintaryhmän kautta. <u>Tilanne 31.12.:</u> Kehityskeskustelut ja työpaikkakokoukset on pidetty säännöllisesti, suunnitelman mukaisesti. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset ovat olleet erinomaiset. Työterveyshuollon raportit on annettu henkilöstölle tiedoksi ja esimiehiä on kehoitettu keskustelemaan raporttien pohjalta alaistensa kanssa.

KAAVOITUS JA LIIKENNEJÄRJESTELMÄPALVELUT

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

<p>Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla / Kehittyvät seudulliset yhteistyömallit ja -verkot.</p>	
<p>Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012</p> <p>Seudullinen yhteistyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • seudullinen vaikuttaminen esim. maakunta-kaavan uudistamisessa ja HSL:n toiminnassa sekä Helsingin seudun, KUUMA-kuntien ja naapurinkuntien kesken • osallistuminen Helsingin seudun (HLJ 2011) ja Länsi-Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmien aiesopimusten valmisteluun ja seurantaan sekä niiden jatkohankkeisiin • KUUMA-kuntien laadukas pientaloasumisen hanke tähtää asuntoalueiden parempaan suunnitteluun ja toteuttamiseen 	<p>Mittari/Seurantatapa</p> <p>Osallistuminen seudulliseen yhteistyöhön Lausuntoehdotusten antaminen</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u> Kunta on antanut lausunnon Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Loppuvuonna 2012 toimialalla valmisteltiin lausunto em. ehdotuksen uudistuneista kaupan ratkaisuja. Uudenmaan liiton tavoite saada kaava maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi vuonna 2012 ei toteutunut.</p> <p>Vuonna 2012 solmittiin Helsingin seudun kuntien ja valtion kesken uusi MAL-aiesopimus, joka käsittää maankäytön, asumisen ja liikenteen. Kuluneen vuoden aikana pantiin käyntiin myös seudun maankäyttösuunnitelman (MASU) valmistelutyö.</p> <p>Vuonna 2012 käynnistyi HLJ 2015 ja Länsi-Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmahankkeet.</p> <p>Vuonna 2012 valmistuivat KUUMA-hankkeista pientaloasumisen laatuhanke ja kuntien yhteinen kehityskuva.</p>
<p>Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla / Tasapainoinen väestönkasvu ja -rakenne sekä väestön hyvä elämä.</p>	
<p>Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012</p> <p>Taajamien ja kylien osayleiskaavoitus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suunnittelualueelle tavoitetila sekä laajempi näkemys sen kehityspolusta, joka on otettava huomioon eri toimialojen suunnitelmissa • täydennysrakentamiskohteet selvitettävä • taajamissa liikennejärjestelmäsuunnittelu <p>Asemakaavoitus:</p> <p>Monipuolinen asuntotuotanto</p> <ul style="list-style-type: none"> • erilaiset asumisvaihtoehdot ottaen huomioon esim. asumistrendien ja ikääntymisen vaikutukset <p>Liikenteen solmukohtien kuten aluekeskusten ja asemaseutujen kehittäminen</p>	<p>Mittari/Seurantatapa</p> <p>Vuoden 2012 kaavoitusohjelman toteutuminen</p> <p><u>Tilanne 31.12.:</u></p> <p><u>Yleiskaavoitus</u> Vuoden aikana etenivät sekä Jorvaksen ja Inkilän että Gesterbyn ja Sepänkylän osayleiskaavahankkeet. Myös Kuntakeskuksen 2. vaiheen osayleiskaava sekä siihen liittyvä Kuntakeskuksen kehityskuvan päivittäminen pantiin vireille. Kantvikin osayleiskaava pannaan vireille vuonna 2013, koska alueen luontoselvitykset laaditaan vasta kesällä 2013. Kylmälän osayleiskaavoitus jatkuu vuonna 2013.</p>

- luodaan edellytykset mm. laadukkaalle asumiselle, elinvoimaiselle yritystoiminnalle sekä liikkumiselle ja virkistykseksi

Liikennejärjestelmäsunnittelu maankäytössä

- aluekohtainen liikennejärjestelmäsunnittelu
- joukkoliikenteen edistäminen, myös liityntäliikenne ja -pysäköinti toimivaksi

Elinkeinopoliittikka

- tavoitteet selvitetään kaavoitusprosessien aikana sekä mahdollisuuksien mukaan niiden edistäminen suunnittelussa

Liikenneturvallisuus:

- liikenneturvallisuustyön koordinointi
- kävelyn ja pyöräilyn edistäminen
- liikkumisen ohjaus päämääränä suosia ympäristöllisesti kestäviä liikkumismuotoja

Asemakaavoitus

Tolsan asemanseudun ja Masalan Köpaksenkulman asemakaavat tulivat lainvoimaiseksi vuonna 2012. Asuntotuotannon näkökulmasta Masalan Tinanpuisto ja kuntakeskuksen Vesitorinmäki ovat tärkeitä.

Kantvikin suunnalla sijaitsevat pientaloasumisen kaavahankkeet, Haapiorinne ja Prikiranta, ovat edenneet odotetusti. Myös Sarvvikinkallion kaavamuu- tos edistää asuntotuotantomahdollisuuksia. Munkinmäen maankäyttöä tutkitaan diplomityössä, joka valmistuu vuoden 2013 alussa. Veikkolan Perälänjärven, Sorttiaseman ja Sjökul- lan oppimiskeskuksen asemakaavahankkeet ovat valituksenalaisia. Perälänjärven asemakaavasta Uudenmaan ELY-keskus teki myös oikaisuvaatimuksen, johon kunta on vastannut. Myös kahdesta ranta-asemakaavasta on valitettu.

Liikennejärjestelmäsunnittelu

Kuntakeskuksen liikennejärjestelmäsunnitelma laatiminen ei käynnistynyt vuonna 2012, koska alueen maankäytön suunnittelun edellyttämät luontoselvitykset valmistuvat vasta vuoden 2013 alkupuolella.

Yritystontit

Kunnan elinkeinopoliittisesti merkittävin hanke on Inkilänportin asemakaavahanke, joka oli luonnoksena nähtävillä syksyllä 2012. Aikataulul- lisesti hanke kytkeytyy Jorvaksen ja Inkilän osa- yleiskaavan etenemiseen.

Perälänjärven asemakaavassa on muutama uusi yritystontti. Vuoden 2012 lopulla lautakunta antoi evästyksen Veikkolanportin asemakaavan laati- miselle. Veikkolan teollisuusalueen kaavamuu- tosehdotus asetettiin nähtäville vuoden 2012 lo- pulla.

Prisman alueen kehittämiseen tähtäävä Munkin- niityn kaavahanke kuntakeskuksessa ei ole edennyt odotetusti, koska liikennetarkaisut edel- lyttävät yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Kantvikin teollisuusalueen kaavamuu- tos on vi- reillä.

Liikenneturvallisuus

Etenkin asemakaavoissa liikenneturvallisuus- haasteet konkretisoituvat.

Kirkkonummen liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta on ollut aktiivista. Työryhmä on järjestä- nyt useita tapahtumia.

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä

Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla / Tasapainoinen väestönkasvu ja -rakenne

Tavoite 3 / Tavoitetaso v. 2012

Taloudellisesti edulliset asemakaavat

- kaavojen käsittely- ja hyväksymisvaiheessa selvitetään kaavataloutta
- edistetään täydennysrakentamisen kaava-hankkeita

Maankäyttöä ja liikkumista palveleva liikennejärjestelmä

- asukasluvun ja liikennemäärien kasvu johtavat tilanteeseen, jossa liikennejärjestelmän toimivuus lähitulevaisuudessa edellyttää merkittäviä liikenneinvestointeja

Mittari/Seurantatapa

Kaavataloudellinen tehokkuus:

- Kunnan suunnitteluhankkeissa on käytössä ns. SUTO-toiminta (suunnittelu ja toteutus) ja maanomistajavetoisia hankkeita sekä osayleiskaavoja ohjaa ja valmistelee suunnittelu-ryhmä. Tarvittaessa järjestetään erilaisia teemakokouksia.

Tilanne 31.12.:

Asemakaavahankkeissa SUTO-toiminta on vakiintunut ja käytössä. Maankäyttösopimuksissa otetaan huomioon kaavatalouden aiheuttamat kustannukset.

- Kunnan kaavahankkeissa päätösasiakirjoihin liitetään arvio kaavan toteuttamiskustannuksista, vastaavasti maankäyttösopimukset pitävät sisällään ns. maanomistajavetoisten hankkeiden kustannustiedot

Tilanne 31.12.:

Periaatteet ovat vakiintuneet ja käytössä.

- HSL kytketään lähivuosina tiiviimmin mukaan maankäytön suunnitteluun joukkoliikenteen käytön edistämiseksi.

Tilanne 31.12.:

Kaavoitus- ja liikennejärjestelmäpalvelut toimittavat merkittävien kaavahankkeiden lausuntopyynnöt HSL:lle. Keskeisissä hankkeissa käydään tarvittaessa suunnitteluvaiheessa läpi myös joukkoliikenteen järjestämisen toimintaedellytykset.

TONTTI- JA MITTAUSPALVELUT**Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen**

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Kunnan yhteinen paikkatietoihin liittyvien sähköisten palveluiden kehittämistavoitteet määritellään Kunnan internetsivuilla olevaa julkista karttakäyttöliittymää sekä sisäisessä käytössä olevaa kartta- tuotantojärjestelmää on kehitetty edelleen.	Mittari/Seurantatapa Paikkatietojärjestelmän kehittäminen laatimalla paikkatietostrategia <u>Tilanne 31.12.:</u> Paikkatietostrategia on laadittu ja käsitellään yhdyskuntatekniikan lautakunnassa alkuvuodesta 2013.
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Investointihuippujen hallinta.	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Sepänkannas III kaava-alueelta varataan/myydään 50 omakotitonttia vuonna 2012. Kolsarin, Sepänkannaksen ja Ravalsintorin alueilta myydään 3-5 rivi- ja kerrostalotonttia vuonna 2012. Osa tonteista varataan ARA-asuntotuotantoon.	Mittari/Seurantatapa Myytyjen/varattujen tonttien määrä, kpl <u>Tilanne 31.12.:</u> Sepänkannas III -alueelta oli myynnissä 28 tonttia, joista 30.12 mennessä myytiin 11 ja varattuna oli 4 tonttia. Rivi- ja asuinpientalotontteja on myyty Kolsarista Ravalsintorin alueelta yhteensä 4 tonttia ja varattuna on Kolsarista 2 tonttia. ARA-asuntotuotantoon kysyntää tonteista ei ollut.

JOUKKOLIIKENTEEN TUKI

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Toimintatulot					
Toimintamenot	-3 642 249	-180 000	-3 822 249	-3 820 719	-1 530
Toimintakate	-3 642 249	-180 000	-3 822 249	-3 820 719	-1 530

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä

Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla / Väestön hyvä elämä

Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012

Joukkoliikenteen palvelutaso

- asiakkaille tarjotaan laadukkaat, kustannustehokkaat ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut

Kuntaosuuden kehitys

- Kuntaosuus ei nouse yli 50% kustannuksista

Linjastosuunnitelma

- liikennöintisuunnitelman laatiminen

Mittari/Seurantatapa

Kunta antaa lausunnon vuosittain joukkoliikenteen palvelutasosta HSL:lle sekä seuraa tavoitteiden toteutumista (hyvä informaatiojärjestelmä, yhteinen matkalippujärjestelmä, lippujen hintataso)

Tilanne 31.12.:

Kunnanhallitus antoi lausunnon HSL:n alustavasta taloussuunnitelmasta 2013 - 2015 syyskuussa 2012.

Lipputulot varmistetaan oikealla hinnoittelulla ja taksapolitiikalla

Tilanne 31.12.:

HSL:n yhtymäkokous hyväksyi HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2013 – 2015 marraskuussa 2012. Yhtymäkokouksen taloussuunnitelmasta ilmenee, että Kirkkonummen kuntaosuus nousee siten, että kunnan subventointi ylittää 50 % (50,6 %) vuonna 2013.

HSL laatii yhteistyössä kunnan kanssa Kirkkonummelle liikennöintisuunnitelman tähdäten tilanteeseen, jossa siirtymäajan liikennöintisopimuksesta on luovuttu ja bussivuorot on kilpailutettu

Tilanne 31.12.:

Kirkkonummen alueella linja-autoliikenteen järjestämistapa muuttuu syysliikenteen alussa vuonna 2014, joukkoliikennelain mukaiset siirtymäkauden yksinoikeussopimukset päättyvät ja toimivaltainen viranomaisen päättää liikenteen järjestämisestä. HSL on teettänyt selvityksen, jossa vertaillaan erilaisten sopimus- ja hankintamallien soveltuvuutta Kirkkonummen liikenteeseen. Selvitystyön perusteella parhaalta vaihtoehdolta Kirkkonummen alueella vaikuttaa välimallia, jossa sovelletaan HSL:n nykyisen bruttosopimuksen ja reittipohjaisen käyttöoikeus-sopimuksen parhaita ominaisuuksia.

HSL:n hallitus irtisanoi Kirkkonummen linja-autoliikenteen siirtymäkauden sopimukset ja päätti bussiliikenteen järjestämistavasta joulukuussa 2012.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA**VALVONTA- JA VIRANOMAISTEHTÄVÄT****Talousarvion toteutuminen**

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Valvonta ja viranomaistehtävät					
Toimintatulot	580 000		580 000	687 375	-107 375
Toimintamenot	-1 083 546		-1 083 546	-1 194 895	111 349
Toimintakate (S)	-503 546		-503 546	-507 520	3 974

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleiviivattu)

Toimielimen toimintatuottojen kertymä ylitettiin aavistuksen tavanomaista vilkkaampana jatkuneen rakentamisen ansiosta.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnalla kulunut vuosi 2012 on volyymeiltään varsin tavanomainen. Edellisen vuoden lupien tavanomaista suurempi lukumäärä ovat työllistäneet ja työllistävät jatkossakin lupien täytännönpanossa aloituskokouksina ja katselmuksina.

Ympäristönsuojelu

Vesien tilan seurannassa oli vuorossa järvitutkimus, jossa kahdestakymmenestä järvestä analysoitiin kesä- ja talvinäytteet. Ilman laatua seurattiin typpidioksidin passiivikeräimillä Jorvaksessa ja Masalassa. Osallistuttiin kaavoitettavien alueiden luontoselvityksiin ohjaamalla ja tekemällä maastotarkistuksia. Erityistä huomiota niissä kiinnitettiin tärkeiden elinympäristöjen ja ekologisten yhteyksien selvittämiseen. Vireillä olleista kaavaluonnoksista ja –ehdotuksista annettiin lausuntoja. Ympäristölupapäätöksiä tehtiin kolme ja maa-aineslupapäätöksiä kaksi. Lisäksi tehtiin ympäristöluvan muutospäätös. Lupapäätöksistä tehtyjen valitusten johdosta annettiin lausuntoja hallinto-oikeuksille. Päätöksiä tehtiin myös vesihuoltolain mukaisista vapautushakemuksista, meluilmoituksista, jätevesijärjestelmien toimenpidelupahakemuksista, maisematyölupahakemuksista ja koeluonteisen toiminnan ilmoituksesta. Käsiteltiin valvonta-asioita, jotka liittyvät roskaantumiseen, ruoppauksiin, ojituksiin, jätevesijärjestelmiin, hevostallien lannankäsittelyyn sekä maa-ainesten ja jätteiden läjityksiin. Edistettiin kiinteistöjen liittymistä vesihuoltoon. Kartoitettiin jättiputken ja muiden haitallisten vieraslajien esiintymiä, lähetettiin valistuskirjeitä maan-omistajille ja annettiin muuta neuvontaa niiden hävittämisestä. Myönnettiin toiminta-avustuksia kunnassa toimiville ympäristöyhdistyksille ja vesiensuojelutoimia tekeville kalastuskunnille. Järvikunnostuksiin liittyvissä asioissa annettiin neuvontaa.

Otettiin käyttöön Facta-järjestelmän ympäristövalvonnan työkalu tehostamaan asioiden hallintaa.

Ympäristöterveydenhuolto

Kunnan terveysturvallisuus on järjestetty osana Espoon seudun ympäristöterveyttä. Terveysturvallisuuden tehtävänä on suojella ihmisiä terveyshaitoilta ja valvoa elinympäristöä siten, että jokaiselle kuntalaiselle turvataan terveellinen elinympäristö kansanterveyslain mukaisesti. Yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä, hallinnosta ja päätöksenteosta vastaa Espoon kaupunki ja sen sosiaali- ja terveystalokunta, joka laskuttaa Kirkkonummen maksuosuuden talousarvion perusteella arvioituihin kustannuksiin. Lopulliset maksuosuudet peritään tilikausittain Espoon kaupungin hyväksytyä tilinpäätöksen. Terveysturvallisuuden lopulliset maksuosuudet sisältävät merkittävän epävarmuustekijän eläinlääkintä-huollon maksuosuuksien toteutumisessa, koska nämä peritään asiakaskäytien perusteella toisin kuin muut osuudet, jotka peritään paremmin ennakoitavan asukasluvun suhteessa.

Terveysturvallisuudella on toimipiste kunnan alueella.

Kirkkonummen kemikaalivalvonta liitetään Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen väliseen ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintasopimukseen 1.1.2013 mennessä.

Tunnusluvut**VALVONTA- JA VIRANOMAISTEHTÄVÄT****Tunnusluvut / Valvonta- ja****viranomaistehtävät**Rakennusvalvonta

	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Käsitellyt / Myönnetyt rakennusluvut, lkm	367	510 / 507	320	445 / 440
Myönnetyt rakennusluvut, k-m ²	80 743	103 980	60 000	68 288

Käsitellyt / Myönnetyt poikkeamishakemukset ja suunnittelutarveratkaisut, lkm	65	97 / 90	90	95/93
---	----	---------	----	-------

Tiiparisuojelut

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien toimenpideluvat, kpl	23	7	40	4
Päätökset vapautuksesta liittyä vesi- ja viemäriverkostoon, kpl		21	15	13

Ympäristöterveydenhuolto

Elintarvikevalvontaan liittyvät tarkastukset	140	144	110	132
--	-----	-----	-----	-----

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko Päämääränä tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2011 Laaditaan prosessikuvaukset ydintehtävistä. Prosessikuvausten avulla voidaan selvittää toiminnan kapeikot ja resurssien oikea kohdentuminen sekä AMS-kehitystä	Mittari/Seurantatapa Raportointi osavuosikatsauksissa <u>Tilanne 31.12.2012</u> Rakennusvalvonnan ja Palvelupisteen prosessikuvausta on selvitetty osana rakennusvalvontaprosessia kunnantaloprojektissa. Prosessikuvauksia on laadittu Ympäristönsuojeluun: - öljyvahingot ja onnettomuudet - maa- ja kiviaineksen hyödyntäminen - betoni-, tiili- ja asfalttijätteen hyödyntäminen - jätevesijärjestelmän toimenpidelupakäsittely - maisemätyöluvan käsittely - ympäristöluvan käsittely - maa-ainesten ottoluvan käsittely - ympäristön tilan selvittämisen ja seurannan prosessit Rakennusvalvonnan pääprosessit on nimetty. Prosessikuvaukset on jätetty viimeistelemättä, sillä Ympäristöministeriön SADe-hankkeen sähköisen asioinnin pilotointi 2013, Lupapiste.fi, johon kunta osallistuu, aiheuttanee muutostarvetta prosessien toiminnanohjaussuunnitelmiin.

PALVELUTUOTANNON JOHTOKUNTA

Talousarvion toteutuminen

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Tekniset tuotantopalvelut					
Toimintatulot	17 952 425		17 952 425	18 599 311	-646 886
Toimintamenot	-18 563 476	-1 425 000	-19 988 476	-21 837 497	1 849 021
Toimintakate	-611 051	-1 425 000	-2 036 051	-3 238 186	1 202 135
Palo- ja pelastustoimi					
Toimintatulot					
Toimintamenot	-2 482 232		-2 482 232	-2 471 484	-10 748
Toimintakate	-2 482 232		-2 482 232	-2 471 484	-10 748
Ruokapalveluyksikkö					
Toimintatulot	5 538 000		5 538 000	5 604 681	-66 681
Toimintamenot	-5 070 223		-5 070 223	-4 628 199	-442 024
Toimintakate	467 777		467 777	976 482	-508 705
Yhteensä					
Toimintatulot	23 490 425		23 490 425	24 203 992	-713 567
Toimintamenot	-26 115 931	-1 425 000	-27 540 931	-28 937 180	1 396 249
Toimintakate (S)	-2 625 506	-1 425 000	-4 050 506	-4 733 188	682 682

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Runsa lumen ja kylmän talven johdosta rakennuskannan ja alueiden kunnossapitoon käytettiin enemmän määrärahaa kuin talvisin keskimäärin. Myönnetystä lisämäärärahasta huolimatta sitovaa toimintakatetta ei saavutettu.

Palvelutuotannon johtokunta päätti yhdyskuntatekniikan toiminnan kehittämisestä ja hyväksyi kehittämissuunnitelman vuosille 2011 - 2013. Tavoitteena on palvelutuotannon kustannustehokkuuden ja tuottavuuden parantaminen mm. muodostamalla tarkoituksenmukaiset tehtäväkokonaisuudet. Yhteistyö on entisestään tiivistynyt vuoden aikana ja uusia yhteistyömuotoja on kehitetty.

Ruokapalvelujen osalta todetaan, että elintarvikkeiden hinnat kohosivat vuoden aikana n. 7 %. Henkilöstöruokailun ja tilaustarjoilun määrä oli arvioitua suurempi, mutta opetustoimen ja päivähoidon ateriamäärät olivat arvioitua pienemmät.

Siivouspalveluille tuotti haasteita ulkopuolisen palvelutuottajan keho siivouksen laatutaso. Käyttäjäkyselyssä Masalan alueen saama arvosana 6,5 (10) on selvästi alle muualla saavutetun tason. Masalan koulun osalta siivoussopimus palveluntuottajan kanssa purettiin ja se päättyi 31.1.2013.

Kuntaan jätettiin 782 asuntohakemusta ja 267 ruokakuntaa sai asunnon, joka on 34,1 % hakijoista.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit					
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa				
Toiminnan kehittäminen ja tehokkuuden lisääminen	Asiakastyytyväisyyskysely sisäisille asiakkaille tehtiin marras-joulukuussa 2012. Vastausprosentti oli 61%. Tulos oli seuraava:				
	2010	Keskiarvo 2011	2012	Muutos 11-12	
	Huoltotoiminta	7,70	7,76	7,91	+1,9
	Siivouspalvelut	7,86	8,01	7,76	-3,1
	Korjaustoiminta	7,54	7,40	7,65	+3,4
	Talvikunnossapito	7,31	7,23	7,18	-0,7
	Kesäkunnossapito	7,41	7,53	7,56	+0,4
	Ruokapalvelut	8,30	8,19	8,47	+3,4
	Rakennuttamispalv.	7,53	7,91	8,00	+1,1

TEKNISET TUOTANTOPALVELUT

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	17 952 425		17 952 425	18 599 311	-646 886
Toimintamenot	-18 563 476	-1 425 000	-19 988 476	-21 837 497	1 849 021
Toimintakate	-611 051	-1 425 000	-2 036 051	-3 238 186	1 202 135

INVESTOINTIPALVELUT**Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen**

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Investointihuippujen hallinta	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Investointitarpeet priorisoidaan niin että rakentamisen volyyymi on riittävän tasainen vuodesta toiseen.	Mittari/Seurantatapa Taloussuunnitelmassa hankkeiden jaksotus on nykyistä tarkempi <u>Tilanne 31.12.:</u> Tilanne on jonkin verran parantunut mutta asiaan täytyy kiinnittää huomiota vielä tulevina toimintakausina.

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Energiatehokkuuden huomioon ottavan suunnittelun ohjaus	Mittari/Seurantatapa Rakennusten suunnitteluvaiheissa selvitetään toteutusvaihtojen energiatehokkuus ja elinkaarikutannukset <u>Tilanne 31.12.:</u> Suunnitteluhankkeissa on kiinnitetty erityisesti huomiota energiatehokkuuden lisäämiseen.

Tilahallinto ja rakennuskannan kunnossapitopalvelut**Suoritteet / tunnusluvut****Rakennuskannan kunnossapitopalvelut**
Tunnusluvut / Tekniset tuotantopalvelut

	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
--	---------	---------	---------	---------

Tilahallinto ja rakennuskannan kunnossapitopalvelut

Rakennusten ylläpito

Ylläpidettävien toimitilojen kerrosala, m2	153 010	163 476	158 214	158 614
Ylläpidettävien vuokrattujen tilojen kerrosala, m2	14 832	15 821	29 051	29 051
Ylläpidettävien muiden tilojen kerrosala, m2	8 918	7 939	11 500	11 300

Muu palvelutoiminta

Siivottava pinta-ala	112 600	115 800	126 500	121 701
----------------------	---------	---------	---------	---------

Kiinteistöjen ylläpitomenot kasvoivat voimakkaasti vuonna 2012. Viime vuoden runsaslumisen talvikauden johdosta kiinteistöjen talvi kunnossapitoon käytettiin jälleen keskimääräisesti enemmän määrärahaa. Normaalien talvitöiden lisäksi jouduttiin poistamaan lunta rakennusten katoilta lumen epätaiseisen kinostumisen vuoksi. Syksyllä todettiin joitakin aiempina vuosina tapahtuneita lumenpoiston aiheuttamia vaurioita rakennusten vesikatoilla ja niitä korjattiin.

Kunnanvaltuusto myönsi lisämäärärahat tilahallinnolle vesikattojen korjauksiin sekä rakennuskannan kunnossapitopalveluille.

Vuonna 2012 ei tapahtunut suuria muutoksia / lisäyksiä ylläpidettävän rakennuskannan pinta-alaan. Vuoden aikana myytiin kolme osakehuoneistoa. Vuoden aikana käytiin tilahallinnon edustajien ja asiakkaiden kanssa 6 käyttäjäpalaveria asiakassuhteiden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Kirkkonummen kunnan työterveyshuolto järjesti 23 työpaikkaselvitystä ja Espoon seudun terveystarkastajat suorittivat 14 terveystarkastusta kunnan toimitiloissa. Lisäksi on ollut joitakin terveystarkastuksia oppilaan näkökulmasta katsottuna.

Palvelutuotannon järjestäminen, kehittäminen ja tehostaminen

Palvelutuotannon järjestäminen kunnossapitopalvelujen ja tilahallinnon kanssa on tiivistynyt kuluneen vuoden sopeutuksen jälkeen. Ongelmia on ollut ylläpidettävien alueiden pinta-alatietojen selvittämisessä ja siitä, mitä aluehuoltosopimukseen on sisällytetty. Asia on saatu selvitettyä ja nyt kunnossa palveluntuottajan ja tilaajan välillä.

Vuoden aikana käytiin tilahallinnon edustajien ja asiakkaiden kanssa 6 käyttäjäpalaveria asiakassuhteiden ylläpitämiseksi, parantamiseksi ja kehittämiseksi.

Omaisuuksien arvon säilyttäminen

Kunnan omaisuuden arvon turvaaminen toteutetaan korjausohjelmaan myönnettyjen määrärahojen puitteissa. Vuonna 2012 myönnetty korjausmääräraha ei kattanut suunnitelman mukaisten poistojen määrää ja sen vaikutus. Korjausvelka kasvaa.

Rakennuskannan luokitus

Palvelutuotannon johtokunta hyväksyi kokouksessaan 22.11.2012 § 99 Kirkkonummen kunnan omistaman rakennuskannan ylläpitoluokituksen päivityksen.

Energiatalouden kehittäminen

Vuonna 2013 suoritetaan kuntakatselmus energiatalouden selvittämiseksi ja kehittämiseksi. Hanke on esitetty vuoden 2013 korjausohjelmassa.

Kiinteistötietojärjestelmän käytön tehostaminen ja ohjelman jalkauttaminen tuotantoon

Kiinteistöhallintajärjestelmä KOKI:iin tehtiin vuonna 2012 etupäässä tietovarastojen täydennystä. Täydennettiin kiinteistöjen tietoja kuten suunnitelmia yms. dokumentteja kansiojärjestelmään, josta ne ovat helposti käyttäjien noudettavissa.

Rakennuskannan PTS-kiinteistökatselmuksien ja kuntoarvioiden päivittäminen

Rakennuskannan PTS-kiinteistökatselmuksien ja kuntoarvioiden päivitykset siirtyivät vuoteen 2013. Molemmat toimenpiteet suoritetaan yhteishankkeena ja kustannuksista anotaan avustusta Motivalta. Kohteet valitaan vuoden 2013 aikana.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Investointihuippujen hallinta	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Toimitilojen tehokas käyttö: Opetuskäyttöön olevat rakennukset: 11 –12 h-m2 / oppilas Päiväkodit: 10 - 11 h-m2 / lapsi (Verrataan eräiden kuntien keskiarvoihin)	Mittari/Seurantatapa Toimitilojen h-m2 / asiakas. Seuranta kerran vuodessa <i>Tilanne 31.12.:</i> Opetuskäytössä olevat rakennukset 11,00 h-m2/oppilas, päiväkodit: 11,06 h-m2/lapsi
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Toiminnan tuottavuus, omaisuuden arvon turvaaminen : Kiinteistöjen ylläpito, 3,80 €/ k - m2 / kk (Vuonna 2011 = 3,20 €/ k - m2 / kk) Kiinteistöjen korjaukset: 0,80 €/ k-m2 / kk (Vuonna 2011 = 0,48 €/ k - m2 / kk) Siivous: 2,18 €/kk/m2 (vuonna 2010 =2,20 €/m2/kk)	Mittari/Seurantatapa Ylläpito- ja korjauskustannukset / ylläpidettävien kiinteistöjen kokonaiskerrosala / kuukausi. <i>Tilanne 31.12.:</i> Kiinteistöjen ylläpito: 4,10 €/ k-m2 / kk Kiinteistöjen korjaukset: 1,24 €/ k-m2 / kk Siivouskustannukset: Kustannukset / m2 / kk <i>Tilanne 31.12.:</i> 2,20 €/m2/kk
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 3 / Tavoitetaso v. 2012 Energiatehokkuuden parantaminen ja energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelman täytäntöönpano: Välitavoite 2001-2013: säästöprosentti 7 Kokonaistavoite 2001-2016 säästöprosentti 9	Mittari/Seurantatapa 1. Energiakatselmukset ja energiasäästöinvestointien toteuttaminen 2. Energiakulutuksen seuranta <i>Tilanne 31.12.:</i> Toteutettu Palvelutuotannon johtokunnan hyväksymän energiatehokkuussopimuksen mukaisesti. Välitavoite, 7 % säästö vuosina 2001 – 2013. Rakennuskannasta n. 80 % on kulutuksen seurannassa. Kulutustiedot kerätään toistaiseksi vielä manuaalisesti.

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 4 / Tavoitetaso v. 2012	Mittari/Seurantatapa
Tehokas ja toimiva palvelujen järjestämistapa: Rakennuskannan ylläpito: Oma palvelutuotanto 50% / Ostopalvelu 50% Siivouspalvelut: Oma palvelutuotanto 80% / Ostopalvelu 20%	Oma palvelutuotanto / Ostopalvelut (%) Vakanssien täyttöaste <i>Tilanne 31.12.:</i> Rakennuskannan ylläpito, oma tuotanto 50 % / ostopalvelu 50 % Siivous. Oma palvelutuotanto 69 % / Ostopalvelut 31 %. Vakanssien täyttöaste 87 %

Yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalvelut

Tunnusluvut

Rakennuskannan kunnossapitopalvelut

Tunnusluvut / Tekniset tuotantopalvelut

TP 2010 TP 2011 TA 2012 TP 2012

Yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalvelut

Tunnusluvut / Kunnossapitopalvelut

Hoidetut metsäalueet, ha (31.12.)	44	48	104	57
Hoidetut lähivirkistysalueet, ha (31.12.)	46	53	54	54
Kunnossa- ja puhtaanapidettävät kadut, km (31.12.)	177	174	186	180
Päällystetyt kadut, km (31.12.)	85	89	85	92
Liikennealueiden valaistusaste, % (31.12.)	96	96	96	96
Katuvalojen määrä, kpl	7 300	7 450	7 400	7 550

Maankaatopaikka

Maankaatopaikan toiminta on ollut suunniteltua vilkkaampi. Tämän johdosta on jouduttu rakentamaan tukipenkereitä ja ajoteitä, jotta toiminta olisi voitu jatkaa. Tulot ovat vastaavasti kasvaneet mutta eivät kata suoritettuja toimintakuluja. Maankaatopaikalle suoritettiin nykytilaselvitys jossa todettiin että täytöt ovat lähes lakikorkeudessa ja viimeistely- ja verhoilutyöt voidaan aloittaa.

Talkoomäärärahat

Palvelutuotannon johtokunta myönsi 31 asukas yhdistykselle, kalastuskunnalle, nuorisoseuralle ja muille vastaaville tahoille talkoomäärärahan. Talkoomäärärahan saajat ovat tehneet talkoosäännön mukaisesti selvityksen määrärahan käytöstä. Viisi avustuksen saajaa ei toteuttanut suunniteltuja toimenpiteitä.

Maa- ja metsätilat

Lähivirkistysmetsien hoito on suoritettu Brunnebergin alueella

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Tehokas ja toimiva palvelujen järjestämistapa <ul style="list-style-type: none"> - oma tuotanto 50 % - ostopalvelu 50 % 	Mittari/Seurantatapa Omatuotanto/ostopalvelu (%) <u>Tilanne 31.12.:</u> Oma tuotannon osuus palvelujen tuottamisesta on 35 % ja ostopalvelujen osuus 65 %. Teiden, torien, katualueiden ja urheilu- ja virkistysalueiden talvikunnossapitoa on jouduttu suorittamaan suunniteltua enemmän. Lisäpanostus on hankittu ostopalveluna
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Tehokkaat palvelujen järjestämistavat ja toimivat prosessit	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Hyvä ilmanlaatu	Mittari/Seurantatapa Ajouradat harjattu ja pesty 15.5 mennessä <u>Tilanne 31.12.:</u> Toteutunut suunnitelman mukaisesti

PALO- JA PELASTUSTOIMI**Talousarvion toteutuminen**

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot					
Toimintamenot	-2 482 232		-2 482 232	-2 471 484	-10 748
Toimintakate	-2 482 232		-2 482 232	-2 471 484	-10 748

Palvelut ostettiin Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta. Pelastuslain (468/2001) § 13 mukaan alueen pelastustoimi päättää pelastustoimen palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, käytettävät voimavarat ja määriteltävä onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminnan ja väestönsuojelun palvelujen taso sekä suunnitelma niiden kehittämiseksi. Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 29.11.2008 § 154 antanut lausuntonsa Länsi-Uudenmaan pelastustoimen vuosien 2009 - 2013 palvelutasopäätöksestä. Lausunnossa todettiin, että palvelutaso on Kirkkonummen kunnan osalta toistaiseksi tyydyttävä. Toimintaa kehitetään palvelutasopäätöksen 2009 - 2013 mukaisesti.

Lakisääteiset palotarkastukset suoritetaan palvelutasopäätöksen mukaisesti. Lisäksi tehdään ylimääräisiä palotarkastuksia, jos kohteen lisääntynyt riski sitä edellyttää.

Tunnusluvut**PALO- JA PELASTUSTOIMI**

Tunnusluvut / Palo- ja pelastustoimi	TP 2010	TP 2011	TA 2012	31.12.2012
Pelastustoimen tehtävät Kirkkonummella, kpl/v	749	866	750	662
Rakennuspalot, kpl/v	13	21	10	11
Rakennuspalovaara, kpl/v	24	17	20	12
Liikenneonnettomuudet, kpl/v	102	95	100	107

RUOKAPALVELUYKSIKKÖ

Talousarvion toteutuminen

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Toimintatulot	5 538 000		5 538 000	5 604 681	-66 681
Toimintamenot	-5 070 223		-5 070 223	-4 628 199	-442 024
Toimintakate	467 777		467 777	976 482	-508 705

Ruokapalveluissa toteutuneiden suoritteiden määrä oli 75 545 suoritetta arvioitua alhaisempi. Opetustoimissa ja päivähoitossa on tilattu aterioita arvioitua vähemmän. Henkilöstöruokailun ja tilaus-
tarjoilun määrä on arvioitua korkeampi. Elintarvikkeiden hinta nousi vuoden aikana noin 7 %.

Ruokapalveluiden toimintatuotot ylitettiin ja toimintamenot alitettiin. Toimintakate toteutui 0,5 milj. euroa talousarvion toimintakatetta parempana. Henkilöstömenoissa on tapahtunut säästöä, sillä ruokapalveluhenkilökuntaa ei ole saatu pitkäaikaisiin sairauslomasijaisuuksiin.

Yhteistyötä on kehitetty 6 käyttäjäpalaverin ja muiden alueellisten palavereiden avulla.

Elintarvikekilpailutukseen otettiin mukaan ravitsemukselliset kriteerit.

Ruokapalvelu yhteistyössä Kirkkoharjun koulun kanssa oli mukana pilottina AmmattikeittiöOsaajat ry:n hankkeessa, jossa luotiin malli yhtenäistää suomalaisen kouluruokailun laatuvaatimukset, jossa huomioidaan kouluruokailutilanteen kasvatuksellinen ja sosiaalinen merkitys ravitsemuksellisen merkityksen lisäksi. Tavoitteena on myös sitouttaminen kestävä kehityksen toimintamalleihin, asiakastyytyväisyyden lisääminen ja ravitsemusvalistuksen integroiminen mm. kotitalouden, liikunnan ja terveystiedon oppitunneille sekä yhteistyö kodin ja koulun välillä. Kouluruokadiplomi on osoitus mallikkaasti hoidetusta kouluruokailusta.

Tunnusluvut

RUOKAPALVELUYKSIKKÖ

Tunnusluvut / Ruokapalveluyksikkö	TP 2010	TP 2011	TA 2012	31.12.2012
Tuotettuja aterioita, opetustoimi	1 025 486	1 071 925	1 102 790	1 089 912
Tuotettu ateria opetustoimissa, €/ateria				
Tuotettuja aterioita, lasten päivähoito	544 026	653 166	717 741	591 111
Tuotettu ateria lasten päivähoitossa, €/ateria				
Tuotettuja aterioita, laitoshuokailu	135 231	176 673	190 000	157 116
Tuotettu ateria laitoshuokailussa, €/ateria				
Tuotettuja aterioita, henkilöstöruokailu	197 481	59 715	74 830	119 775
Tuotettuja aterioita, muu tilausruokailu	90 630	56 776	32 000	53 562
Tuotettuja aterioita, palvelutalo	49 506	44 865	38 200	68 540
Ostopalvelujen osuus tuotetuista aterioista, %	14	14	14	14

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Uudistuva palveluverkko / Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Ruokapalvelun laatutason säilyttäminen niin, että 70 % mukaan ruoka on hyvää/erinomaista tai kohtalaista	Mittari/Seurantatapa Asiakaskysely <u>Tilanne 31.12.:</u> Laajaan kyselyyn tuli 920 vastausta. 90 % mukaan ruoka oli hyvää/erinomaista tai kohtalaista
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Pitkällä aikavälillä tulot kattavat käyttömenot, poistot ja investoinnit	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Toiminnan tuottavuuden ylläpitäminen 2,36 €/suorite (v.2010: 2,28 €/suorite)	Mittari/Seurantatapa Tuotetut ateriat/määrärahan käyttö <u>Tilanne 31.12.:</u> 2,22 €/suorite

Maankäyttösopimusten toteutuminen 2012

Vuonna 2012 voimassa ovat olleet seuraavat maankäyttösopimukset:

Sundet I-III alueita koskevat sopimukset

Sopimusten lähtökohtana on, että maanomistaja rakentaa kustannuksellaan mm. kaava-alueen sisäisen kunnallistekniikan ja muut yleiset alueet sekä päiväkodin, jotka luovutetaan kunnan omistukseen niiden valmistuttua. Sundet I-II alueet on rakennettu ja niitä koskevat sopimusvelvoitteet on täytetty.

Sundet III alueen kunnallistekniikkaa ollaan rakentamassa. Vesihuolto on vastaanotettu 30.10.2012. Kohteen rakentaminen ei ole aiheuttanut kunnalle kustannuksia.

Sarvvik

Sopimuksen lähtökohtana on, että kunta laskuttaa maanomistajalta toteutuneet kunnallistekniikan rakentamiskustannukset. Lisäksi maanomistaja maksaa korvauksena moottoriteliitymästä 818.000 euroa sopimusalueen ensimmäisten asuntojen valmistuttua (arvioilta 2013) ja osuuden muusta yhdyskuntarakentamisesta 2.400.000 euroa, josta 1/2-osuus laskutetaan kuukauden kuluttua siitä, kun asuntorakentaminen on alkanut ja 1/2-osuus, kun alueelle rakennettava päiväkotito on otettu käyttöön. Sarvvikin alue rakennetaan neljänä kokonaisuutena: osa-alueet I-III ja Sarvvikin puistotie omana urakkanaan.

Sarvvikin puistotien- ja osa-alueen 1 kunnallistekniikka on rakennettu ja urakka on vastaanotettu. Maanomistajalta on laskutettu vuoden 2012 loppuun mennessä yhteensä

Osa-alueiden II ja III kunnallistekniikka on suunniteltu ja kustannukset on laskutettu maanomistajilta vuoden 2012 aikana seuraavasti:

Sarvvikin Puistotie 1.466.963,38 €

Osa-alue 3: Kadut 626.265,29 €
Vesihuolto 312.386,58 €

Osa-alue 2 suunnittelu ja 1 suunnitelmien korjaukset

Kadut 68.323,81 €
Vesihuolto 48.240,56 €

Maanomistajien laskutus yhteensä 2.522.179,62 €

Ratavalli

Ratavallin alueella on tehty kaksi maankäyttösopimusta, toinen Terramare Oy:n ja toinen yksityisen perikunnan kanssa. Perikunta on maksanut kunnalle sopimuksen mukaisesti korvausta 185.000 euroa v. 2011. Terramare Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaan kunta rakentaa kaavamuutoksen edellyttämän vesihuollon käyttökuntoon ja kadut liikennetarvetta tyydyttävään kuntoon 18 kuukauden kuluessa asemakaavan ja katu- ja vesihuoltosuunnitelmien lainvoimaiseksi tulosta. Maanomistaja maksaa kunnalle 1.785.880 euron korvauksen kunnallistekniikasta ja muusta yhdyskuntarakentamisesta. Korvaukset laskutetaan sopimuksen mukaan neljässä erässä kahden vuoden aikana. Vuoden 2012 aikana on laskutettu korvauksen 1. erä 176.000 euroa

Urakka on kilpailutettu vuoden 2012 aikana ja urakka valmistuu 31.10.2013. Hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 1.520.000,00 €, alv 0 %.

Tolsan asemanseutu

Kaava-alueen suuret maanomistajat ovat kunta ja Lemminkäinen. Sopimuksen lähtökohtana on, että maanomistaja (Lemminkäinen) maksaa kunnalle maanomistustaan vastaavan osuuden eli noin 21 % kunnallistekniikan kustannuksista ja osuutensa muusta yhdyskuntarakentamisesta. Kunta myy Lemminkäiselle osan omistamistaan tonteista. Asemakaava tuli voimaan 17.8.2012. Kunta on käynnistänyt kunnallistekniikan suunnittelun. Lemminkäinen on maksanut sopimuksen mukaisesti tonttikauppahintaennakkoa 350.000 euroa kuukauden kuluttua kaavan voimaan tulosta. Lemminkäinen maksaa maankäyttösopimuskorvauksen neljässä erässä tonttikauppojen yhteydessä. Ensimmäinen tonttikauppa tehdään ja maankäyttösopimuskorvauserä (noin 260.000 euroa) maksetaan 3 kuukauden kuluessa asemakaavan ja katusuunnitelmien voimaantulosta (arviolta 05/2013).

Toteutuneet kunnallistekniikan toimenpiteet ja kustannukset: Kunnallistekniikan suunnittelu on aloitettu. Hankkeen rakennusurakka alkaa vuonna 2013.

Köpaksenkulma

Köpaksenkulman asemakaavamuutos ei edellytä kunnallistekniikan välitöntä rakentamista. Maanomistajan maksama korvaus perustuu mm. Masalantien tuleviin kehittämistoimenpiteisiin, joiden toteuttamista ei ole aikataulutettu sopimuksessa. Korvaus laskutetaan sopimuksen mukaisesti 6 kuukauden kuluttua asemakaavan lainvoimasta (6.7.2012 eli 6.1.2013 mennessä)

Muut sopimukset:

Perälänjärvi

Allekirjoitetut sopimukset eivät ole tulleet voimaan, koska kunnanvaltuuston hyväksymä asemakaava ei ole tullut voimaan.

VESIHUOLTOLAITOKSEN JOHTOKUNTA**VESIHUOLTOLAITOS****Talousarvion toteutuminen**

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Vesihuoltolaitos					
Toimintatulot	5 295 412		5 295 412	5 247 253	48 159
Toimintamenot	-3 089 847		-3 089 847	-3 537 912	448 065
Toimintakate (S)	2 205 565		2 205 565	1 709 341	496 224

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Talousarvion toteutuneet toimintatuotot ja -kulut poikkeavat talousarviosta, koska talousarvion hyväksymisen jälkeen vesihuoltolaitoksen johtokunta päätti korottaa laitoksen käyttömaksuja 1.1.2012 alkaen 6 %. Talousarvion laadinnassa oli huomioitu 3 %:n korotus veden käyttömaksuissa ja 5 %:n korotus jäteveden käyttömaksuissa. Vesihuoltolaitokselle tuloutettiin n. 230.000 euroa Sarvvin alueen maankäyttösopimuskorvauksia. Sitovaa toimintakatetta ei saavutettu.

Tunnusluvut**VESIHUOLTOLAITOS**

Tunnusluvut / Vesihuoltolaitos	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Liittyneet kiinteistöt, kpl	3 322	3 455	3 560	3 528
- vuoden aikana liittyneet	130	136	120	73
Pumpattu vesimäärä, m3/vuosi	1 936 807	1 962 330	1 900 000	1 923 662
- siitä ostoveden osuus, m3	1 102 931	1 178 910	1 060 000	1 308 088
Myyty vesimäärä, m3/vuosi	1 387 952	1 445 504	1 460 000	1 434 809
Käsitelty jätevesimäärä, m3/vuosi (ostop.)	2 227 135	2 485 814	2 430 000	2 492 809
Laskutettu jätevesimäärä, m3/vuosi	1 393 735	1 430 551	1 460 000	1 433 159

Muutosten vaikutukset toimintaan

Varsinaisia uusia liittymiä oli 73 kpl eli 47 arvioitua vähemmän. Näin ollen myyty vesimäärä ja laskutettu jätevesimäärä jäivät talousarvion ennusteista noin 2 %. Edelleen myös työmääräinlaskutus toteutui arvioitua pienempänä. Pumpatun veden määrä oli noin 1 % ennakoitua suurempi. Ostoveden määrä oli 23 % suunniteltua suurempi. Vettä jouduttiin ostamaan, koska omista vedenottoista suurinta, Meikon laitosta, jouduttiin raakaveden laadunvaihtelun aiheuttamien ongelmien vuoksi käyttämään aliteholla kesäkuusta alkaen. Laitoksella toteutettiin prosessin parannuksia (mm. hiilisuodattimien vaihto) loppuvuodesta 2012, mikä myös aiheutti lisäkustannuksia. Toimenpiteiden ansiosta vastaavia käyttökatkoksia ei oleteta aiheutuvan 2013.

Laskuttamattoman veden määrää (25 %) ei saatu vähennettyä tavoitteen mukaisesti (26 % v.2011). Vesihuoltolaitos on jatkanut hukkavesimäärän pienentämiseen tähtäviä toimenpiteitä. Lisäksi laskuttamattoman, mutta hyötykäyttöön menneen veden määrittämistä on jo tehostettu. Käsitellyn jäteveden määrä toteutui noin 3 % arvioitua suurempana runsaslumisen talven sulamisvesien myötä. Vuotovesien määrä (43 %) ei ole merkittävästi noussut edellisten vuosien tasosta (37-42 %).

Talousarvion menoeristä merkittävät ylitykset olivat ostovedessä, jätevedenpuhdistuksessa, koneiden ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluissa, materiaalien ostossa sekä toimisto- pankki- ja asiantuntijapalveluissa. 23 % arvioitua suurempi ostoveden määrä lisäsi kustannuksia noin 150.000 euroa (16 %). Jätevedenpuhdistuksen kustannukset ylittivät budjetoidun 43.000 eurolla (7 %). Asiantuntijapalveluiden ylitys (22.000 € / 28 %) aiheutui mm. ennakoimattomista Meikon prosessinparannuksesta ja Volsin puhdistamon ympäristölupahakemuksen teettämisestä. Jätevedenpumppaamoiden tavallista mittavampien korjausten kustannukset ylittivät budjetoidun noin 34.000 eurolla (55 %). Varikon muuton vuoksi muutokset materiaalien ja osien varastomäärissä siirsivät kustannuksia vuodelta 2011 vuodelle 2012 noin 30.000 eurolla (18 %).

Vesijohtoverkostoa oli 31.12.2012 205 km, jätevesiviemäreitä 209 km ja sadevesiviemäreitä 122 km. Verkostopituus on kasvanut edellisestä vuodesta noin 3,2 %. Vedenkäyttäjää oli vuoden lopulla noin 26.230 hlö, joka sisältää arvion vesiosuuskuntien vedenkäyttäjämääristä (yht. 790 hlö).

Verkoston saneeraus- ja kapasiteetinlisäystarpeet on tiedostettu, ja näitä hankkeita jatkettiin ja käynnistettiin 2012. Henkilöstöressurssien riittämättömyys on osaltaan johtanut hankkeiden viivästy- miseen.

Kunnanvaltuusto hyväksyi sopimuksen jätevesien johtamisesta HSY-kuntayhtymän viemäriverkkoon. Jätevedenpuhdistuksen yksikköhinnat nousevat 2013 alkaen, mutta kunta ei enää osallistu HSY:n jätevesi-investointeihin. Sopimuksen myötä 2012 osuudet HSY:n investoinneista toteutuivat arvioitua pienempinä.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Kehittyvä Kirkkonummi Helsingin seudulla / Väestön hyvä elämä	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 Laaditaan Water Safety Plan suunnitelma jolla varmistetaan hyvä ja turvallinen vesi asiakkaille	Mittari/Seurantatapa Raportointi osavuosikatsauksissa. <i>Tilanne 31.12.:</i> WSP:n riskit on tunnistettu ja luokiteltu sekä ris- kien hallinnan alustava valvontaohjelma on laa- dittu. Täysimääräinen WSP on laatimatta.

Toiminnallinen tavoite jäi saavuttamatta viran täyden myöhästymisestä aiheutuneen henkilöstö- resurssien niukkuuden vuoksi. Tehdyllä riskintunnistuksella on täydennetty vesihuollon varautumis- suunnitelmaa, mutta täysimääräisen WSP:n laatiminen suoritetaan sitten, kun lainsäädännön vaati- mukset ovat täsmentyneet, ts. kun vesihuoltolain muutos astuu voimaan.

EERIKINKARTANON JOHTOKUNTA EERIKINKARTANON MAA- JA METSÄTILA

Talousarvion toteutuminen

Tehtävät	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Eerikinkartanon maa- ja metsätila					
Toimintatulot	185 265		185 265	205 188	-19 923
Toimintamenot	-406 288		-406 288	-192 131	-214 157
Toimintakate (S)	-221 023		-221 023	13 056	-234 080

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Eerikinkartanon maa- ja metsätilan vesihuollon rakentamiseen oli varattu määrärahaa vuodelle 2012. Vesihuoltotyöt aloitettiin vasta tammikuussa 2013, joten hankkeeseen varattu määräraha jäi käyttämättä. Talousarvio on muuten toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Tunnusluvut

EERIKINKARTANON JOHTOKUNTA

Tunnusluvut / Eerikinkartanon johtokunta	TP 2010	TP 2011	TA 2012	TP 2012
Tilan koko, ha (31.12.)	376	309	309	309
Tilan metsämaat, ha (31.12.)	292	225	225	225
Käytössä olevat rakenn., m2 (31.12.)	581	581	581	581
Vuokratut rakennukset, m2 (31.12.)	5 484	5 484	5 484	5 484
Ei käytössä olevat rakenn., m2 (31.12.)	458	458	458	458

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Investointihuippujen hallinta	
Tavoite 1 / Tavoitetaso v. 2012 98 % rakennuksista on ulkopuolisesti maalattu	Mittari/Seurantatapa Todetaan <i>Tilanne 31.12.:</i> Tavoitetta ei saavutettu, Toimarin työryhmät ovat olleet ylityöllistetty kunnan muissa tehtävissä
Kuntastrategian näkökulma ja päämäärä Tasapainoinen talous / Investointihuippujen hallinta	
Tavoite 2 / Tavoitetaso v. 2012 Eerikinkartanon rakennusten peruskorjaukset	Mittari/Seurantatapa Todetaan vuosittain tilinpäätöksessä <i>Tilanne 31.12.:</i> Osa Navalan päiväkodin ikkunoista on vaihdettu ja ulkovuoraus korjattu. Kriisikodin peruskorjaus valmistui.

TULOSLASKELMAOSA

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2 012</i>	<i>Poikkeama 2 012</i>
Toimintatulot:					
Myyntitulot	18 016 376		18 016 376	19 007 130	-990 754
Maksutulot	10 795 757		10 795 757	10 653 517	142 240
Tuet ja avustukset	3 979 689		3 979 689	5 561 843	-1 582 154
Vuokrat	14 748 042		14 748 042	13 705 842	1 042 200
Muut toimintatulot	808 193		808 193	2 131 908	-1 323 715
Toimintatulot yhteensä	48 348 057		48 348 057	51 060 240	-2 712 183
<i>muutos %</i>	<i>2,7</i>		<i>2,7</i>		
Toimintamenot:					
Palkat ja palkkiot	-72 989 975	-695 000	-73 684 975	-74 981 213	1 296 238
Muut henkilöstömenot	-21 710 523		-21 710 523	-21 400 767	-309 756
Palvelujen ostot	-85 549 713	-5 079 720	-90 629 433	-92 137 581	1 508 148
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 898 004	-100 000	-10 998 004	-12 746 721	1 748 717
Avustukset	-16 488 429	-910 000	-17 398 429	-17 315 934	-82 495
Vuokrat	-15 332 074		-15 332 074	-15 266 263	-65 811
Muut toimintamenot	-1 050 584		-1 050 584	-1 531 569	480 985
Toimintamenot yhteensä	-224 019 302	-6 784 720	-230 804 022	-235 380 048	4 576 026
<i>muutos %</i>	<i>3,5</i>		<i>6,7</i>		
<i>€/asukas 31.12.</i>	<i>-5 899</i>		<i>-6 077</i>	<i>6 263</i>	
Toimintakate	-175 671 245	-6 784 720	-182 455 965	-184 319 808	1 863 843
<i>muutos %</i>	<i>3,8</i>		<i>7,8</i>		
Verotulot	160 523 668		160 523 668	159 412 681	1 110 987
Valtionosuudet	22 612 000		22 612 000	23 702 080	-1 090 080
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot	245 500		245 500	295 441	-49 941
Muut rahoitustulot	325 000		325 000	581 638	-256 638
Korkomenot	-3 352 040		-3 352 040	-2 531 900	-820 140
Muut rahoitusmenot	-28 360		-28 360	-81 804	53 444
Vuosikate I	4 654 523	-6 784 720	-2 130 189	-2 941 672	811 475
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	3 700 000		3 700 000	4 408 775	-708 775
Maankäyttösopimuskorvaukset	6 327 000		6 327 000	3 290 754	3 036 246
Vuosikate II	14 681 523	-6 784 720	7 896 811	4 757 857	3 138 946
<i>%-osuutena verorahoituksesta</i>	<i>8,0</i>		<i>4,3</i>	<i>2,6</i>	
<i>€/asukas</i>	<i>387</i>		<i>208</i>	<i>127</i>	
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelmapoistot	-14 653 170		-14 653 170	-13 110 887	-1 542 283
Tilikauden tulos	28 353	-6 784 720	-6 756 359	-8 353 030	1 596 663
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				30 480	-30 480
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)					
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	221 023		221 023	-13 056	234 079
Tilikauden yli-/alijäämä	249 376	-6 784 720	-6 535 336	-8 335 607	1 800 262

VEROTULOT

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Verotulot					
Kunnan tulovero	144 309 000		144 309 000	145 944 124	-1 635 124
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 266 000		9 266 000	6 255 274	3 010 726
Kiinteistövero	6 948 000		6 948 000	7 213 283	-265 283
Verotulot yhteensä (S)	160 523 000	0	160 523 000	159 412 681	1 110 319

VALTIONOSUUDET

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Valtionosuudet	22 612 000		22 612 000		
Kunnan peruspalv. valtionosuus				29 877 839	
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus				-6 175 759	
Valtionosuudet yhteensä(S)	22 612 000	0	22 612 000	23 702 080	-1 090 080

KORKOTULOT JA -MENOT

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot (S)	245 500		245 500	295 441	-49 941
Muut rahoitustulot (S)	325 000		325 000	581 638	-256 638
Korkomenot (S)	-3 352 040		-3 352 040	-2 531 900	-820 140
Muut rahoitusmenot (S)	-28 360		-28 360	-81 804	53 444
Rahoitustulot ja -menot yhteensä	-2 809 900		-2 809 900	-1 736 626	-1 073 275

KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTIVOITOT

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Käyttöomaisuuden myyntivoitot (S)	3 700 000		3 700 000	4 408 775	-708 775
	3 700 000		3 700 000	4 408 775	-708 775

Tehtävän tuloksi on kirjattu pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja maa-alueiden myyntiin liittyvät sopimussakot. Myyntivoitosta 4.161.511 euroa koostuu maa-alueiden myyntivoitosta ja 247.264 euroa asunto-osakkeiden myyntivoitosta.

Maa-alueiden myynti

Alue	Kauppojen määrä	Myyntitulo* euroa	Myyntivoitto euroa	Yhteensä euroa
Maa-alueiden lunastus		43 979	39 646	83 624
Evitskog	1	456 000	455 933	911 933
Kolsari	2	1 543 000	1 534 753	3 077 753
Ravals	4	765 350	747 312	1 512 662
Sepänkannas III	11	1 096 795	1 078 797	2 175 592
Strömsby	4	318 650	305 071	623 721
	22	4 223 774	4 161 511	8 385 285

*Myyntitulot kirjataan investointiosan tuloiksi.

Tulot yhteensä 4 223 774 4 161 511 8 385 285

As.osakkeiden myynti 3 247 264

Käyttöomaisuuden myyntivoitot yhteensä 4 408 775

MAANKÄYTTÖSOPIMUSKORVAUKSET

	<i>Alkuperäinen talousarvio 2 012</i>	<i>Talousarvio- muutokset 2 012</i>	<i>Talousarvio muutosten jälkeen</i>	<i>Toteutuma 2012</i>	<i>Poikkeama 2012</i>
Maankäyttösopimuskorvaukset (S)	6 327 000		6 327 000	3 290 754	<u>3 036 246</u>
	6 327 000	0	6 327 000	3 290 754	3 036 246

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Sopimusalue	Kunnan osuus	Vesihuolto- laitoksen osuus	Yhteensä
Sepänkannas II asemakaava-alue	262 710		262 710
Ervastintien asemakaava-alue	375 000		375 000
Ratavallin asemakaava-alue	130 864		130 864
Sarvikin asemakaava-alue	2 233 908	288 272	2 522 180
	3 002 482	288 272	3 290 754

INVESTOINTIOSA**TOIMINTAVUONNA VALMISTUNEET RAKENNUSKOHTEET****INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN**

Toimintavuonna ei valmistunut yhtään investointiosan hankeryhmän talonrakentaminen uudis- tai perusparannuskohdetta.

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2012	Talousarvio-muutokset 2012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
ATK-OHJELMAT JA KÄYTTÖÖNOTTOPROJEKTIT					
<i>Tehtävät</i>					
Yleishallinto					
Konsernihallinto					
• Menot (S)	-105 612		-105 612	-15 600	-90 012
Perusturva					
Hallintopalvelut					
• Menot (S)	-78 600		-78 600	-86 366	7 766
Terveyspalvelut					
• Menot (S)	-46 510		-46 510	-62 279	15 769
Sivistystoimi					
Sivistystoimen hallinto- ja toimistopalvelut					
• Menot (S)	-190 000	-31 000	-221 000	-186 086	-34 914
Yhdyskuntatekniikka					
Kehittämisen- ja yhteiset palvelut (Yt)					
• Menot (S)	-15 000		-15 000	-14 850	-150
ATK-OHJELMAT JA KÄYTTÖÖNOTTOPROJEKTIT					
Tulot					
Menot	-435 722	-31 000	-466 722	-365 181	-101 541
Netto	-435 722	-31 000	-466 722	-365 181	-101 541

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleiviivattu)

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2012	Talousarvio- muutokset 2012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT					
<i>Tehtävät</i>					
Yhdyskuntatekniikka					
Kehittämisen- ja yhteiset palvelut (Yt)					
• Menot (S)	-115 000		-115 000	-114 080	-920
Vesihuoltolaitos					
Osuus HSY:n jäteveden investoinneista					
• Menot (S)	-511 000		-511 000	-84 271	-426 729
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT					
Tulot					
Menot	-626 000		-626 000	-198 351	-427 649
Netto	-626 000		-626 000	-198 351	-427 649
MAA- JA VESIALUEET					
Tulot (S)	30 000		30 000	61 074	-31 074
Menot (S)	-150 000	-770 000	-920 000	-429 994	-490 006
Netto	-120 000		-890 000	-368 919	-521 080

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2012	Talousarvio- muutokset 2012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
TALONRAKENTAMINEN					
<u>Uudisrakennushankkeet</u>					
<i>Perusturvan käytössä</i>					
Keskustan terveysaseman laajennus • Menot (S)	-405 000	300 000	-105 000	-27 628	-77 372
<i>Sivistystoimen käytössä</i>					
Masalan uusi päiväkotito (ur) • Menot (S)		-850 000	-850 000	-850 000	
Keskusta-alueen suomenkielinen koulu • Menot (S)	-100 000		-100 000		-100 000
Kantvikin pk vanhan osan purku ja laajennus • Menot (S)		-100 000	-100 000	-54 454	-45 546
<u>Peruskorjaushankkeet</u>					
<i>Perusturvan käytössä</i>					
Keskustan terveysasema • Menot (S)	-300 000		-300 000		-300 000
<i>Sivistystoimen käytössä</i>					
Gesterbyn kk tekninen käsityötila • Menot (S)	-35 000		-35 000	-5 560	-29 440
Masalan koulun II vaiheen p-la • Menot (S)	-350 000		-350 000	-289 342	-60 658
Bobäcks skola, laajennus • Menot (S)				4 959	-4 959
Sjökulla skola, laajennus ja saneeraus • Menot (S)		-300 000	-300 000	-2 580	-297 420
TALONRAKENTAMINEN					
Tulot					
Menot	-1 190 000	-950 000	-2 140 000	-1 224 605	-915 395
Netto	-1 190 000	-950 000	-2 140 000	-1 224 605	-915 395

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleiviivattu)

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2012	Talousarvio- muutokset 2012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
LIIKENNEVÄYLÄT JA PUISTOT					
Tulot (S)	10 000		10 000	139 000	-129 000
Menot (S)	-11 109 000	-100 000	-11 209 000	-8 483 116	-2 725 884
Netto	-11 099 000	-100 000	-11 199 000	-8 344 116	-2 854 884
LIIKUNTA- JA VIRKISTYSALUEET					
Tulot	84 300			126 450	<u>-126 450</u>
Menot (S)	-607 700	-84 300	-806 300	-733 267	-73 033
Netto	-523 400	-84 300	-806 300	-606 817	-199 483
MUUT KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
<i>Tehtävät</i>					
Yhdyskuntatekniikka					
Yt-lautakunnan vesihuoltokohteet					
• Menot (S)	-53 000		-53 000	-51 747	-1 253
Maakaatopaikka					
• Menot (S)	-27 000		-27 000	-25 801	-1 199
MUUT KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
Tulot					
Menot	-80 000		-80 000	-77 548	-2 452
Netto	-80 000		-80 000	-77 548	-2 452
VESIHUOLTOLAITOKSEN KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET					
Tulot (S)	223 000		223 000		<u>223 000</u>
Menot (S)	-4 513 000		-4 919 000	-2 256 972	-2 662 028
Netto	-4 290 000		-4 919 000	-2 256 972	-2 662 028

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleviivattu)

Hanke	Alkuperäinen talousarvio 2012	Talousarvio- muutokset 2012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
IRTAIN KÄYTTÖMAISUUS					
<i>Tehtävät</i>					
Yleishallinto					
Konsernihallinto kalustaminen					
• Menot	-50 000	-90 848	-140 848	-140 848	
Sivistustoimi					
Kirjastotoimi					
Tulot (S)					
Menot (S)	-10 000		-10 000	-10 000	
Netto	-10 000		-10 000	-10 000	
Musiikkiopisto					
• Menot (S)	-20 000		-20 000	-19 400	-600
Liikuntapalvelut					
Tulot (S)					
Menot (S)	-10 000				
Nuorisopalvelut					
Tulot (S)				26 800	-26 800
Menot (S)	-100 000		-100 000	-90 476	-9 524
IRTAIN KÄYTTÖMAISUUS					
Tulot				26 800	26 800
Menot	-190 000	-90 848	-270 848	-260 724	-10 124
Netto	-190 000	-90 848	-270 848	-233 924	16 676
OSAKKEET JA OSUDET					
Tulot (S)				38 174	-38 174
Menot (S)	-250 000	-503 000	-753 000	-539 144	-213 856
Netto				-500 970	500 970
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ					
Tulot	347 300		347 300	391 498	-44 198
Menot	-19 151 422	-2 529 148	-21 680 570	-14 568 902	-7 111 668
Netto	-18 804 122	-2 529 148	-21 333 270	-14 177 403	-7 155 867

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys [alleiviivattu](#))

RAHOITUSOSA

	Alkuperäinen talousarvio 2 012	Talousarvio- muutokset 2 012	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2012	Poikkeama 2012
Toiminnan rahavirta					
• Vuosikate	14 681 523	-6 784 720	7 896 803	4 757 857	3 138 946
• Satunnaiset erät					
• Tulorahoituksen korjaukset	-3 700 000		-3 700 000	-4 408 775	708 775
	10 981 523	-6 784 720	4 196 803	349 082	3 847 721
Investointien rahavirta					
• Investointimenot	-19 151 422	-2 529 148	-21 680 570	-14 350 142	-7 330 428
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	347 300		347 300	172 739	174 561
• Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 730 000		3 730 000	4 508 090	-778 090
	-15 074 122	-2 529 148	-17 603 270	-9 669 313	-7 933 957
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 092 599	-9 313 868	-13 406 467	-9 320 231	-4 086 237
Rahoitustoiminnan rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
• Antolainasaamisten lisäykset (S)	-1 042 238		-1 042 238		-1 042 238
• Antolainasaamisten vähennykset (S)	328 092			600 683	-600 683
Lainakannan muutokset					
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys (S)	12 500 000		12 500 000	12 500 000	
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys (S)	-8 422 900		-8 422 900	-8 993 923	571 023
• Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Pitkäaik. velkojen muutokset (liitt.maksut)	900 000		900 000	778 343	121 657
Rahoitustoiminnan rahavirta	4 262 954		3 934 862	4 885 102	-950 240
Vaikutus maksuvalmiuteen	170 355	-9 313 868	-9 471 605	-4 435 129	-5 036 476

S = valtuustoon nähden sitova taso (sitovuustason ylitys alleiviivattu)

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Toimintatuotot:		
Myyntituotot	7 184 289,33	7 567 871,16
Maksutuotot	13 932 212,30	15 731 212,90
Tuet ja avustukset	5 561 842,92	4 326 317,66
Muut tuotot	<u>7 791 277,99</u>	<u>7 376 349,08</u>
Toimintatuotot	34 469 622,54	35 001 750,80
Toimintakulut:		
Henkilöstökulut	-96 381 980,04	-90 404 371,89
Palkat ja palkkiot	-74 981 212,88	-70 591 285,57
Henkilösivukulut	-21 400 767,16	-19 813 086,32
Eläkekulut	-16 504 631,15	-15 728 183,37
Muut henkilösivukulut	-4 896 136,01	-4 084 902,95
Palvelujen ostot	-80 595 498,03	-73 484 777,37
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 441 758,74	-11 598 560,66
Avustukset	-17 312 746,12	-16 718 785,84
Muut toimintakulut	<u>-4 357 917,99</u>	<u>-3 227 315,17</u>
Toimintakulut	-211 089 900,92	-195 433 810,93
Toimintakate	-176 620 278,38	-160 432 060,13
Verotulot	159 412 681,23	159 222 372,71
Valtionosuudet	23 702 080,00	25 008 963,00
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	193 283,56	212 987,54
Muut rahoitustuotot	566 627,35	1 816 557,35
Korkokulut	-2 429 743,27	-2 654 450,16
Muut rahoituskulut	<u>-66 793,25</u>	<u>-109 795,63</u>
Vuosikate	4 757 857,24	23 064 574,68
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 110 886,85	-12 670 575,02
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden tulos	-8 353 029,61	10 393 999,66
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	30 479,64	33 309,09
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	<u>-13 056,00</u>	<u>-36 909,00</u>
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 335 605,97	10 390 399,75

RAHOITUSLASKELMA

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Toiminnan rahavirta		
• Vuosikate	4 757 857,24	23 064 574,68
• Satunnaiset erät	0,00	0,00
• Tulorahoituksen korjauserät	-4 408 774,85	-3 432 911,64
	<u>349 082,39</u>	<u>19 631 663,04</u>
Investointien rahavirta		
• Investointimenot	-14 350 141,70	-17 643 381,06
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	172 739,00	1 109 076,34
• Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 508 090,19	3 717 483,40
	<u>-9 669 312,51</u>	<u>-12 816 821,32</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 320 230,12	6 814 841,72
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
• Antolainasaamisten lisäykset	-9 255,00	-1 494 330,39
• Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
	<u>-9 255,00</u>	<u>-1 494 330,39</u>
Lainakannan muutokset		
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 500 000,01	0,00
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 993 923,44	-7 251 313,55
• Lyhytaikaisten lainojen muutos	-228 572,00	
	<u>3 277 504,57</u>	<u>-7 251 313,55</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
• Arvostuserät		
• Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	127 153,54	29 840,25
• Vaihto-omaisuuden muutos	-89 792,20	-30 252,08
• Saamisten muutos	2 695 332,38	-5 052 255,01
• Korottomien velkojen muutos	2 854 764,97	5 858 442,74
	<u>5 587 458,69</u>	<u>805 775,90</u>
Rahoituksen rahavirta	8 855 708,26	-7 939 868,04
Rahavarojen muutos	-464 521,86	-1 125 026,32
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	20 550 249,36	21 014 771,22
Rahavarat 1.1.	-21 014 771,22	-22 139 797,54
	<u>-464 521,86</u>	<u>-1 125 026,32</u>

KUNNAN TASE

VASTAAVAA	31.12.2012	31.12.2011
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	425 989,06	256 970,63
Muut pitkävaikutteiset menot	1 576 879,20	1 863 984,59
	<u>2 002 868,26</u>	<u>2 120 955,22</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	24 522 382,39	24 217 477,82
Rakennukset	86 484 861,33	90 368 186,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	45 358 320,82	41 669 678,39
Koneet ja kalusto	1 462 648,30	2 179 943,63
Muut aineelliset hyödykkeet	6 241,47	6 241,47
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	1 360 287,69	130 722,59
	<u>159 194 742,00</u>	<u>158 572 250,74</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	25 167 281,35	24 704 485,14
Muut lainasaamiset	1 449 878,05	1 449 878,05
Muut saamiset	524 393,00	515 138,00
	<u>27 141 552,40</u>	<u>26 669 501,19</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	41 037,23	67 737,06
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	79 203,13	82 317,54
Muut toimeksiantojen varat	427 226,06	449 636,16
	<u>547 466,42</u>	<u>599 690,76</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	405 223,36	314 435,16
Valmiit tuotteet	492,00	1 488,00
	<u>405 715,36</u>	<u>315 923,16</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	714 285,00	
	<u>714 285,00</u>	
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 225 911,26	8 734 497,49
Lainasaamiset		
Muut saamiset	3 332 867,02	3 873 419,32
Siirtosaamiset	1 389 038,96	1 749 517,81
	<u>10 947 817,24</u>	<u>14 357 434,62</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	206 607,98	206 607,98
	<u>206 607,98</u>	<u>206 607,98</u>
Rahat ja pankkisaamiset	20 343 641,38	20 808 163,24
	<u>221 504 696,04</u>	<u>223 650 526,91</u>

VASTATTAVAA	31.12.2012	31.12.2011
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	59 989 993,53	59 989 993,53
Arvonkorotusrahasto	565 508,32	565 508,32
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	38 824 839,26	28 434 439,51
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 335 605,97	10 390 399,75
	<u>91 044 735,14</u>	<u>99 380 341,11</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	287 293,38	317 773,02
Vapaaehtoiset varaukset	606 156,45	606 156,45
	<u>893 449,83</u>	<u>923 929,47</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	41 037,23	67 737,06
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 474 948,13	3 415 693,22
Muut toimeksiantojen pääomat	537 976,73	482 546,61
	<u>4 053 962,09</u>	<u>3 965 976,89</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 368 935,10	73 258 908,55
Lainat julkisyhteisöiltä	3 764 204,29	4 339 336,16
Saadut ennakot	1 328 135,38	1 079 166,00
Liittymismaksut ja muut velat	6 577 574,60	5 828 981,61
	<u>87 038 849,37</u>	<u>84 506 392,32</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 418 349,15	6 675 296,85
Lainat julkisyhteisöiltä	575 574,29	576 016,70
Saadut ennakot	3 000,00	100 000,00
Ostovelat	11 398 614,67	12 340 610,58
Muut velat	1 742 147,86	1 801 140,75
Siirtovelat	16 336 013,64	13 380 822,24
	<u>38 473 699,61</u>	<u>34 873 887,12</u>
	<u>221 504 696,04</u>	<u>223 650 526,91</u>

KONSERNITULOSLASKELMA

	<u>1.1.-31.12.2012</u>	<u>1.1.-31.12.2011</u>
Toimintatuotot	109 662 234	106 800 219
Valmistus omaan käyttöön		2 019
Toimintakulut	-279 455 994	-261 314 037
Osuus osakkuusyhteisöjen voitoista (tappioista)	4 814	4 593
Toimintakate	<u>-169 788 947</u>	<u>-154 507 207</u>
Verotulot	159 412 681	159 222 373
Valtionosuudet	23 702 080	25 008 963
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	249 985	413 030
Muut rahoitustuotot	743 579	1 950 241
Korkokulut	-2 606 554	-4 091 688
Muut rahoituskulut	-1 954 376	-377 574
Vuosikate	<u>9 758 447</u>	<u>27 618 137</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 637 119	-17 920 024
Tilikauden yli- ja alipariarvot		-1 053
Arvonalentumiset	<u>-254 738</u>	<u>-17 921 077</u>
Satunnaiset erät		2 827
Tilikauden tulos	<u>-8 133 409</u>	<u>9 699 886</u>
Tilinpäätössiirrot	-174 174	-264 403
Vähemmistöosuudet	<u>29 173</u>	<u>280</u>
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-8 278 411</u>	<u>9 435 764</u>
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatulot/Toimintamenot, %	39,2	40,9
Vuosikate prosenttia poistoista	54,5	154,1
Vuosikate, €/asukas	260	743
Asukasmäärä 31.12	37 583	37 192

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	2012		2011	
Toiminnan rahavirta				
• Vuosikate	9 758 447		27 618 137	
• Satunnaiset erät	0		2 827	
• Tulorahoituksen korjauserät	-4 402 942	5 355 506	-3 668 549	23 952 415
Investointien rahavirta				
• Investointimenot	-22 110 184		-25 350 747	
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	173 337		1 399 137	
• Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 611 962	-17 324 885	4 042 245	-19 909 365
Toiminnan ja investointien rahavirta		-11 969 379		4 043 049
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
• Antolainasaamisten lisäykset	-9 661		-1 494 393	
• Antolainasaamisten vähennykset		-9 661		-1 494 393
Lainakannan muutokset				
• Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 508 225		4 935 913	
• Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 287 124		-9 559 254	
• Lyhytaikaisten lainojen muutos	-410 121	5 810 980	-924 017	-5 547 358
Oman pääoman muutokset		68 600		2 163
Muut maksuvalmiuden muutokset				
• Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	124 399		33 080	
• Vaihto-omaisuuden muutos	-59 149		-8 008	
• Saamisten muutos	3 242 194		-5 666 601	
• Korottomien velkojen muutos	3 258 482	6 565 926	6 307 976	666 446
Rahoituksen rahavirta		12 435 845		-6 373 141
Rahavarojen muutos		466 466		-2 330 092
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	28 735 090		28 268 623	
			18 524	
Rahavarat 1.1.	28 268 623	-466 466	30 580 191	2 330 092
Rahoituslaskelman tunnusluvut:				
Investointien tulorahoitus, %		44,5		115,3
Pääomamenojen tulorahoitus, %		31,2		78,9
Lainanhoitokate		1,1		1,7
Kassan riittävyys, pv		33		34
Asukasmäärä 31.12.		37 583		37 192

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2012	31.12.2011
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	735 701	582 252
Muut pitkävaikutteiset menot	2 657 651	2 854 760
Ennakkomaksut	331 957	134 404
	<u>3 725 308</u>	<u>3 571 416</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	29 468 379	29 152 063
Rakennukset	142 717 573	145 087 491
Kiinteät rakenteet ja laitteet	46 005 916	42 395 098
Koneet ja kalusto	3 718 509	4 541 510
Muut aineelliset hyödykkeet	1 783 168	1 379 552
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	4 048 891	1 934 843
	<u>227 742 436</u>	<u>224 490 557</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	6 728 402	6 421 703
Muut lainasaamiset	1 452 670	1 452 848
Muut saamiset	540 946	531 108
	<u>8 722 019</u>	<u>8 405 659</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	150 822	199 828
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	176 039	179 995
Muut toimeksiantojen varat	431 350	474 324
	<u>758 211</u>	<u>854 147</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	849 056	792 086
Keskeneräiset tuotteet	17 676	14 396
Valmiit tuotteet	492	1 488
Muu vaihto-omaisuus	1 125	1 229
	<u>868 349</u>	<u>809 200</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	189 394	
Lainasaamiset	13 820	13 820
Muut saamiset	728 133	27 387
Siirtosaamiset		
	<u>931 348</u>	<u>41 207</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	8 511 518	11 657 117
Lainasaamiset	9 085	9 094
Muut saamiset	4 076 119	4 568 188
Siirtosaamiset	1 766 098	2 260 757
	<u>14 362 820</u>	<u>18 495 156</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	211 761	211 761
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2 674 732	2 907 823
Muut arvopaperit	555 866	52 314
	<u>3 442 358</u>	<u>3 171 898</u>
Rahat ja pankkisaamiset	<u>25 292 731</u>	<u>25 096 726</u>
	<u><u>285 845 581</u></u>	<u><u>284 935 963</u></u>

VASTATTAVAA	31.12.2012	31.12.2011
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	59 989 994	59 989 994
Arvonkorotusrahasto	833 690	833 690
Muut omat rahastot	830 084	1 213 436
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	33 406 089	24 015 695
Osakkuusyhteisöjen osingonjako		
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 278 411	9 413 100
	<u>86 781 445</u>	<u>95 465 914</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	349 075	58 907
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 658 478	1 909 741
Vapaaehtoiset varaukset	2 326 389	1 915 433
	<u>3 984 867</u>	<u>3 825 173</u>
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	60 210	60 210
Muut pakolliset varaukset	840 659	807 228
	<u>900 868</u>	<u>867 438</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	151 820	200 603
Lahjoitusrahastojen pääomat	3 573 786	3 515 501
Muut toimeksiantojen pääomat	545 780	513 763
	<u>4 271 386</u>	<u>4 229 867</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	124 527 531	119 652 371
Lainat julkisyhteisöiltä	3 816 094	4 391 941
Saadut ennakot	1 328 188	1 079 219
Ostovelat		264 072
Liittymismaksut ja muut velat	6 840 876	5 828 982
	<u>136 512 690</u>	<u>131 216 585</u>
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 535 779	9 003 439
Lainat julkisyhteisöiltä	567 556	588 415
Saadut ennakot	1 149 209	1 274 493
Ostovelat	15 155 464	15 858 700
Muut velat	2 308 205	2 483 642
Siirtovelat	23 329 036	20 063 389
	<u>53 045 249</u>	<u>49 272 078</u>
	<u>285 845 581</u>	<u>284 935 963</u>
Konsernitaseen tunnusluvut		
Omavaraisuus-%	32,15	35,16
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	170,60	166,79
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	25 127,68	33 428,80
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	668,59	898,82
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	139 447	133 636
Konsernin lainat, e/asukas	3 710	3 593
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	1 453	1 453
Kunnan asukasmäärä 31.12	37 583	37 192

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2012		1.1.-31.12.2011	
Liikevaihto	5 530 388,87		5 034 976,75	
Liiketoiminnan muut tuotot	5 136,45		4 900,76	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 519 676,64		-1 327 440,29	
Palvelujen ostot	<u>-1 068 598,21</u>	-2 588 274,85	<u>-862 367,69</u>	-2 189 807,98
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-656 604,53		-630 133,85	
Henkilösivukulut	-207 127,78		-217 856,81	
Eläkekulut	-167 556,44		-177 637,72	
Muut henkilösivukulut	<u>-39 571,34</u>	-863 732,31	<u>-40 219,09</u>	-847 990,66
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 758 250,11		-1 751 544,33	
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	-1 758 250,11	<u>0,00</u>	-1 751 544,33
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-85 904,58</u>		<u>-96 087,02</u>	
Liikeylijäämä/-alijäämä	239 363,47		154 447,52	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	1 348,00		2 896,82	
Kunnalle maksetut korkokulut	-102 157,22		-157 227,81	
Korvaus peruspääomasta	-15 011,10		-15 011,10	
Muut rahoituskulut	<u>-231,13</u>	-116 051,45	<u>-261,89</u>	-169 603,98
Ylijäämä/alijäämä ennen satunnaisia eriä	123 312,02		-15 156,46	
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia				
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	30 479,64		33 309,09	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	<u>0,00</u>		<u>0,00</u>	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	<u>153 791,66</u>		<u>18 152,63</u>	

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Toiminnan rahavirta		
• Liikelylijäämä	239 363,47	154 447,52
• Poistot ja arvonalentumiset	1 758 250,11	1 751 544,33
• Rahoitustuotot ja -kulut	-116 051,45	-169 603,98
• Muut tulorahoituksen korjaavat erät		
	<u>1 881 562,13</u>	<u>1 736 387,87</u>
Investointien rahavirta		
• Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 341 242,54	-1 704 196,41
• Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
	<u>-2 341 242,54</u>	<u>-1 704 196,41</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-459 680,41	32 191,46
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
• Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys		
• Kunnalta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-600 682,54	-1 101 411,82
	<u>-600 682,54</u>	<u>-1 101 411,82</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
• Saamisten muutos	-193 561,42	169 128,04
• Korottomien velkojen muutos	1 253 924,37	900 092,32
Rahoituksen rahavirta	459 680,41	-32 191,46
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut:		
Investointien tulorahoitus, %	80,37	101,89
Pääomamenojen tulorahoitus, %	63,96	61,89

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE

VASTAAVAA	31.12.2012	31.12.2011
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	1 402 305,83	1 415 891,89
	<u>1 402 305,83</u>	<u>1 415 891,89</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 794 738,88	15 198 160,39
Koneet ja kalusto	1,68	1,68
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	0,00	0,00
	<u>15 794 740,56</u>	<u>15 198 162,07</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 537 214,22	1 444 279,74
Muut saamiset	101 860,69	0,00
Siirtosaamiset	1 214,68	2 448,43
	<u>1 640 289,59</u>	<u>1 446 728,17</u>
	<u><u>18 837 335,98</u></u>	<u><u>18 060 782,13</u></u>

VASTATTAVAA	31.12.2012	31.12.2011
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	300 221,93	300 221,93
Liittymismaksurahasto		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 009 998,82	7 991 846,19
Tilikauden yli-/alijäämä	153 791,66	18 152,63
	<u>8 464 012,41</u>	<u>8 310 220,75</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	287 293,38	317 773,02
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
	<u>287 293,38</u>	<u>317 773,02</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	1 250 218,48	1 850 901,02
Liittymismaksut ja muut velat	6 880 865,32	6 117 737,84
	<u>8 131 083,80</u>	<u>7 968 638,86</u>
Lyhytaikainen		
Lainat julkisyhteisöiltä	192 243,36	192 243,36
Saadut ennakot		
Ostovelat	1 394 038,14	838 169,21
Muut velat	64 823,31	197 386,73
Siirtovelat	303 841,58	236 350,20
	<u>1 954 946,39</u>	<u>1 464 149,50</u>
	<u>18 837 335,98</u>	<u>18 060 782,13</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus-%	46,5	47,8
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	182,2	187,2
Lainakanta 31.12.	1 442 462	2 043 144
Lainat €/asukas	38	55
Lainasaamiset 31.12.	0,00	0,00
Asukasmäärä	37 583	37 192

LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 27.9.2007 § 123 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	3-20 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3-5 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	10-50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
• Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäämäpoisto
• Vesi- ja viemäriverkostot	10 %	Menojäämäpoisto
• Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	20 %-25 %	Menojäämäpoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	

Käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintahinta on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liite 1. Toimintatuotot toimialoittain

	2012	2011
Yleishallinto	768 488,78	704 472,31
Perusturva	9 462 964,20	9 535 108,91
Sivustoimi	7 669 350,85	7 146 871,33
Yhdyskuntatekniikka	3 956 798,61	4 082 917,78
Vesihuoltolaitos	4 912 488,90	4 682 112,28
Kohdistamattomat:		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- voitot ja erät muut korvaukset	4 408 776,96	3 444 988,20
Maankäyttösopimuskorvaukset	3 290 754,24	5 405 279,99
<i>Yhteensä</i>	34 469 622,54	35 001 750,80

Liite 2. Verotulojen erittely

	2012	2011
Kunnan tulovero	145 944 123,93	142 051 623,35
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 255 274,46	10 313 844,03
Kiinteistövero	7 213 282,84	6 856 905,33
<i>Verotulot yhteensä</i>	159 412 681,23	159 222 372,71

Veroprosentit	2012	2011
Kunnan tuloveroprosentti	19,00	19,00
Kiinteistöveroprosentit		
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,67	0,67
Vakit.asuinrakennus	0,32	0,32
Muu rakennus	0,92	0,92

Liite 3. Valtionosuuksien erittely

	2012	2011
Laskennalliset valtionosuudet		
Kunnan peruspalv. valtionosuus	29 877 839,00	30 877 246,00
Yleinen valtionosuus		
Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus		
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-6 175 759,00	-5 868 283,00
<i>Laskennalliset valtionosuudet yhteensä</i>	23 702 080,00	25 008 963,00
Harkinnanvarainen rahoitusavustus		
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	23 702 080,00	25 008 963,00

Liite 5. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

Keskimääräiset poistot ja investoinnit vuosina 2011-2015

Suunnitelman mukaiset poistot	14 599 075
Poistonalaisten investointien hankintameno	23 821 631
Poikkeama (€)	-9 222 556
Poikkeama %	-39

Selvitys poikkeaman syistä

Investointi- ja poistotason poikkeama johtuu siitä, että eräät tarkastelujakson kunnallisteknisistä hankkeista rahoitetaan tuloslaskelmaan kirjattavilla maankäyttösopimuskorvauksilla.

Liite 6. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2012	2011
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	4 161 510,99	3 432 911,64
Rakennusten myyntivoitot		
Muut myyntivoitot	247 263,86	
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	4 408 774,85	3 432 911,64

Liite 7. Osinkotuottojen ja kuntayhtymien peruspääoman korkotuottojen erittely

	2012	2011
Osinkotuotot muista yhteisöistä	66 232,70	111 428,23
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	268 031,31	257 337,37
<i>Yhteensä</i>	334 264,01	368 765,60

Kunnan taseen liitetiedot

Liite 8. Arvonkorotukset

	2012	2011
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1. *)	565 508,32	565 508,32
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Arvo 31.12.	565 508,32	565 508,32

*) Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset on tehty ennen 1.1.1997 siten, että arvo on enintään silloisen verotusarvon suuruinen.

Liite 10. Sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-lainasaamiset, muut lainasaamiset ja muut saamiset				Yhteensä
	Kunta-yhtymä-osuudet	Osakkeet tytäryhteisöt	Osakkeet osakkuus- ja muut omistusyht.	Muut osakkeet ja osuudet	Lainasaamiset, tytäryhteisöt	Lainasaamiset osakkuus- ja muut omist.yht.	Lainasaamiset, muut	Muut saamiset	
Hankintameno 1.1.2012	14 316 467,18	5 391 835,11	900 180,68	4 096 002,17	8 567,66	1 441 310,39	2 343 366,31	815 569,60	29 313 299,10
Lisäykset tilikauden aikana				470 540,40				23 205,72	493 746,12
Vähennykset tilikauden aikana			-7 744,19				-600 682,54		-608 426,73
Siirrot erien välillä									
Hankintameno 31.12.2012	14 316 467,18	5 391 835,11	892 436,49	4 566 542,57	8 567,66	1 441 310,39	1 742 683,77	838 775,32	29 198 618,49
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Arvonkorotukset									
Kirjapitoarvo 31.12.2012	14 316 467,18	5 391 835,11	892 436,49	4 566 542,57	8 567,66	1 441 310,39	1 742 683,77	838 775,32	29 198 618,49

Liite 11. Saamisten erittely

	2012		2011	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset		124 428,46		127 086,30
<i>Yhteensä</i>		124 428,46		127 086,30
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		185 052,21		7 873,66
Muut saamiset		517 731,12		1 083 437,89
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>		702 783,33		1 091 311,55
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		13 933,26		13 317,18
Lainasaamiset				
<i>Yhteensä</i>		13 933,26		13 317,18
<i>Saamiset yhteensä</i>	714 285,00	10 947 817,24	714 285,00	14 357 434,62

Liite 12. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2012	2011
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	464 353,90	420 735,00
Maankäyttösopimuskorvaukset	1 098 000,00	411 456,00
Elatustuen takautumissaatava	47 978,00	66 660,00
Muut tulojäämät	3 000,00	100 000,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	1 613 331,90	998 851,00
Menoennakot		
Jaksotetut palkat	51 820,14	75 695,22
Aktiivi-instituutti, vuokraennakko	0,00	0,00
Muut menoennakot	252 669,22	674 971,59
<i>Menoennakot yhteensä</i>	304 489,36	750 666,81
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	1 389 038,96	1 749 517,81

Liite 13. Rahoitusarvopapereista tase-erittäin jälleenhankintahintojen ja aktivoitujen hankinatamenojen erotus

	2012	2011
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	819 181,24	819 181,24
Kirjanpitoarvo	206 607,98	206 607,98
<i>Erotus</i>	612 573,26	612 573,26

Liite 14. Oman pääoman erien muutokset

	2012	2011
Peruspääoma 1.1.	59 989 993,53	59 989 993,53
Peruspääoma 31.12.	59 989 993,53	59 989 993,53
Arvonkorotusrahasto 1.1.	565 508,32	565 508,32
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	565 508,32	565 508,32
Edellisten tilikausien ylijäämä	38 824 839,26	20 490 110,44
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 335 605,97	10 467 367,44
<i>Oma pääoma yhteensä 31.12.</i>	91 044 735,14	91 512 979,73

Liite 15. Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

	Arvo 1.1.2012	Muutokset 1.1.-31.12.2012	Arvo 31.12.2012
Kertynyt poistoero	317 773,02	-30 479,64	284 463,93

Liite 16. Velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (1.1.2016 tai sen jälkeen)

	2012	2011
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 966 962,00	38 195 708,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 461 907,13	2 037 481,41
Muut velat	11 091,60	11 675,37
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	30 439 960,73	40 244 864,78

Liite 17. Vieras pääoma

	2012		2011	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöltä				
Ostovelat		2 746,06		2 562,52
<i>Yhteensä</i>		2 746,06		2 562,52
Velat kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		404 529,59		1 407 459,56
<i>Yhteensä</i>		404 529,59		1 407 459,56
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Ostovelat		36 111,71		
<i>Yhteensä</i>				
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	87 038 849,37	37 002 879,00	76 717 904,19	35 168 198,78

Liite 18. Erittely liittymismaksuista

	2012	2011
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	6 880 865,32	5 817 306,24
Muut velat	0,00	300 431,60
<i>Liittymismaksut ja muut velat yhteensä</i>	6 880 865,32	6 117 737,84

Liite 19. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2012	2011
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot	139 438,59	165 950,73
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	12 325 924,85	10 753 310,48
Korkojaksotukset	286 442,02	378 781,30
Muut menojäämät	2 800 218,16	2 082 789,73
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	16 336 013,64	13 380 832,24
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	16 336 013,64	13 380 832,24

Liite 20. Huollettavien varat ja pääomat

	2012	2011
Perusturvalautakunnan hallussa olevat huollettavien varat	50 239,22	72 766,01

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 21. Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin
Kunta ei ole antanut kiinnityksiä lainojensa vakuudeksi.

Liite 22. Leasingvastuiden yhteismäärä

	2012	2011
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	284 161,78	542 203,19
Myöhemmin maksettavat	655 227,88	686 986,53
<i>Yhteensä</i>	939 389,66	1 229 189,72

Liite 23. Annetut vastuusitoumukset

	2012	2011
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	5 195 637,79	5 045 637,79
Jäljellä oleva pääoma	647 963,11	504 563,79
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	4 928 363,11	4 742 900,00
Jäljellä oleva pääoma	3 162 807,78	3 336 212,39

Liite 24. Muut taloudelliset vastuut

	2012	2011
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	138 936 307,66	120 675 433,98
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	98 154,14	89 339,28

Kirkkonummen kunnan ja Kuntien eläkevakuutuslaitoksen välille on solmittu vuokrasopimus 15 (viideksitoista) vuodeksi. Vuokra muodostuu pääomavuokrasta, joka määräytyy vuokrauksen kohteen rakennushankkeen toteutuneille hankintakustannuksille. Vuosina 2013 – 2016 arvioidut vuokramenot ovat noin 4 miljoonaa euroa.

Maankäyttösopimuskorvauksiin liittyvät velvoitteet 31.12.2012 jälkeen*Sundet 1-3 alueita koskevat sopimukset*

Kunnalla ei ole maankäyttösopimusten perusteella velvoitteita.

Sarvik

Kunnan veloitteena on rakennuttaa toteutusvaiheiden 2 ja 3 sisäinen kunnallistekniikka. (Lisäksi sopimuksessa viitataan kaava-alueelle rakennettaviin kouluun ja päiväkoteihin. Sopimuksessa ei kuitenkaan aseteta kunnalle veloitetta näiden rakentamiseen tietyssä aikataulussa.)

Ratavalli

Kunnan veloitteena on rakennuttaa kaava-alueen sisäinen kunnallistekniikka 18 kuukauden kuluessa asemakaavan ja katu- ja vesihuoltosuunnitelmien voimaan tulosta. Alue rakennetaan vuoden 2013 aikana.

Tolsan asemanseutu

Kunnan veloitteena on laatia ja hyväksyä katusuunnitelmat sekä rakennuttaa asemakaavan mukaisen korttelin 651 vesihuolto käyttökuntoon ja kadut alueen liikennetarvetta tyydyttävään kuntoon 12 kk:n kuluessa ja koko sopimusalueen osalta 24 kk:n kuluessa asemakaavan, katusuunnitelman sekä ko. kadunrakennusurakan lainvoimaiseksi tulosta. Lisäksi sopimus velvoittaa kiinteistönluovutuksiin, jotka toteutetaan 2013 - 2017.

Köpaksenkulma

Maankäyttösopimuksen mukainen maanvaihto on toteutettava. Maankäyttösopimuksessa ei ole osoitettu kunnalle muita suoria velvoitteita.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot**Liite 25. Henkilöstön lukumäärä 31.12.**

	2012	2011
Yleishallinto	57	55
Perusturva	607	600
Sivustoimi	1 380	1 494
Yhdyskuntatekniikka	260	248
<i>Yhteensä</i>	2 304	2 397
	2012	2011
Vesihuoltolaitos	19	19

Liite 26. Henkilöstökulut

	2012	2011
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	96 381 980,04	90 404 371,89
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	13 317,08	37 514,41
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	96 395 297,12	90 441 886,30

Liite 27. Omistukset muissa yhteisöissä

KIRKKONUMMEN KUNNAN KONSERNIRAKENNE 31.12.2012

Tytäryhteisöt	Osakkuusyhteisöt	Kuntayhtymät
Kirkkonummen Vuokra-asunnot Oy 100 %	As Oy Hofmaninpelto 45,4 %	Uudenmaan liitto 2,7 %
Kiint. Oy Kirkkonummen Männistönmuori 99,3 %	As Oy Kirkkonummen Matinmäki 37,4 %	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri 2,2 %
As Oy Kirkkonummen Masalanhovi 56,2 %	Kiint Oy Kirkkonummen Pankkitalo 41,2 %	Eteva kuntayhtymä 2,5 %
	As Oy Masalan Tupa 36,05 %	Kärkulla samkommun 3,2 %
	Kirkkonummen Liikekeskus Oy 33,3 %	Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia 11,5 %
		EVTEK kuntayhtymä 7 %
		Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä 1,4 %
		Västra Nylands folkhögskola 12,5 %
		HSL 3,3 %

Liite 28. Konserniyhteisöt

	Kotikunta	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %	Kuntakonsernin osuus (1 000 e)		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kirkkonummen Vuokra-Asunnot Oy	Kirkkonummi	100,0	100,0	4 535	41 765	-140
Kiint. Oy Kirkkonummen Männistönuori	Kirkkonummi	99,3	99,3	70	900	0
As.Oy Masalanhovi	Kirkkonummi	56,2	56,2	581	375	0
			Yhteensä	5 186	43 040	-140
Kuntayhtymät						
Uudenmaan liitto	Helsinki	2,7	2,7	22	36	3
Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiiriin ky	Helsinki	2,2	2,2	9 450	10 715	-357
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	2,5	2,5	295	1 161	-20
Kärkulla samkommun	Parainen	3,2	3,2	284	441	-25
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Espoo	11,5	11,5	6 682	1 768	-36
EVTEK ky	Vantaa	7,0	7,0	1 094	5	41
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä	Lohja	1,4	1,4	281	54	12
Helsingin Seudun Liikenne	Helsinki	3,3	3,3	1 083	3 267	53
Samkommunen Västra Nylands folkhögskola	Karjaa	12,5	12,5	145	77	3
			Yhteensä	18 020	17 524	-326
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Hofmaninpelto	Kirkkonummi	45,4	45,4	630	898	0
As.Oy Matinmäki	Kirkkonummi	37,4	37,4	220	232	0
As Oy Masalan Tupa	Kirkkonummi	36,1	36,1	212	1	0
Kiinteistö Oy Kirkkonummen Pankkitalo	Kirkkonummi	41,2	41,2	134	26	0
Kirkkonummen Liikekeskus Oy	Kirkkonummi	33,3	33,3	174	1 432	-8
			Yhteensä	1 370	2 589	-8

Liite 29. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat

Sisäiset tuotot, kulut, velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisön oman pääoman eriä Edellisten tilikausien voitto/tappio ja Tilikauden voitto/tappio vastaan. Osakkuusyhteisöjen käyttöomaisuuden poistoja ei ole oikaistu.

Liite 30. Arvonkorotukset

	2012	2011
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	575 508,80	575 508,80
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Arvo 31.12.	575 508,80	575 508,80

Liite 31. Oman pääoman erien muutokset

	2012	2011
Peruspääoma 1.1.	59 989 994	59 989 994
+/- muutokset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	59 989 994	59 989 994
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä 1.1.		
+/- muutokset tilikaudella		
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä 31.12.		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	833 689	565 508
+/- muutokset tilikaudella		268 181
Arvonkorotusrahasto 31.12.	833 689	833 689
Muut omat rahastot	1 213 436	408 741
+/- muutokset tilikaudella	-383 352	804 695
Muut omat rahastot	830 084	1 213 436
Edellisten tilikausien ylijäämä	33 406 089	24 015 695
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 278 411	9 413 100
Oma pääoma 31.12.	86 781 445	95 465 914

Liite 32. Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (1.1.2017 tai sen jälkeen)

	2012	2011
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	35 177 056	42 416 069
Lainat julkisyhteisöiltä	42 746 010	43 147 136
Muut velat	11 091	11 675
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	77 934 157	85 574 880

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Liite 33. Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin**

	2012	2011
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41 177 906	41 812 785
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	86 733 000	85 434 477
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	86 733 000	85 434 477

Liite 34. Vakuudet

	2012	2011
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 001	2 001
<i>Vakuudet yhteensä</i>	2 001	2 001

Liite 35. Leasingvastuiden yhteismäärä

	2012	2011
Velka	1 195 523,21	1 407 141,86

Liite 36. Annetut vastuusitoumukset

	2012	2011
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	5 027 698	4 899 503
Jäljellä oleva pääoma	3 239 760	3 381 649

Vesihuoltolaitoksen taseen liitetiedot

Liite 37. Saamisten erittely

	2012		2011	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamsiet		123 885,49		127 028,24
<i>Yhteensä</i>		123 885,49		127 028,24
Saamiset kuntayhtymiltä, jossa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamsiet		1 695,71		1 621,09
Muut saamiset		0,00		0,00
Siirtosaamiset		0,00		0,00
<i>Yhteensä</i>		1 695,71		1 621,09
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamsiet		7 844,76		7 228,65
<i>Yhteensä</i>		7 844,76		7 228,65
<i>Saamiset yhteensä</i>		2 069 868,50		1 446 728,17

Liite 38. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2012	2011
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Maankäyttö sopimuskorvaukset	0,00	0,00
Muut tulojäämät	0,00	2 448,43
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	1 214,68	2 448,43
Menoennakot		
Muut menoennakot	0,00	0,00
<i>Menoennakot yhteensä</i>	0,00	0,00
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	1 214,69	2 448,43

Liite 39. Oman pääoman erien muutokset

	2012	2011
Peruspääoma 1.1.	300 221,93	300 221,93
Lisäys tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	300 221,93	300 221,93
Edellisten tilikausien ylijäämä	8 009 998,82	7 991 846,19
Tilikauden yli-/alijäämä	153 791,66	-76 957,69
<i>Oma pääoma 31.12.</i>	8 464 012,41	8 215 110,43

Liite 40. Poistoero

	Värde Arvo 1.1.2012	Förändringar Muutokset 1.1.-31.12.2012	Värde Arvo 31.12.2012
Kertynyt poistoero	317 773,02	-30 479,64	287 293,38

Liite 41. Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (1.1.2017 tai sen jälkeen)

	2012	2011
Lainat kunnalta	673 488,40	1 075 178,37

Liite 42. Erittely liittymismaksuista

	2012	2011
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	6 880 865,32	6 117 737,84
Muut velat		
<i>Liittymismaksut ja muut velat yhteensä</i>	6 880 865,32	6 117 737,84

Liite 43. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2012	2011
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	167 646,44	165 573,13
Muut menojäämät	136 195,14	70 777,07
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	303 841,58	236 350,20
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	303 841,58	236 350,20

Henkilöstöä koskevat liitetiedot**Liite 44. Henkilöstön lukumäärä 31.12.**

	2012	2011
Vesihuoltolaitos	19	19

Liite 45. Henkilöstökulut

	2012	2011
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	863 732,31	847 990,66
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	1 262,36	16 777,07
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	864 994,67	864 767,73

Liite 46. Leasingvastuiden yhteismäärä

	2012	2011
Velka	5 689,06	7 967,30

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Sidottu tasekirja:

- Toimintakertomus
- Tuloslaskelma
- Rahoituslaskelma
- Tase
- Konsernitase
- Liitetiedot
- Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista
- Tilinpäätöksen allekirjoitus
- Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä

Muut tilinpäätösasiakirjat:

- Tase-erittelyt
- Liitetietojen erittelyt

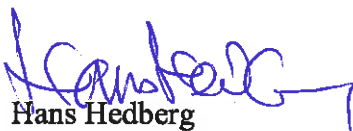
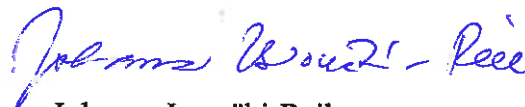
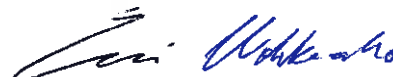
ATK-tulosteina:

- Päiväkirja
- Pääkirja
- Tuloslaskelma
- Tase
- Rahoituslaskelma
- Talousarvion toteutumisvertailut

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset

Kirkkonummella 20. toukokuuta 2013

KIRKKONUMMEN KUNNANHALLITUS

Raija Vahasalo
puheenjohtajaPekka M. Sinisalo
II varapuheenjohtajaGun-Maj Beck
jäsenHans Hedberg
jäsenMatti Kaurila
jäsenPirkko Lehtinen
jäsenTero Suominen
varajäsenTarmo Aarnio
kunnanjohtajaAnders Adlercreutz
jäsenRalf Grönberg
jäsenJohanna Isomäki-Reik
jäsenAntti Kilappa
jäsenKatja Sankalahti
jäsenEmmi Wehka-Aho
varajäsen

Tilintarkastajien tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kirkkonummella 23 päivänä touko kuuta 2013

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Krister Rehn
JHTT